

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.Današnja številka «Jutra» obsega
12 strani.

Ljubljana, 13. septembra.

Francija naznanja, da bo v najkrajšem času priznala sovjetsko vlado. To bo brez dvoma eden najvažnejših svetovno-političnih dogodkov po vojni, znači pa tudi bistven preokret dosedanje francoske zunanje politike. Od Clémenceau pa do Poincaréja je Francija zavzemala ostro odklonilno stališče napram sovetom. To francosko stališče je bilo razumljivo, kajti Francija je bila s ertanjem ruskih zunanjih dolgov občutneje prizadeta kot katerikoli druga država na svetu. Ona je bila glavna upnica carske vlade, imela pa je tudi težke milijarde svojega nacionalnega premoženja v ruskih industrijskih in trgovskih podjetjih. Vse to je uničil val oktobrske revolucije. Ta udarec ni zadell kakor n. pr. pri Angležih velikih kapitalistov, ampak v prvi vrsti francoske srednje sloje, kmete, obrtnike, uradništvo, delavce in male rentnike, katerih prihranki so bili naloženi v Rusiji. Udarjen je celokupni francoski narod. Nič čudnega, da je odpor proti sovetom v Franciji bil tako jak.

Cela vrsta dogodkov političnega in gospodarskega značaja je utrla pot francosko - ruskemu zbliznanju. Predvsem se je spremenila v svojem bistvu, navzlic nasprotnemu zatrjevanju od strani agitatorjev, socialna in gospodarska politika sovetov. Iz ponosnih poskusov takozvanega vojnega komunizma je Rusija še po Leninovi inicijativi napravila korak nazaj k državnemu kapitalizmu in k novi ekonomski politiki, ki ne pomeni nič drugega kot vsaj delni povratak k staremu privatnokapitalističnemu sistemu. Pod režimom Nepa («nova ekonomska politika») pričena obnova ruskega gospodarstva. Led je prebit in navzlic še obstoječim velikim težavam je odprta pot v Rusijo inozemski podjetnosti. Rusija polagoma obnovlja poljedelstvo in malo industrijo; težka industrija pa tiči v globokem blatu in nihče drugi je iz njega ne more potegniti kot zapadnoevropski in ameriški kapital. Če pa se naj angažirata, so potrebne pogodbe z državami svetovnega socialnega reda. Ta skrb je Rusijo napotila v Genovo, v Lausanne, to prizadevanje jo je gvalo k pogodbam z Nemčijo, Italijo in Anglijo. Rusija, ki je odbila vse oborožene intervencije, se ni mogla izogniti gospodarskim nujnostim.

Dejstvu, da Rusija ne more obnoviti svojega narodnega gospodarstva brez evropskega in ameriškega kapitala, odgovarja druga ravno tako nepobitna resnica, namreč da ne more biti normalnih razmer na našem planetu, dokler ni ogromna ruska zemlja pridobljena za gospodarsko sodelovanje. To prepričanje vlada v Angliji, da ne govorimo o Nemčiji; tudi Francozi so že te misli.

Za Francijo ostane od večjih držav samo še Amerika, ki ni obnovila odnosov s sovjeti. Zanimivo je, da Francija, ki se zlasti, odkar ji je milijardni Morganov kredit rešil frank, zelo vda je ameriškim vplivom, v ruskem vprašanju ne sledi Zedinjenim državam. Nedavno še je francoska vlada vprašala v Washingtonu, kakšno stališče zavzemajo tu napram vprašanju sovetov. Državni podtajnik Hughes je te dni odgovoril čisto in bistro, da Amerika odklanja stike s sovjeti, ki niso narodna vlada. Navzlic temu jasno odklonilnem stališču Amerike je Herriot sklenil slediti vzgledu Anglije.

Pogajanja med Francozi in Rusi bodo gotovo uspela, če bo še kaj časa trajal sedanji politični kurz v Evropi. Saj je med Francijo in Rusijo mnogo manj političnih interesnih nasprotstev kot med Rusijo in Anglijo, kar je dokazala že predvojna paravna rusko - francoska zveza. Francija nima svojih rok niti pri Dardanelah, niti v Perziji, in Indiji ali v Mezopotamiji. Če je bil torej mogoč sporazum med Anglijo in Rusijo, bo tudi med Francijo in Rusijo.

Današnja francoska vlada se je odločila k pogajanjem s sovjeti ne samo iz notranjopolitičnih razlogov, ampak tudi iz realne potrebe francoskega naroda. Francija je dobila doslej presneto malo vojne odškodnine od Nemčije, dočim je potrošila za obnovo opustošenih pokrajin že čez 100 milijonov zlatih frankov. Tudi datjave po Dawesovem načrtu so vse preveč muzika bodočnosti. V Rusiji pa leže ogromne zlate milijarde francoskega denarja. Končno vidi Francija v obnovi odnosov z Rusijo protitežski protivedno občutnejši anglo-saksonski hegemoniji v Evropi.

Rusija ima tudi velik interes na

Radičevci vstopijo v vlado

VČERAŠNJI ZAKLJUČKI «HRVATSKEGA NARODNEGA ZASTOPSTVA». — DAVIDOVIČEVE IZJAVE O POMENU TEGA SKLEPA. — AVDIJENCE NA DVORU. — SKUPŠČINA SE SESTANE ŠE LE OKTOBRA.

Zagreb, 13. septembra. r. Danes od 9. do 2. se je vršila seja Radičevih poslancev, ki se je oficijelno proglasila kot «12. seja hrv. narodn. zastopstva, tretja od povratka predsednikovskega iz inozemstva». Seje so se udeležili skoraj vsi radičevski poslanci, prisostvovala pa so ji tudi odposlanstva iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine, ki so prišli na jutrišnji veliki shod.

Na seji je najprej bilo vzeto v razpravo vprašanje občin. Po obsežni razpravi je bilo sklenjeno, da se izvoli odbor, ki bo izdelal načrt občinskega zakona in ga predložil «po sklepu hrv. narodnega zastopstva skupščini v razpravo in sprejem».

Nato je bil sklenjen nakup Prpičeve palače (o katerem poročamo na drugem mestu. — Op. ur.). Glavni del seje je bil posvečen poročilu Stjepana Radića o političnem položaju.

Radić je povdarjal, da je od sodelovanja HRSS v vladi odvisna usoda Davidovičevega kabineta. S padcem današnje vlade pa bi bil zadet najobčutnejši udarec politiki HRSS. Zato predlaga, da HRSS sodeluje v vladi.

Ta predlog je bil po kratki debati soglasno sprejet.

HRSS je pooblaščen, da sklep izvede.

Poročilo o današnjem sklepu z ujemljivostjo in podrobnimi navedbami bo podano na jutrišnjem taboru HRSS.

Beograd, 13. septembra. p. Opoldne je prešla vlada iz Zagreba od vodstva HRSS. Obvestilo o vstopu radičevcev v vlado. Predsedništvo HRSS. Se bo z ministrskim predsednikom Davidovičem pogajalo o številu resortov, ki naj jih dobe njeni poslanci. Rečeno je tudi, da je bila ta odločitev sprejeta soglasno.

Ta brzojavka HRSS je vlado izredno zadovoljila. Ministri so izjavljali, da so srečno prestali krizo, v kateri se je nahajala vlada in da je kabinet sedaj utrjen.

Takoj po prejemu te brzojavke je povabil Davidović k sebi notranjega ministra Petrovića in je dolgo z njim razpravljaj. Kakor se doznava, prideta v po-

nedeljek v Beograd dva zastopnika HRSS, najbrže dr. Maček in Predavec, da določi z Davidovičem število resortov, ki jih bodo zasedli radičevci. Nocoj sta krožila po Beogradu dve verziji: Eni menijo, da dobe radičevci samo eno ministrstvo, drugi pa, da dobe pet resortov, kakor jim gre po številu njihovih poslancev. Verjetno je, da dobe radičevci tri resorte, ki so zanje že rezervirani, razen tega pa se izpraznita zanje še dve mesti.

Kasneje je povzal Davidović k sebi ostale ministre, ki se nahajajo v Beogradu. Z njim so delj časa konferirali ministri Pečić, Marković, Kulovec, Hrasnica in Šumenković.

Po konferenci je Davidović izjavil, da je zelo zadovoljen s sklepom HRSS. Vlada hoče sedaj posvetiti vse svoje moči delu, ki ga je začrtala v svoji deklaraciji. Doslej je izdelala celo vrsto zakonov, kakor zakon o pobljanju korupcije, revizijo uradniškega zakona, civilni in kazenski procesni red, invalidski zakon in še nekaj drugih zakonskih načrtov. Vlada je pripravila tudi obtožni material proti nekaterim bivšim radikalnim ministrom. Davidović je nadalje povedal, da se skupščina ne sestane pred 1. oktobrom.

RADIĆ SI JE DAL KUPITI REZIDENCO

Zagreb, 13. septembra. r. Na današnji seji «Hrvatskega narodnega zastopstva» je bilo sklenjeno, da se kupi bivša palača grofov Vraniczanjev, sedaj last veletrgovca Milana Prpića, in pretvori v «Hrvatski seljaški dom». Ta palača — ena izmed najkrajših v Zagrebu — bo služila v bodoče kot rezidenca predsednika HRSS. Radić je dalj časa v njej stanuje. Od kmetov je dosegal nabiranja 2 milijona Din, danes pa je Radić dal sprejeti sklep, da morajo poslanci HRSS oddati za vse one dni, ko niso v Beogradu, svoje poslanske dnevnice (tudi za nazaj) zadruzi «Hrvatski seljaški dom», ki bo formalno lastnica Radičeve rezidence. Prpičeva palača je opremljena z največjim razkošjem.

Današnji Radičev tabor

BAJE SE GA UDELEŽI 100.000 SELJAKOV. — UGIBANJA O RADIČEVEM GOVORU.

Zagreb, 13. septembra. r. Jutrišnja velika Radičeva skupščina prične ob 11. na Wilsonovem trgu. Radičevci napovedujejo udeležbo 100.000 kmetov. Ves teden so širili vesti, da namerava go «Pribečevci» izzvati krvave nemire in vlada je tem fantastičnim izmišljotinam v toliko naselja, da je odredila za jutri konsignacijo vojske ter zbrala močne orožniške čete. Zborovalci z dežele bodo od 9. ure prihajali s štirih strani v mesto.

Napoveduje se, da bo Radić govoril jako mirno. Baje so ga postrašili s tem, da sicer še isti dan pade vlada in da bo aretiran ter ubit. Radić je znan kot strahopetec in ni izključeno, da so razna strašila nanj prav močno delovala.

O današnjem zaključku HRSS glede vstopa v vlado, kurzirajo razni komentariji. Po enem Radić svojega stališča, da reflektira HRSS le na «ministre za Hrvatsko» ni spremenil, pač pa je pripravljen pristati na drugo formulo. Ta minister naj bi bil resortni minister, toda imel bi pravico nadzorstva nad drugimi resorti, v kolikor se tiče Hrvatske. Cujejo se pa tudi verzije, da vstopi 5 radičevcev v vlado. S tem večjo napetostjo se pričakuje Radičev govor, ki

bo v tem oziru prinesel pojasnilo.

V Zagreb je dospelo precej novinarjev in nocojšnji bloški listi javljajo celo, da bo jutri prispel iz Beograda poseben vlak z novinarji in politiki.

Radić sam bo ostal tudi nadalje izven parlamenta in ne gre v Beograd. On vzdržuje fikcijo, da je kot predsednik HRSS najvišji predstavnik suverene hrvatskega naroda, ki svojega teritorija iz glavnega mesta ne zapušča, ako mu v drugi deželi ni zasigurno popolna «enakopravnost» (menda s kraljem).

Seja ministrskega sveta

Beograd, 13. septembra. p. Dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri so izključno razpravljali o položaju, posebno o jutrišnjem zborovanju HRSS.

Medtem sta konferirala Davidović in Marinković. Potem sta odšla oba na dvor. Najprej je bil ob 13. sprejet pri kralju v avdienci ministrski predsednik Davidović, ki je obvestil kralja o sklepu HRSS. Za njim je bil sprejet zunanji minister Marinković, ki je kralju obširno razlagal svoje utise s konferenco Zveze narodov v Zenevi.

kot sestavnemu delu SSSR.

Vest, da se namerava Francija pogajati z Rusijo, je izzvala veliko vznemirjenje v Varšavi, še večje pa v Bukarešti, kajti obe ti državi se bojita zgubiti v Franciji glavno garancijo za ohranitev anektiranih ruskih in maloruskih dežel. Jugoslavija, ki jo veže prijateljstvo, oziroma zveza z obema tema državama, seveda nima nobenega neposrednega interesa v Besarabiji in Galiciji. Zato bo stališče našega zunanjega ministra jako težko. Vendar ne bo za Besarabsko in galicko-bukovinsko vprašanje na koncu koncev nobene druge rešitve kot sporazum med neposredno prizadetimi v smislu želi prebivalstva.

Z rusko - francoskim pogajanjem se odprti eden najobčutljivejših poveljnih problemov. Govori se sicer, da bo angleški parlament ovrgel pogodbo, ki jo je Macdonald sklenil z Rakovskim. S tem bi seveda padla v vodo tudi rusko - francoska pogodba. Toda slejkoprej pride ruski problem zopet na dnevni red, kajti brez njegove rešitve ni miru in stabilizacije sveta.

Krvavi spopadi med fašisti in rdečimi arditi v Milanu

Rim, 13. septembra. s. Po vsej Italiji je prišlo radi umora fašistovskega poslanca Casalinia tekom včerašnjega dneva in noči do številnih spopadov. V Milanu so fašisti vdrl v redakcijske prostore glasila unitarističnih socialistov «Giustizia» in jih razdejali. Navallili so na stražo karabinjerjev, ki je bila postavljena okoli poslopja, razbili vrata ter vdrl v poslopje. Uničili so vse pohištvo, blagajniške knjige pa so zažgali. Tudi tiskarni so napravili ogromno škodo. Uredništvi «Corriere della Sera» in «Avanti» sta bila v poznih nočnih urah pod močno zaščito karabinjerjev. Posebno «Corriere» je bil močno zastražen in so posamezni oddelki karabinjerjev blokirali vse ceste, ki vodijo proti uredništvu. V poznih nočnih urah je prišlo do težkega spopada med fašisti in rdečimi arditi. Neke skupine fašistov je odšla pred društveni lokal ardito. Ker so tem grozili, so arditi udrl iz poslopja in z revolverji v rokah pognali fašiste v bčg. Nato so se arditi zabarikadirali v svojem lokalu. Ojačeni

fašisti so malo pozneje udrl v poslopje, pri čemer je prišlo do ročnega metanja v poslopju samem. Padlo je več strelcev, na mestu je ostal en težko ranjen in več lahko ranjenih. Trije arditi so bili aretirani.

V Bologni so arditi proti polnoči vdrl v palačo prostozidarjev ter razdejali pohištvo. Zaplenili so vse dokumente, ki so jih našli ter skušali poslopje zažgati. Požarna bramba je požar pogasila. V več mestih je prebivalstvo na javnih in privatnih poslopih izobesilo trobojnice na pol droga. Gledališča in kinematografi so bili včeraj zaprti in odpovedane tudi vse druge zabave.

V Rimu je skupina fašistov proti polnoči vdrla v redakcijo «Voce Repubblicana», kjer je razbila nekaj pohištva.

Rim, 13. septembra. j. Pogrehe svečanosti za umorjenim poslancem Casalinim se vrše v ponedeljek. Med drugimi se jih bo udeležil ministrski predsednik Mussolini in več fašistovskih eksponentov.

Grško posojilo in izgon Poljakov iz Gdanskega

RAZPRAVA O AVSTRIJSKEM PRORAČUNU V FINANČNI KOMISIJI

Zeneva, 13. septembra. j. Svet Zveze narodov se je baval danes popoldne v javni seji z vprašanjem grškega posojila v znesku 10 milijonov funtov. Ameriški poslanik Morgentau, komisar Zveze narodov za repatriacijo grških beguncev, je naslikal obupen položaj grških beguncev in izjavil, da je predjem enega milijona funtov ki ga je dovolila angleška banka, zadostoval komaj za najnujnejše potrebe. Treba je še veliko dela, ker so politični nemiri delo dosedaj motili, dočim je odslej računati s stabilno ureditvijo gospodarskih razmer. Grška ne zahteva milosti, temveč samo materialne podpore sveta, da tako odrame te težke preizkušnje. Grški zakonik Politis se je v t. plih besedah za hvalil ameriškega poslaniku Morgentau za vse, kar je storil za Grško. Upati je, da bo v teku dveh let vprašanja grških beguncev končno veljavno spravičeno s sveta.

Dalje se je baval Svet z vprašanjem izгона poljskih državljanov iz Gdanskega, o čemer je poročal Quinones de Leon (Spanija). Quinones je predlagal, da naj Svet pozove pravne posvetovalce Angli-

je, Francije in Italije, da preiščejo, v koliko so bili izgoni upravičeni. Tudi poljski zastopnik Strassburger se je strinjal s predlogom, naglašal pa je, da znaša število izgnanih poljskih državljanov iz Gdanskega veliko več in je potemtakem to vprašanje za prosto mesto Gdansko načelno vprašanje. Svet Zveze narodov je soglasno sprejel predlog poročevalca.

Zeneva, 13. septembra. j. Zetje avstrijske vlade, da bi se proračun izdatkov povzela in prebitki posojila porabili za gospodarske in kulturne namene, so zaposljevale danes finančni odbor Zveze narodov. Proračun izdatkov, ki je znašal dosedaj 350 milijonov zlatih kron in za katerega je zahtevala avstrijska vlada zvišanje na 500 milijonov, bo mogoče po začasnem poročilu finančnega odbora zvišati na 495 do 500 milijonov zlatih kron. Ta znesek bo treba medtem porabiti za več gospodarskih naprav, ki jih je hotela avstrijska vlada upostaviti s prebitki posojila. Finančni odbor namerava polagoma odpraviti finančno kontrolo, kar bo mogoče pod okolnostmi izvesti v Avstriji že v prihodnjem letu.

Ostra izjava Marinkovića proti Rusiji

Beograd, 13. septembra. p. Minister Marinković je podal danes nekatere izjave ter je m. dr. rekel:

«Kar se tiče obnovitve odnosov s sovjetsko Rusijo, je prepustila Mala antanta svojim članicam popolnoma svobodno roke. Spomenica Rakovskega angleški vladi, v kateri zahteva sovjetska Rusija federativno ureditev Jugoslavije, je naravnost unikum in nesramnost, ker se na tak način vmešavajo sovjeti v naše notranje razmere. Minister noče niti slišati kaj takega, še manj pa vzeti take spomenice na znanje. Ako bo Rusija tako postopala, naj nikar ne upa, da bo vzpostavila odnose z nami. Mi se jih ne bomo, in tudi sicer nimamo od sovetov nobene koristi. Najranj pa moremo dopustiti, da z nami tako govore. Mi bomo z njimi razpravljali le na temelju enakopravnosti. Sploh velja to načelo za vse.

Stiske nemške vlade

Berlin, 13. septembra. s. V zvezi z nepričakovanim povratkom državnega zunanjega ministra dr. Stresemanna in poročilom o notifikaciji izjave o vojni krizi napoveduje «Vorwärts» vladno krizo ter skorajšnji pade ministristva. «Vorwärts» pravi: Ako se izjava ne bi notificirala, morajo Stresemann in vsi pristaši ljudske stranke izstopiti iz vladne večine, če pa se notificira, mora pasti državni kancelar. Za socialne demokrate bi značil vstop nemških nacionalcev v vlado vojno napoved.

POSVETITEV SOFIJSKE OSVOBODILNE KATEDRALE

Sofija, 13. septembra. s. Ob priliki posveticitve nove katedrale sv. Aleksandra Nevskega, so se pričele danes velike svečanosti. Cerkev, ki so jo pričeli graditi leta 1908., je bila leta 1912. končana in zgrajena v spomin na osvobodjenje Bolgarije. Gradbeni fond je bil zbran z narodno subskripcijo. Cerkev je za Hagijo Sofijo v Carigradu največja na Balkanu. Posveticitev se je od leta 1912. vsled neprestanih vojn zavlekla.

Stavka v Avstriji

Dunaj, 13. septembra. s. Položaj stavke v kovinski industriji se danes ni posebno spremenil. Vlada si prizadeva najti izhod iz dileme s tem, da priznava, da industrija z ozirom na visoke produkcijske stroške ne more pristati na zvišanje mezd, na drugi strani pa ne odreka delavcem z ozirom na naraščajočo draginjo upravičenosti do višjih mezdskih zahtev. Vlada je že včeraj uklinila nekaj deviznih naredb, da omogoči boljše produkcijske odnose, s čemer bi industriji olajšala dobavo in uporabo tujih denarnih sredstev. Dalje se namerava znižati valutne in bančne davke ter davke na delniške družbe. Vlada upa s tem upravit na industrijo, da se na jutrišnjih pogajanjih sporazumeje z delavstvom. Pogajanja bodo odločilnega pomena. Ako ne pride do sporazuma, bodo od ponedeljka dalje stopili v stavko tudi kovinski delavci iz province. Vrhu tega je pričakovati tudi stavke v električnih centralah.

Revolucija v Georgiji

Pariz, 13. septembra. s. Georgijsko poslaništvo poroča, da je Batum odrezan od vseh zvez, tako da ladje ne morejo pristati. V okolici mesta se vrše ljuti boji.

Moskva, 13. septembra. s. Tiskovni urad zunanjega ministristva objavlja komunikacijo, v katerem naglašajo, da so povzročile nemire v Georgiji zapadne sile ravno v trenutku, ko so se pričela angleško-ruska pogajanja v Londonu, z namenom, da jih razbijejo. Komunikacija ugotavlja, da trenutno ne more biti govora o večjih nemirih in spopadih. Upoštevan je popoln mir.

Borza

13. septembra:
CURIE: Beograd 7.95, New-York 531.25, London 23.70, Pariz 23.50, Milano 23.25, Praga 15.925, Budimpešta 0.069, Bukarešta 2.85, Sofija 2.87, Dunaj 0.0075
NEW-YORK: Beograd 132.75, London 446.62, Pariz 536, Curie 18.85, Rim 438, Dunaj 0.1425, Budimpešta 0.1325, Praga 300.

Celjski občinski svet

KLERIKALCI PROTI SLUŽBENI PRAGMATIKI MESTNEGA USLUŽBENSTVA.

Celje, 12. septembra. Ko je župan dr. Hrašovec po tridesetletni zamudi otvoril občinski svet, so bili vsi klubi skoraj polnoštevilni zastopani. Po sejni dvorani pa je vladala neka čudna nervoznost, ki je kazala na volilno razpoloženje.

Po kratkih formalnostih je prišla na dnevni red službena pragmatika za mestno uslužbenstvo. Poročalec občinski odbornik prof. Mravljak je pojasnil moralno dolžnost sedanjega obč. sveta, da ob zaključku svoje funkcije dobe da mestnim uslužbencom to, kar jim je obljubil lani skozi tri leta. Že od preobrata naprej je službeno razmerje mestnih namestnikov do mestne občine provizorično; ne gre torej, da bi v negotovosti še čakali naprej. Le pošteno plačano in zadovoljno uradništvo bo z veseljem in z največjo intenzivnostjo vršilo svojo dolžnost. Pribojšek, ki bi ga dobili mestni uslužbeni v primeri z državnimi namestniki, ne tolik, da bi bogve kako obremenili mestne finance, bo pa vsekakor služil v dokaz, da znajo zastopniki celjskega mesta prepoznati bedni položaj namestnikov bolj kakor pa voditelji države.

Na to se je oglasil k besedi obč. odb. dr. Ogrizek ter predlagal, naj se službena pragmatika odstavi z dnevnega reda in prepusti bodočemu obč. odboru. Pri tem je nastopal že v pozni bodočega župana in nemškega klerikalnega generala, a po formi tako zagrešeno, da je vzbujal med ostalimi obč. odborniki splošno veselost. V svojem izjavljanju je pokazal popolno neinformiranost glede kritike, čemur se pa ni čuditi, ker dr. Ogrizek ne običajno prihajati k odsekovi sejam. Odločno je zavrnil dr. Ogrizekov predlog v imenu sozidalistične stranke obč. odb. Keren, tako da je pri glasovanju propadel z vsemi proti 4 glasovi. Po tem porazu se je četrtica pod vodstvom predstojnika klerikalno nemškutarskega župana doktor Ogrizeka odpravila iz seje dvorane. V slovo so jim zadoneli krepki »Hail-Hilci. Med obstrukcionisti sta bila tudi dva klerikalna državna namestnika. Že večkratno sabotažo občinskih sej sta si pridobila dr. Ogrizek in Janič gotovo najboljše kvalifikacije, da po prihodnjih obč. volitvah neomejeno zagospodarita na mestnem magistratu, mestni uslužbeni pa se gotovo že veselijo trenutka, ko jim bosta ta dva največja reakcionarca rezala milostno vsakdanji kruh.

Po odhodu klerikalnih obč. odbornikov je ostala obč. seja v kljub temu sklepčna in se je stvarno nadaljevala debata o službeni pragmatiki, ki vsebuje sledeče najvažnejše določbe:

Mestni uslužbeni so razvrščeni na pet službenih skupin. Prve tri odgovarjajo po predizobrazbi prvim trem kategorijam drž. uradnikov. V I. službeni skupini se sistemizirajo nastopna mesta: 1 uradni predstojnik, 1 konceptni uradnik, 1 vodja stavbenega urada, 1 mestni zdravnik in 1 mestni živinodržavnik, ki je obenem upravitelj mestne klančnice. V II. službeni skupini: 1 vodja mestnega knjigovodstva, 2 pisarniška uradniki, 2 računski uradniki in 1 oškrbnik in 1 cestni mojster. V IV. službeni skupini: 1 pisarniški pomočnik, odnosno pomočnica in v V. službeni skupini: 2 uradni

služi in 2 šolski služi. Za sprejem v mestno službo se zahteva med drugim jugoslovanska naravnost, v pripravnosti ter dokaz strokovni in jezikovni sposobnosti. Pri postavljanju novih služb in pri definitivnem namestitvenju se bo gledalo poleg predpisane kvalifikacije zlasti na praktično usposobljenost ter na strokovne in praktične izpite. Vsaka prva namestitve v mestni službi je tri leta provizorična. Normalni delovni čas za uslužbenca znaša 7 ur dnevno. Za izvrševanje stranskih opravil, ki so v skladu s službenim položajem, je treba privoljenja župana, oziroma njegovega namestnika. Napredovanje uslužbenec je avtomatično. Službena doba traja 35 let ter je razdeljena glede napredovanja v I. in II. skupini na 13, v III. do V. skupini na 12 stopenj. Službeni prejemki obstojajo iz plače, draginskih in rodbinskih doklade. Slednja znaša za rodbinskega člana 8 Din ter se izplačuje maksimalno za tri rodbinske člane. Službeni prejemki mestnih uslužbenec ne smejo biti nikdar manjši nego oni državnih uslužbenec. Na vodilnih in odgovornih mestih se določajo od obč. odbora še posebne položajne doklade. Razlika med plačami drž. in mestnih uslužbenec znaša povprečno približno 28 odst. Redni letni dopust v I. skupini znaša 14 dni do 6 tednov, v II. skupini 14 dni do 5 tednov, v III. skupini 14 dni do 4 tedne, IV. in V. skupini 12 do 30, odnosno 24 dni. Uslužbenčeva ocena je javna. Zajemljena je popolna koalicijska svoboda in prosto politično udejstvovanje izven urada. Mestni uslužbeni, ki so že sedaj v mestni službi, se prevajajo neglede na to, ali imajo predpisano predizobrazbo na službenem mestu. Uslužbeni pa, za katere ni sistemiziranih mest, se prevajajo na njihovi predizobrazbi in uporabljivosti odgovarjajočo skupino. Pri podeljevanju novih služb se bo strogo gledalo na prosilčovo kvalifikacijo. Prevajanje uslužbenec na nove skupine izvrši pravno-personalni odsek. Pravilnik za prejemanje draginskih dokladov predpisuje stalno komisijo, sestavljeno iz obč. odbornikov in zastopnikov uslužbenec. Ta ugotovi vsako četrtletje draginske razmere. Draginske doklade se zvišajo, oziroma znižajo, ako diferira draginja za 10 odst. Upokojeanci in upokojenke imajo po odsluženju polnih službenih let ista draginske doklade kakor aktivni uslužbeni. Otroci uživajo rodbinske doklade do 16. leta, izjeme določa pravilnik. Pravico do stalne upokojitve neglede na službeno nezmožnost ima mestni uslužbenec s prekoračenjem 60. leta, pravico do 50 odst. pokojnine pa po 10 službenih letih. Za vsako nadaljnjo polovico službenega leta se prišteje 1 odst. celokupnih prejemkov. Rodbinska pokojnina se odmeri tako, da dobi ena oseba 50 odst., 2 osebi 65 odst., 3 in več oseb 85 odst. uslužbenčeve pokojnine. Posmrtnina znaša trikratni celokupni znesek zadnjih mesečnih prejemkov umrlega. Tudi disciplinarni pravilnik je vseskozi modern. Končno se je sprejel še predlog, da se naroči mestnemu magistratu, naj izdela tekom treh mesecev službeni pravilnik za uslužbenec vseh mestnih podjetij.

Ker je bilo na dnevnem redu še več važnih in nučnih zadev, a že pozno, je preložil župan nadaljevanje obč. seje na soboto ob pol 20. uri.

„Heil und Sieg, die Windischen auf den Strick“

Z ozirom na skupno listo, ki so jo postavili klerikalci in nemškutarji za občinske volitve v Celju, priobčuje celjska »Nova Doba« pod tem naslovom član, ki dovolj jasno karakterizira politično, moralno in narodno zavednost klerikalnega celjskega voditelja dr. Ogrizka in njegove kliče. »Nova Doba« piše o klerikalnem izdajstvu tole:

„Pod to parolo — Heil und Sieg, die Windischen auf den Strick — od Nemcev plačane in nakrmjene poulične celjske družali so se nekaj v avstrijskih časih vodile na celjskih tleh vse volitve, tako v državni kakor deželni zbor in prav posebej še za mesto Celje, ki je bilo že od nekaj po svoji legi in rojstvu prebivalstva, slovensko, ki pa je bilo vsled pritiska Dunaja in Gradca ter nemškega importiranega uradništva najtrdnjave in najzvestejša opora velenemu štva. Na celjskih tleh in iz nemške boje trdnjave celjske se je vodila skozi desetletja najhujša borba proti slovenskemu narodu na Spodnjem Štajerskem in proti najprimitivnejšim pravicam slovenskega življa v mestu Celju in cel okolič. Kaj je pretrpel v tistih časih slovenski obrtnik in slovenski trgovec v Celju, koliko preganjanja je doživel slovenski uradnik ter vsak slovenski človek, ki se ni uklonil in se ni hotel predati nemški kliki celjski, ki je strahovala celjske Slovence in dnevno ogrožala njih imetje in življenje! Današnja doba hitro in rada pozablja preteklost in brezpravje in krivice nekdanjega avstrijsko-celjskega sistema ne! Slovenci. Krvavo je pisano zgodovina bojev celjskih Slovencev za njihov obstanek in za življenje na teh tleh. Kdor tega ni pretrpel sam, naj vpraša one celjske Slovence brez razlike stanu in stranke, ki so bili nekaj priče strahot nemškega nasilja.

In na teh celjskih tleh, ki so bila doslej čista in častna in vseh bojih slovenskih mož poštenjakov proti nasilju in sramoti odpadništva, v tem Celju, našem slovenskem biseru Jugoslavije, doživljamo šesto leto po osvoboditvi, ko cvete in se razvija med nami slovenska obrt in trgovina, da se slovenski izdajalci slovenske časti prodajajo zopet tistim Nemcem in nemškutarjem, ki so nas v Avstriji do krvi topli in razvalili z nami kakor s psi brez pravice za življenje.

Proti temu činu izdajstva in slovenske sramote, ki vzbuja po mestu in po vsej zavedni dolini vihar ogorčenja, protestiramo svečano ob spominu na našo častno in čisto slovensko preteklost, na katero danes cinčno pljuva dr. Ogrizek in njegova družba. Za taka dejanja zmanjka besed, ne bo pa nobenemu slovenskemu Celjanu zmanjkalo volje in moči, da se za večno obrne od ljudi, ki prodajajo Celje nekdanjim krvnikom slovenskega rodu.»

Politične beležke

Perfiden napad škofovega lista na vojvodo Stepanovića in druge odlične borce za Jugoslavijo. Ni še teden tega, kar je ljubljanski škof proslavljaj na Marijanskem kongresu dunovno prerodenje ljudstva v znamenju krščanstva. Njegov list »Slovenec« pa že ves teden s svojo posurovelo pisavo dokazuje, da je bila cela Marijanska prireditev le za lahkovernno ljudstvo preračunljiva sleparija. Ako bi to ne bilo tako, ne bi mogla dejanja škofove kliče stati v diametralnem nasprotju z besedami, ki so bile s tolikim povdankom govorene na Marijanskem kongresu. Višek perfidnosti, nehalčnosti in krivičnosti pa je dosegel škofov list včeraj s tem, da je prav po kanibalsko napadel vojvodo Stepanovića in druge odlične borce za ustvaritev naše države. »Slovenec« namreč piše: »In končno so P. P. jevi mobilizirali one častnike, ki so jih, ko so bili na vladi, pustili avanzirati v masah za generale, brez stvarne potrebe in brez zaslug, samo zato, ker so njihovi pristaši. In zdaj ti generali sklicujejo »nekeakšne« »Narodne Obrane« ter sklepajo resolucije, v katerih se napihujejo, kakor da oni predstavljajo državo, ki da je brez njih v nevarnosti... Tako ostudno o »Narodni Obrani«, o njenem predsedniku vojvodi Stepanoviću ter o visokih oficirjih, ki so tudi po izjavah evropskih vojaških strokovnjakov, z najodličnejšo sposobnostjo in z največjo prevladnostjo vodili odločilne bitke v dolgotrajni vojni za svobodo Jugoslovenov, tako pisati je sposoben le čisto pokvarjen rimski hlapček, ki ne ve kaj je Domovina in ki ni vreden, da je postal državljani Jugoslavije. »Slovenec« pa ni le škofov list, marveč je obenem tudi glasilo dr. Koroščeve stranke in organ štirih klerikalnih ministrov. Zato je včerajšnji perfidni napad na velezaslužne narodne borce tem bolj značilen in dokazuje, kake moralne kakovosti je družba, ki si je sedaj v Jugoslaviji uzurpirala vladu. »Slovenec« s tem svojim

napadom ni le znova pokazal svojega besnega sovraštva do vsega, kar čuti jugoslovensko in ima za ustanovitev Jugoslavije zasluge, marveč je tudi znova dokumentiral, da mu manjka najprimitivnejši pojmi dostojnosti in manir.

Politično potovanje g. Korošca. Gospod minister Korošec se nahaja na političnem potovanju. Včeraj se je ves dan trudil v Zagrebu, da pregovori Koroščeve, naj ne kvarijo svoje lastne politike. Najbolje se da prona girati »separatistična ideja, če sediš v vladi in paziš, da se država in narod ne moreta braniti. Ta argument je v resnici ves teden trudi prestrašiti Radića, kaj bo, če se podere sedanja vlada, ni zaključeno, da Koroščeve akcija ne ostane brez trenutnega uspeha. Iz Zagreba prihaja gosp. minister v Ljubljano ter bo tu krepil svoje verne. Toda utile cun dulci. Gospod minister je istočasno tudi na službenem potu ter je odredil, da se mu morajo nes pokloniti profesorji ljubljanske srednje šole! Kakor v starih časih. Očividno je poleg drugih Pribeževičevih naredb razveljavljena tudi ona, ki strogo loči ministra na političnem in privatnem potovanju od ministra na službeni inšpekciji. Gosp. Korošec je bil v Zagrebu radi Radića ter je v Ljubljani radi klerikalcev. Vsa to nima s šolo ničesar opraviti in naročanje profesorjev k poklonitvi je le šin nadute oholosti, s katero hoče klerikalizem pokazati, da je vsaj za nekaj tednov on gospodar naše prosvete. Morda pa gosp. Korošec prinaša v Ljubljano prosvetno avtoritacijo? To bi si gosp. Vadjal oddahnil! Širokarn, da niti najmanjšo stvar ne sme reševati. Klerikalci so vse odnesli — v Beograd in iz ministrstva nastavljajo sedaj že tudi šolske slugel

Porote

Maribor, 12. septembra. ŽELEZNIŠKI VJHUR.

Omar Lorgier iz Tura je sin premožnega mariborskega peka. Šarši so hoteli da postane tudi sin vreden in pošten član človeške družbe in so ga dali učiti pekovskega obrta. Fantu pa ni ugajal niti ta niti noben drugi obrt. Postal je delomržen in tuji imovini zelo nevaren človek. Merilo da bi živel od dela svojih rok, se mu je zahotelo živeti na račun tujih žuljev in postal je tat. Že v svoji mladosti je bil »ikrat kaznovan, po vojni pa je začel tatvinami kar na debelo in se spoznal s tatinskimi tovariši, s katerimi je plenil in kradel na železnici.

Tridka Wagner iz Rume je poslala novembra 1921. 4 vagona pitanih svinj v Passau. Transport je stal na kolodvoru v Bistri. Lorgier je porabil priložnost in z več tovariši ukradel iz vagona 200 kilogramov težko svinjo, katero so peljali potem proti mesarju Majerju v Lipnici. Potoma so bili vsi aretirani, le Lorgier se je posrečilo pobegniti. Po tej tatvini so mu poslali tla v Lipnici prevroča in je odšel v Maribor. Tam je 31. maja 1921. izmaknil iz nekega železniškega voza na Tezno dvoje govejih svinj, ki jih je potem prodal, nato pa zopet izginil v Avstrijo. Tamkaj se je bavil s tihotapstvom in imel svoje skrivališče v Lipnici. V noči na 7. marca 1923. je med Spiljem in Lipnico vdrl v tovarni vlak in vrgel iz istega 2 bali finega usnja za rokavice in obleko, ki sta bili vredni okoli 28.000 Din. Četrto, še večjo tatvino je izvršil zopet v vlaku med St. Iljem in Mariborom dne 4. junija 1924. Ukradel je namreč 30 kg različnih dragocenih tkanin, več vile in blaga v skupni vrednosti 31.000 Din. To pot pa ga je doletela usoda. Prišli so mu na sled, nakar je bil aretiran in so našli pri njem še več kosov ukradenega blaga.

Lorgier je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

Maribor, 13. septembra.

OROPANI STARČEK.

Dne 4. maja se je vračal 75-letni starček Stefan Kardoš iz Peskovcev od doma domov. S seboj je imel 2000 Din. V gozdu med Krizevci in Peskovci ga je dohitel 15letni delavec Doneš Balek, že silno uprizen fant, in se mu ponudil, da mu nese dežnik. Kardoš mu ga je v resnici izročil, toda Balek ga je nenadoma vrgel stran, zgrabil Kardoša za vrat, ga vrgel na tla, mu pokleknil na prsa, odpel sukno, potegnil obe knjižici z denarjem ter nato zbežal. Obdolženec prizna, da je vzel Kardošu eno knjigo, v kateri je bilo 900 Din, zanika pa, da bi se je nasiloma polastil. Porotniki so potrdili vprašanje ropa z 9 glasovi, nakar je sodni dvor obsodil Baleka na tri leta težke ječe.

UBOJ V MELINCIH.

V gostilni Ivana Kucharja v Melincih je dne 18. junija iz popolnoma nedolžne šale nastal prepri, ki je imel končno za

O dopisovanju

Telefon je pisanje pisma, kakor je bilo v prejšnjih časih, zelo omejeno. Znana pisateljica Liesbet Dill predlaga v »Prager Tagblattu«, da se pisanju pism zopet posveti več pozornosti in misli, da kulturni človek s smislom za lepoto ne bi porabil kak cenen, navadnih papir, samo brutalen človek ne polaga na dobič in tla papir nobene vrednosti. Na kakršnikoli krpi papirja se ne more pisati tako zdržna in lepa pisma kakor so se uporabljala v prejšnjih časih in nas še danes navdušujejo. Najlepšo izbiro finoslovesnega papirja po izredno nizkih cenah ima v zalogi

M. TIČAR, LJUBLJANA.

posledico uboj. Posestnik Stefan Goštan je namreč v šali udaril z bičem posestnikovega sina Franceta Kuzmo. Misleč, da gre zares, se je tudi Ivan Huzjan potegnil za Kuzmo, češ čemu ga biče, ker mu ni ničesar storil. Končno pa so se vsi trije pobotali in pili nekaj časa skupaj. Ko pa je Huzjan odšel s svojo družbo, je Kuzma nepričakovano zavpil za njim: »Basama picabo! Huzjan je nato odvrnil: »Sem hodi, če bi kaj rad jaz se ne bojim 10 Kuzmov! Kuzma je v resnici takoj vstal in odšel pred gostilno, kjer se je takoj razvil med obema prepri in pretep, tekom katerega je Huzjan krepko udaril svojega nasprotnika s kolom. Razjarjeni Kuzma je potegnil natož, nakar se je Huzjan spustil v beg. Na begu pa mu je spodrsnilo in je padel na tla kar je postalo zanj usodopolno. Kuzma je namreč izrabil ugodni trenutek in zasadi Huzjanu nož v hrbet. Ranjeni Huzjan je imel še toliko moči, da se je priplazil do bližnjega skednja, kjer je potem vsled izkrvavitve umrl.

Obdolženec je prvotno trdil, da se vsled popolne pijanosti ničesar ne spominja, končno pa je priznal svoje dejanje ter se zagovarja z razburjenostjo in silobranom. Ker so porotniki vprašanje uboja potrdili z 11 glasovi, je bil obdolženec obsojen na 4 leta težke ječe.

Vojaštvo preprečilo krvoprelitje v Travniku

O dogodkih v Travniku smo na kratko poročali že med brzoglavimi vestmi. Sedaj še nekoliko podrobneje.

Prošlo nedeljo so se zbrali v prijaznem bosanskem mestecu Travniku številni gostje iz Hrvatske in Slavonije, da proslave 25letnico obstoja tamnojnega nacionalnega pevskega društva »Vlašić«. Separatisti v Travniku so to kulturno proslavo proglasili za politično manifestacijo in se že vnaprej hvalili, da bodo Pašićevim in Pribeževičevim »razbojnikom« pokazali, li vso moč »probujačnega se hrvatskega naroda«. Nacionalni ljudje na podla izživljanja niso reagirali. Prvi dan proslave s koncertom se je izvršil v najlepšem redu, dasi so separatisti manifestante gledali silno postrani. Drugi dan zvečer, ko so se gostje že polagoma vračali proti svojem domu, pa je prišlo pri gostilničarki »Govedarica« do incidenta. Povorka »pevcev« je vzklikala po ulicah Radića in hrvatski mirotvorni republikli. Gostje, ki so bili zbrani pri »Govedarici«, sami pristaši narodnega in državnega edinstva, so pri zaslišanju petja odšli na ulico, kjer so bili vsi prepraznjeni nad to »kulturno« manifestacijo. Iz separatistične povorke pa je bilo kmalu zaslišati zabavljanja in tudi psovke so padale na mirne gledalce. Ko je nekdo izmed ogorčenih gledalcev reagiral z vzklikom: »Sram Vas bodi! Ali je to Vaša hrvatska kultura?« je gruča iz povorke navalila na njega. Nastala je gneča in prepri je zavzel tak obseg, da celo policija ni mogla razgnati nasilnežev. V zadnjem trenutku pa je dospel oddelek vojaštva, ki je vzpostavil red in razpršil nasilne separatistične izživce. Da ni intervenirala vojska, bi prišlo do velikih preljev, ker so se v povorki nahajali tudi številni temni muslimanski tipji, ki so komaj čakali, da bi pokazali svoje sovraštvo napram nacionalnim ljudem.

Ta dogodek priča jasno, da pod sedanjo vlado »sporazuma« celo udeleženci kulturnih proslav niso več varni pred raznimi prevratniškimi elementi. Dogodek si vlada gosp. Davidovića lahko zabeleži med svoje »uspehe« v pogledu pobijanja plemenskih strasti.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“

prihrani čas in denar.

Zadostuje, ako s Schichtovim milom samo enkrat po perilu potegneta tam, kjer morate z navadnim milom trikrat.

Radio termalno kopališče Laško
odprto vse leto 4597/a
po 1. septembru 50 % popusta.

Naši kraji in ljudje

Francoska gospodarska delegacija na potu skozi Ljubljano

Z brzovlakom iz Pariza se je vozila včeraj ob 4. popoldne francoska gospodarska delegacija skozi Ljubljano. Delegacija, ki sestoji iz zastopnikov gospodarskih krogov in naučnikov ima namen, da prouči gospodarske razmere v naši državi, da se pobliže seznani z našo industrij in trgovino, prouči potrebe naših tržišč ter da na podlagi teh raziskovanj in študij izdela načrt za poglabitev gospodarskih odnosov med našo državo in Francijo.

Na čelu delegacije, ki šteje približno 15 članov in se vozi v posebnem salonskem vozu francoskih železnic, stoji župan mesta Strasbourg gosp. I. Peitres. Med drugimi se nahaja v delegaciji častni predsednik trgovske zbornice iz Strasbourga gosp. Unge-mann, predsednik industrijske zbornice gosp. Fr. Lamey, profesor nacionalne ekonomije na vseučilišču v Strasbourg gosp. Brouillet in drugi.

Delegacija je sprejel na meji veliki župan gosp. Sporn, na ljubljanskem kolodvoru pa zastopniki mesta, gospodarskih krogov in tukajšnje francoske kolonije, med njimi: gerent mestne občine g. dr. Perić, francoski konzul g. Flache, zastopnik francoske kolonije in trgovinski ataše g. Malhaye, predsednik trgovske in obrtniške zbornice g. Knez in zbornični tajnik g. dr. Pless, predsednik Zveze industrijcev g. Dragotin Hribar in dr. Golja, zastopnik veleposlaništva g. Zois, zastopnika ljubljanskega francoskega kroga g. dr. Skulj in dr. Pretnar.

Na kolodvoru je bila pripravljena delegaciji zakuska, med katero so se v glavnem določile točke programa za dneve, ko se bo mudila delegacija v Ljubljani.

Delegacija je z brzovlakom nadaljevala svojo pot v Zagreb in Beograd. Ni še določeno, kdaj se vrne v Ljubljano, odkoder prepotuje Slovenijo in si ogleda vse naše gospodarske naprave in znamenitosti Slovenije. Vsekakor je pričakovati, da bodo delegati v Ljubljani že sredi tega tedna.

Zbor pravnikov v Zagrebu

Ideja o zborovanjih pravnikov iz vse države je padla na rodovitna tla. Pravniki so pravilno domeli visoki pomen takih zborovanj, o čemer pričča veliko zanimanje za Zbor. Prijavilo se je že desetak nad 300 udeležencev iz vseh, tudi najoddaljenejših krajev naše države. Važnost zbora priznava tudi naša pravosodna uprava. Minister pravde se za Zbor živo interesira in ga tudi osebno poseti. Dovolil je sodnikom, kolikor dopuščajo službeni posli, dopust za čas zborovanja, minister saobračaja pa je naklonil znatno znižanje na železnici in sicer na 1 četrtino vozne cene, ki velja tudi za spremstvo (dame) udeležencev.

Zbor se vrši v dneh 19., 20. in 21. septembra v Zagrebu. Pričetek zborovanja je v petek, točno ob 11. uri dop. v saborski dvorani. Konstituiranje Zbora, referati in koreferati v plenumu. Zvečer priredi Pravniško društvo na čast gostom banket v veliki dvorani Streljane. V soboto popoldne: razprave v sekcijah, popoldne: nadaljevanje razprav, manjši sestanki, razgledovanje mesta, zvečer ob 7. slavnostna gledališka predstava (Baranović — Licitarsko srce in Leoncavallo: Glumači). Ob pol 10. raut, ki ga da župan mesta Zagreb. V nedeljo: Zaključno zborovanje v saborski dvorani.

Za referente in koreferente so dolo-

ženi (ime v oklepajih znači koreferente):

1.) Osnovanje stalnih pravnih komisij: dr. Danilo Majaron, predsednik društva «Pravnik» iz Ljubljane (Djordje Nestorović, državni svetnik v pok. iz Beograda, dr. Hugon Spitzer, odvetnik iz Osjeka).

2.) Zakonodavna tehnika: dr. Drago Ljub Arandjelović, univ. profesor iz Beograda (dr. Metod Dolenc, univ. profesor iz Ljubljane).

3.) Pravna pomoč v državi: dr. Janko Babnik, predsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani (dr. Milan Mayer od oddelka za pravosodje v Zagrebu, dr. Jančič Jovanović, prvi sekretar kasacije, sškega sodišča v Beogradu).

4.) Prisilna poravnava izven konkurza: dr. Zika Spasojević, univ. profesor iz Beograda (dr. Lavoslav Hönlberg, višji drž. pravnik iz Zagreba).

5.) Odvetniški red: dr. Ivo Politeo, odvetnik iz Zagreba (dr. Milan Škerlj, univ. profesor iz Ljubljane, dr. Ljubomir Stefanović odvetnik iz Beograda).

Za ponedeljek, dne 22. je povabil minister dr. Hranica vse udeležence, da si ogledajo kaznilnico v Lepoglavi. V Lepoglavi na nazaj vozi udeležence poseben vlak.

Udeležencem izven Ljubljane bo poslal legitimacije za vožnjo zagrebški pravnjalni odbor, ljubljanskim udeležencem jih bo razdelil ljubljanski pripravljali odbor. Udeleženci, ki so prošli za stanovanje v Dijaškem domu, se napotijo naravnost v Dijaški dom, Vodnikova ulica; ostalim se naznani stanovašice v Zagrebu v pisarni Zbora. Pisarna posluj od 18. do 22. t. m. v Gunduličevi ulici št. 7/I v prostorih Društva hrvatskih književnikov (telefon št. 7—52). Do 18. t. m. daje potrebne informacije tudi tajnik Pravničkoga društva g. dr. Ivo Politeo, Dalmatinska ulica 4a, tel. 16—99.

Ljubljanski udeleženci odpotujejo skupno v petek, dne 19. zjutraj ob 5.28. in prispejo v Zagreb, glavni kolodvor ob četrt na 12. Tem se pridružijo na Zidanem mostu udeleženci iz Stajerske.

Udeleženci preko Karlovca se vozijo naj bolje z vlakom, ki dospe v Zagreb ob 9.25. V Zagrebu glavni kolodvor jih sprejmejo odposlanci pripravljalnega odbora; če namerava dospeti večja grupa v Zagreb ob drugem času, naj javi to pravočasno. — Posebni programi se razpošljejo te dni vsem udeležencem. — Pripravljali odbor v Ljubljani.

Borza učenosti

Borza že deluje.

Z vseh strani se zgrinjajo v Ljubljano legije nadebudnih mladeničev, pomnožene s kohortami in mani poli devic, ki so zgrešile svoj poklic. Te dni se na stečaj odpirajo vrata diverznih hramov učenosti. Kmalu bodo vstajali vzdihli in vzklili k raznim svetnikom, ki složno varujejo našo mladino. Takšnih svetlih priprošnjikov in vzornikov je mnogo. Minerva s sovo ima nesporno častno predsedstvo, pa tudi brez Merkurja ne gre, in pod toko se še vedno uveljavlja Venera, Bacchus in Chapin. Na katoliške svetnike se pa študentarija bolj malo spozna. Luka je menda za mesarja, Jožef za tesarja, Barbara za artileriste, Apolonija za zobozdravnike, Cecilija za muzikante in mežnarje, Florjan za ognje gasce, Juri in Martin za soldate, — pri študentih se pa ne ve prav, da bi bil kateri storil mačeniško smrt. Sicer so jim dali svetega Alojzija, ki pa menda ni bil pravi, ker si ni upal na tihem pogledati v «Simja» riti porabiti popolninskih ur za žogobre, duhovnik eksercij pa za privatno lekturo in ki je zarjel do vrta svoje lilije, če se je ponevedoma lotil neki komolca kakšne punčare. Kateremu svetniku se torej naš naraščaj pravzaprav priporoča, je ostalo doslej še nerešeno. Zdi se pa, da se v naši pokvarjeni materialistični dobi nagibajo še najbolj k Merkurju.

Na Krekovem trgu je zbrana tisočgla-va množica. Tu so stare bajte, tu so zeleni bruci, tu so začetniki, ki se globoko odkrivajo gospodi sedmakarjem ali osmakarjem, tu so ljubke male deklice, pa tudi stasite frajle, mladi gospodiči, ki podjetno streljajo z žarkimi pogledi svojih kratkovidnih oči skozi najmodernejša naočnike. Dero se pa kakor v borzi kulisi in hvalijo svojo robo kakor Rib-ničani. Sloki rdečelasec v nekoliko ogo-ljenem jopiču najglasneje priporoča slo-vnice, leksikone, čitanke. Njegova boga-ta zaloga je dobro asortirana... potrež-ba kulantna in promptna. Za kostonji se celo nekaj mamic udeležuje dviganja kurzov. Samo da se kar križajo: Jejbata kako dragi so ti špehi dandanes! Zarec, promet te borze presega danes več de-settisoč dinarjev orez davka, pred očmi finance!

Starodaven je ta ljubljanski šolarski sejem, ta književna borza. V zadnjih letih je morda še živahnejši, ko nekoč, in obenem modernjši. Nemški špehi in ime na, kakor Willomitzer in Wappler, so izginili, mesto njega kupujejo tu Šker-lina, Prijatelja, Šišica, Melika in razne domače matematike. Se vedno sta vi-soko v kurzu stara slovarja latinski in grški, toda poleg njih se ponuja tudi že Muret - Sanders in Sachs - Villate in Rigutini - Bulle, francoske čitanke, pe-dagoški špehi in vse nepregledno morje se nastajajoče in naraščajoče nove uč-nosti, ki se orientira bistveno drugače, ko nekdanja germansko - humanistična. Tu na borzi lahko vidiš, koliko je zrasel vpliv arbohrvasčine, francosčine, laščine in praktičnih predmetov, prirodoslovja, matematike itd. Tu se prodajajo šestila, hlo risarski aparati, tu dobiš tudi že skriptu... Da, alma mater sicer že želi biti bolj sama zase, pa že se poslužuje tudi naši visoki šolci lokalne tradicije. Dolenčeva skriptu in Webrova in nekaj drugih imen je že tržno blago s ceno, kurzom in arijem, da bi jih bil vesel vsak Samueljeiteles.

Starega Franzla več ni in Murnikove «Navihance» vsakdo pozna. O romantiki današnje generacije starejši ne vedo mnogo in čakamo, da se pojavi iz seda-nje generacije njen Homer in nam opi-še, kako izgledajo ona allotria, ki jih uganja naša jeunesse doree. «Vzori in boji» so tudi še danes, in «Kako sem se jaz likal», bo ostal vesel spomin vsa-kemu onih, ki pravijo, da jim je na šol-ski klopi dolgčas, pa ne vedo, kako so srečni. Katalog in kljuko so še vedno aktualne poleg mnogih modernih pridobitev, žoge, cepina, čolna, plavanja, petja in debat v raznih krožkih, društvi, klubih in drugih skupinah z raznimi le-pimi imeni.

Ob začetku letošnje sezone prihaja ve-sela vest. Peto Corneliusa, Cicerona Sallusta in Caesarja bo prišel Titus Li-vius do novega ugleda. Izgubljenih 134 libri Ab urbe condita so se našli in, oh, prekmalu pridejo tudi oni na borzo. Mar-sikateremu staremu gospodu se krči sr-ce. Koliko ut cum indicativo ali con-junctivo je stoletja bilo prikritih in šlo v izgubo, ki se več popraviti ne da...

Borza deluje, Tivoli zopet odmeva petja, igrišča vrišča, hlače se drgnejo, učenost lije skozi ližake, promenada se zgoščuje, dvojke se grmadijo radi devok-igra kolo, čidi čida čido, in nova gene-racija dorašča ter išče svojega ravnotežja.

OB LEKE 1924
OB NA
OBROKE
O.B. MESTNI TRG 5
BERNATOVIC

Morilcu Otilije Stelcer-jeve na sledu

Tajinstveni morilec žensk.

Maribor, 13. septembra.

Dne 14. junija so našli, kakor smo svo-ječasno že obširno poročali, v grajskem gozdu nad Tremi ribniki pri Mariboru po-sestnico Otilijo Stelzer z izrezanim vrato-m mrtvo na tleh. Lega telesa in obleka je vzbudila domnevo, da ni bila umorje-na iz maščevanja ali grabežljivosti, am-pak iz pohotnosti. Takrat se je trdilo, da je bila zabodena z žepnim nožem. Po-zneje pa so začeli izvedenci domnevati, da je bila Stelzerjeva umorjena s čev-ljarskim nožem, ravno tako kakor prosti-tutka Frida Strobl v Gradcu, kateri je dne 10. julija v javni hiši v Gradcu med spolnim aktom počasi prerezal vrat čev-ljar Anton Jelen, rojen 1895. v Gradcu in pristojen v Opatje selo na Goriškem. Jelen je v preiskavi v Gradcu izpovedal, da je bil zadnji čas tudi v Ljubljani, kjer je stanoval pri neki Frančiški Vin-kovič na Grajski planoti. Ta je izjavila, da se je preselil od nje dne 4. ali 11. ju-nija, za natančen datum pa se ne spo-minja. Dne 17. junija se je potem nasta-nil pri g. Kosovi na Sv. Petra cesti.

Najtežavnejše je sedaj rešitev vpraša-nja, kje je bil od 11. do 16. junija, ker Jelen sam o tem trdovratno molči. Preiskava njegovih kovčgov v Ljublja-ni, ki jih je imel še pri Kosovi, je prinela zanimive stvari na dan. Imel je na primer v njih shranjen izrezek «Jutra» od dne 2. aprila 1924, na katerem je na-tačno poročilo o umoru blaginjičarke kija «Tivoli». Fani Petkovskove in nje-na slika. Dalje so našli v kovčgu mno-go ženskih fotografij, med drugimi tudi neke ženske iz mariborske okolice, s ka-terimi si je Jelen dopisoval. Na podlagi fo-tografije, katero so našli pri Jelenovi znaniki v mariborski okolici in katero je dal mariborski policijski komisariat raz-množiti, je več oseb spoznalo njega kot onega moža, ki so ga usodnega dne opol-dne videli v grajskem gozdu pri Maribo-ru, nekateri celo s krvavim jopičem. Do-tični mož je namreč po izpovedi teh oseb škilil, kakor Jelen. Dalje se sumi, da je Jelen tudi morilec neke ženske, ki so jo našli 7. junija v bližini nekega grase-ke pokopališča in ki je bila na enak na-čin umorjena in so jo našli v isti legi kakor Stelzerjevo v Mariboru ter Pet-kovskovo v Ljubljani.

Upati je, da bo preiskava pri nas in v Gradcu kmalu privedla do pozitivnih re-zultatov.

Jurček na strehi

Ljubljana, 13. septembra.

V življenju se dogajajo včasih prav komični slučaj in usoda kaj rada na-menja najsmesnejše vloge ravno nesreč-nim zaljublencem. Sinoči so se smejale štiri hiše, pa je dober kos ulice zaljubl-jenemu delavcu, ki je bil prisiljen iskati stika s svojo drago petko vseh štirih hiš, a je bil v svojem vratolomnem poisku-su še razočaran do skrajnosti.

V šentpeterskem predmestju stanuje pri mali družini zidar Jurček. Nekega dne se je srečal na cesti z brhko in živahno Malko, dekle v eni izmed tamošnjih gos-tiln. Jurček je pričel prihajati v gostil-no in dvoriti Malki na vse pretege. Mal-ka pa je navihana punčka in je gledala z enim očesom na Jurčka, z drugim pa na domačega hlapca Petra. Oba sta pa kaj vroče krvi; zato je prišlo sempatja do prepričkov, ki so se zadnje čase raz-vili včasih celo v male pretepe. Končno je ostal zmagovalac na bojišču Peter. Jurček pa je vendarle pisaril Malki za-ljubljena pisemca naprej in upal na skriv-nem da ostane Malka vendarle njegova, čeprav se suče sto Petrov okrog nje, če-prav se ni upal več v gostilno, ker je imel le respekt pred Petrovimi trdimi pestmi.

Včeraj zjutraj je hotela navihana Mal-ka boječemu Jurčetu malce ponagajati in odposlala mu je pismo, s katerim ga je v šaljivih besedah povabila zvečer v svo-je «kamričo», ki jo ima, kot je dejala,

gori pod streho. Jurček, ne bodi len, je zadevo brzo premislil in se na večer skril v hiši pod streho za razno ropotijo. Okrog enajstih pa se je odločil, da po-skusi izvesti program vabila do konca. Stopi do nekš vrat, trka nekaj časa in ker se Malka ni takoj odzvala, odpre me-ni nič tebi nič vrata s silo. Upre se z ramo od napol trhla vrata, pritise in Jurček se je naenkrat znašel na hrbtu pred Pe-trovimi nogami. Ta ga je gledal nekaj ča-sa strme in nekam preplašeno, vendar pa je kmalu razumel situacijo. Jurček je za-menjal vrata. Ravno se je pripravil na strahovito brcu, ta hip pa se mu je Jur-ček zmuznil izpred nog ter odskočil kot mačka. V hiši je pričel direndaj, kričali in lovili so vse križem. Zmešnjavo je Jur-ček pametno izrabil in se zmuznil skozi neko odprtino na streho. Končno je od-šel Peter ves srdit na cesto, misleč, da mu je ušel po stopnjah. Drli pa so tudi vsi domači za njim. Tedaj so opazili vi-soko gori na strehi preplašenega Jurč-eta, ki se je pomikal spretno kakor po-dgana naprej na streho druge hiše pa še naprej na tretjo in četrto — domov, ko-der stanuje. Vsled kričanja se je nabra-lo polno ljudi, ki so se smejali zdaj bes-nečemu Petru, pa zopet Jurčetu. Nakrat pa se je ta udri skozi streho na domači hiši v temo in tako prispel v svojo sobo, kjer se je to noč, kot se je dejalo, ne-znansko dobro naspal. Ljudje so se čez čas tudi porazgubili; zdihoval je samo Peter in sicer vsled jeze, da ni dobil tek-meča v past.

Jokala pa se je Malka, ker je zgubila sedaj Petra pa Jurčeta za vedno.

Dopisi

SKOFJA LOKA. Dramatični odsek Sokolskega društva priredi danes na svojem odru prvo igrv v sezoni: «Legi-onarji». Režija in glavne vloge so v pri-znano spretnih rokah in se je nadejati najboljšega uspeha. Dramatični odsek se je izpopolnil z močmi in pod spretnim vodstvom režiserjev in ob dosledni di-sciplini igralcev nam je pričakovati v bodoči sezoni mnogo in dobrih predstav — ter vedno povoljnega obiska. Zdravo!

KOROSKA BELA. Sokolsko društvo Koroska Bela - Javornik se zahvaljuje zavedni rodoljubkinji Ani Malej s Kor-Bele za naklonjenih 50 Din, katere je moral plačati Orel Anton Vidic radi ža-ljivega obrekovanja, ki sta ga povzroči-la on in prodajalka Frančiška Prešern.

METLIKA. (Sokolska cvetka.) Pod tem naslovom je priobčil «Slovenec» v svoji 201. številki dopis, kakšno vpitje je napravila peščica metliških Sokolov na kolodvoru, ko so se Orli vrnili iz svo-je prireditve v Semiču. Radovedni so tudi, kakšen vtis je napravilo to vpitje na številne udeležnike iz Karlovca (5 po številu). Ker se nam zdi «Slovenec» poročilo zelo površno, ga hočemo tu bo-lje ilustrirati, da se ugotovi, kdo je iz-vajal res zverinski vpitje, ki je nastalo na metliškem kolodvoru ob prihodu vla-ka. Z vlakom so se pripeljali Orli v kro-žih, gasilci v krožih iz gasilske veselice v Črnomlju ter nekaj drugih potnikov. (Sokolske korporacije v tem vlakui ni bilo nikake.) Bila pa je v vlakui skupina telovadcev metliškega Sokola, ki so se vračali iz svojega privatnega potovanja. Ko se je vlak ustavil, so začeli Orli (ki so ostali v vlakui) bruhati skozi okna svoj «Bog živ». Gasilci iz metliške oko-lice, ki pa niso člani nobenega sokol-skega društva so jim pa urno odzdravljali s «čuki» tako, da je bilo res prijetno po-slušati. Telovadci metliškega Sokola pa so Orle popolnoma ignorirali, ker jih po-zrajo že po perju, kakšni ptici so to. — Kaj naj si sedaj številni Karlovčani (ki so sami najbolj vplili) mislijo. — Misli-si morajo, da Orli niso niti malo priljub-ljeni ne v Metliki, kjer jih sploh ni, ne v okolici, ker so jih okoljanci nazivali s čuki.

Naročite dnevnik „Jutro“!

Kulturni pregled

Kulturno pismo iz Beograda

Na dan 4. septembra davana je u Narodnom Pozorištu repiza komada «Djido» od srpskog pripovedača Janka Veselinovića. Ovaj komad, koji je igran prvi put već 1892. god. još se i sada vrlo rado gleda. Janko Veselinović je umeo lepo da u svojim komadima iznese i pri-kaže onakav kakav je seoski život, tim pre što je i sam bio seosko dete, rođeno u sred Mačve, god. 1862. u selu Salašu. Trudio se je, da uvek kaže seljački život u što vernijoj slici. Nije mu zameriti, ako uvek i nije uspeo u svojoj nameri, jer njegova pripovedačka mašta uticala je, po gde kad i mnogo, na tačnost i realnost njegovih pripovedaka. «Njegove pripovedke, pored književne vrednosti imaju i vrednost etnografskih dokumenata, jer verno opisuju narodni život u Mačvi 70-ih i 80-ih godina» kaže Jo-van Škerlić u svojoj Istoriji Srpske Knji-ževnosti. Veselinović je pokušao da radi i na romanu. Ali tu nije pokazao nikakva uspeha. Najveći njegov roman «Hajduk Stankov», pored toga što istorijski nije tačan, suviše je rastegnut bez dovoljno osobina neobhodnih jednome romanu

Od njega su nam ostali nekoliko mahom nedovršenih romana, koji su prožeti po-litičkim idejama i borbama toga vrema-na u Srbiji. Veselinović je bio jedan od najboljih ako ne najbolji seoski pripo-vedać, koji je ostavio iza sebe čitavu školu.

Ovoga puta u komadu «Djido», koji predstavlja seljački život u Mačvi, go-stovali su u ulozi Marinka g. Radenko-vić, član sarajevskog Pozorišta i g. Ma-rinković, član splitskog Pozorišta u ulozi Maksima. Publika je vrlo lepo pozdravila goste, a i kritika se pohvalno izrazila.

Kad se govori već o Pozorištu, napo-menuću jednu stvar, koja sigurno ne će mnogo obradovati pozorišnu publiku. Naime uprava je rešila da poviši cene mesta za premiere i vanredne predsta-ve operskih i baletskih komada za 15 %. Tako će već i tako skupa mesta u beo-gradskom Narodnom Pozorištu postati još skuplja. Ali to nije put, da se «širi umetnost po najširim narodnim sloje-vima. A to dobro zna i uprava.

Akademsko pozorište, koje je prošle sezone davalo sa uspehom komade «Go-goleva smrt» od Donadijeva i «Daču» od Ranka Mladenovića, sprema za jesen po jedan komad od naših mladih pisa-ča Krleža, Kulundžića i R. Mladenovića

(«Sindžir»). Ove premiere očekuju se sa najvećim nestrpljenjem.

Odbor za proslavu Branislava Nušića izdao je detaljan program proslave. Po tom programu proslava će početi pre podne u veikiro sali nove univerzitetske zgrade, govorom g. Jovana Cvijića, pred-sednika Akademije Nauka i predsednika priredivačkog odbora. Zatim dolaze go-vori predstavnika vlade. Tog istog dana u 2 i po podne biće matine glum. baletske škole. Posle pozdrava upravnika škole g. Nušić će odgovoriti sa «pozdravom glumačkom podmladku». Zatim društvo «Cvijeta Zuzorić» daje čajanku u Grand Hotelu u čast slavljenika. U 9 časova biće svečana predstava u Narodnom Pozorištu. Davaće se Nušićevi komadi i to «Naša deca» i po jedna slika iz «Na-rodnog poslanika», «Nahoda» i «Kneza Ive od Semberije». Posle predstave biće intimno drugarsko veče.

L. S.

Češka umetnička razstava. Vokopi-čevem paviljonu pod Tivolijem. Jedstvo danas v nedeljo ob 11. uri.

Veno Pilon v italijanskem tisku. V tržaškem dnevniku «Popolo di Trieste» od 12. septembra je napisal Giorgio Car-relić daljšo analitično študijo o Pilo-novi slikarski umetnosti, katero imenuje «rusko-toskanska umetnost». Pisec pri-merja kvalitativno delo našega primor-skega slikarja s Francozi, Italijani in Nem-ci in prihaja do zaključka, da je Pilon

polnoma samorasla umetniška osebnost, kateri je uspelo najti čisto nova iz-razna sredstva v dobi impresionistične slikarske umetnosti.

Razstava rimskih slik grafiča Gjuri-ća. Grafični slikar g. prof. Milenko Gju-rić razstavi 25. t. m. v Zagrebu svoje naj-novejše figuralne kompozicije. Kakor znamo, je sprejela rimska «Galeria Na-zionale» pet njegovih del v svojo zbirko. G. Gjurić se je v Rimu razvil v portre-tista in figuralista ter je študiral delj ča-sa na «British Academy of Arts».

Opera «Matija Gubec». Skladatelj Ri-sto Savin je dovršil svoje 6. odersko de-lo, opero v petih dejanjih «Matija Gubec», katero namerava natisniti v klavirskem izvečku. Radi tega prosi vse one (poseb-no glasbene zavode, trgovine in druge), ki se interesirajo za klavirski izveček, čigar cena je preračunana na 4 do 500 dinarjev, da mu javijo svoj naslov. Na-ročila je nasloviti na skladatelja v Zalec na Stajerskem.

Strindbergov «Oče» v zagrebški dra-mi. V novem prevodu mladega pisatelja Kulundžića se je v petek zvečer igrala v zagrebškem gledališču Strindbergova tragedija «Oče». Režiral je g. Strozil, na-slovno vlogo je igral Josip Maričić, Lav-ro g. Milica Mihičić, Berto pa gđ. Bože-na Kraljeva. Drama je bila glasom za-grebške kritike vzorno podana ter spa-da med najboljše kresacije na zagrebškem odru.

Verdijeva «Traviata» v beograjski operi. Po dolgem času je dobila beograjska opera pošteno uprizoritev Verdijeve «Traviate». Opero je dirigiral g. Polić, bivši kapelnik v Osljeku in Zagrebu, se-danji dirigent v Beogradu in tajnik ta-mošnjega opernega gledališča. Kritika na-glaša, da je beograjsko operno gledališče našlo v osebi g. Polića dirigentsko moč, ki je popolnoma vredna ostale dirigent-ske dvojice, gg. Brezovška in Matačića. Naslovno vlogo «Traviate» je pela gospa Oigina, Alfreda pa je postavil na oder g. Tomić, katerega smo slišali lani v tej vlogi tudi na ljubljanskem odru.

Jubilej ge. Germanove. V pol-vici letošnjega oktobra slavi ruska igralka Marija Nikolajevna Germanova, vodilji-ca hudožestvenih dišientov v Pragi 20letni jubilej svojega dela na odru. Ob tej priliki se uprizori Evripidova «Medea», v kateri bo igrala ga. Germa-nova naslovno vlogo.

Premijer Ogrizovićev «Hasanagin-ice» v Pragi. V novi sezoni se uprizori na vinohradskem odru v Pragi Ogriz-ovičeva drama «Hasanaginica» ter ena drama Ivana Cankarja. Naslov Cankar-jeve drame še ni znan. Obe deli bo režir-al g. Emil Nadvornik, ki namerava upri-zoriti tudi Kulundžićevo «Polnoč» in ki je že režiral v Pragi Kosorov «Požar strasti» ter Lovričevoga «Sina».

Domače vesti

* Subvencija za kongres pravnikov. — Ministri svet je včeraj kot subvencija za prireditve kongresa pravnikov v Zagrebu 50.000 Din.

* Nov metoda za naučenje francoskega jezika. Profesor Laval iz Pariza je predvčeršnjim prispel v Beograd ter ostane nekoliko tednov kot gost naše naučne uprave v Jugoslaviji. Skupno s profesorjem Petrovičem je Laval nedavno izdal knjigo o novi metodi za učenje francoskega jezika. Profesor Laval bo o svoji metodi v krogu strokovnjakov predaval v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

* Angleščina na naših srednjih šolah. Kakor javljajo iz Beograda, se bo v ministru prosvete v bližnjih dneh vršila anketa o uvedbi angleščine kot obvezni predmet na naših srednjih šolah.

* Imetec Srbske akademije znanosti. Nedavno umrli beograjski meščan Laza Savić je zapustil Srbski akademiji znanosti svojo veliko hišo v Knez Mihajlovi ulici, v kateri se je prej nahajala beograjska borza. Hiša je vredna osem milijonov dinarjev. Srbska akademija znanosti spada med najbogatejše akademije v Evropi.

* Smrtna kosa. V petek zvečer je umrla v splošni bolnici v Ljubljani g. Ana dr. Derčeva, zdravnikova vdova, mati zdravnika za otroške bolezni g. Jektorja Bogdana Derčeva. Pogreb bo danes ob pol 15. iz mrlišnice splošne bolnice. — Včeraj zvečer je preminul v Ljubljani, Srednja št. 18, tovarnar in posestnik g. Andrej Boucon, lastnik g. Drago Mohorčiča, magistratnega uradnika v Ljubljani. — V Dolenji vasi pri Črncih je umrla včeraj v visoki starosti 81 let gospa Marija Gosar roj. Milavc. Blago žensko je vzljubil vsak, kdor jo je poznal. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. do 11. ure na pokopališču k sv. Janezu. — V petek je preminula v Ljubljani g. Slava Normali, kapetanova soproga. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz hiše zaisel Stanko Vrazov trg št. 4 na pokopališču k sv. Križu. — Blag jim spomin, žalujčim naše iskreno sožalje!

* Podaljšanje higijenske razstave za dijaštvo. Higijenska razstava na prostoru ljubljanskega velesejma je za dijaštvo odprta še do vključno nedelje 21. septembra. Obisk dnevno od 14. do 18. ure. Od 16. do 17. ure se kažejo zdravstveni filmi. Ogled razstave je brezplačen.

* Dijaški rok za dijaške trgovskih šol. Pravico na dijaški rok v smislu čl. 49. in 52. zakona o ustroju vojske in mornarice imajo oni dijaški državni trgovskih šol v Sloveniji, in sicer v Ljubljani, Celju in Mariboru ter trgovske šole v Novem mestu, ki so izvršili 4 razrede gimnazije ali realke ali tem enakovredne šole. To velja pa samo za one dijaške, ki obiskujejo redno teh trgovskih šol, ne pa tudi za one, ki obiskujejo samo specialne kurze na teh šolah, čeravno so preje izvršili 4 razrede gimnazije, realke ali tem enakovredne šole. Rekruti iz teritorija ljubljanskega vojnega okrožja, ki so bili v tekočem letu rekrutovani in ki so izvršili 4 razrede gimnazije, realke ali tem enake šole in eno teh trgovskih šol, naj predložijo potom županstva komandi ljubljanskega vojnega okrožja pravilno kolkovano prošnjo za priznanje dijaškega roka. Prošnjo je priložiti izpričevalo gimnazije, realke ali tem enakovredne šole in trgovske šole. Oni pa, ki še niso izvršili eno teh trgovskih šol in so redni dijaši, naj pa poleg izpričevala gimnazije, realke ali tem enakovredne šole prilože potrdilo dotične trgovske šole, da so redni dijaši in da istovrstno prošnjo za priznanje dijaškega roka in za odložitve dejanske vojaške službe do izvršitve te trgovske šole.

* Frischauer Dom na Okrešlju bo oskrbovan do 1. oktobra. Piskernikov zavetišče v Logarski dolini je celo leto odprto.

* Razvije prapora tur. kluba «Skala», podr. Jesenice, na vrhu Triglava. Zagorel je kres, močno, kakor še nikdar, na temenu očaka Triglava. Bilo je na predvečer razvija, dne 6. t. m. Dospeli smo v Kot. Kratek oddih. Zaplapolale so baklje, zaoril je klic: Naprej! In v čarobni svetlobi, polni užitka, evo nas pred Staničevim kočom v pozni, lepi noči. Jutro. Zopet klic: Naprej! Med streljanjem možnarjev in sviranjem godbe smo dospeli na Kredarico. Trumoma so prihajali turisti od vseh strani. Razpoloženje nepopisno. C. g. Zor je daroval ob 9. sv. mašo za pokojnega dr. Kl. Juga ob prisotnosti vseh dospelih turistov. Po končanem obredu vse na noge. Razdelili smo se v dve skupini in odšli na vrh. Bilo nas je nad sto. Predsednik TKS, Jesenice, t. v. Kosmač je razvil klubov prapor, kumica gđ. Mina Rabičević iz Mojstrane je prapor pripela dvoje travov s pomembnimi napismi Krn, Obir. Po blagoslovitvi je prejel prapor praporskičev. Albin Cop. Gosp. prof. Janko Ravnik, predsednik TKS, Ljubljana in g. gospod Zor, kaplan na Jesenicah, sta v krstkih in ubranih govorih očrtila delo TKS in pomen razvija prapora. Najlepsi in največji praznik «Skalašev», poln veličastnih prizorov, nam bo vsem ostal v neizbrisnem spominu.

* Naši v Ameriki. V slovenski koloniji v Clevelandu splošno znani naš rojak, trgovec Gabriel Trampuš, je bil zadnje nedelje avgusta, ko se je zvečer vračal proti domu, napaden od neznanega lopova ter smrtonosno ranjen. Že v ponedeljek jutrat je podlegel težki poškod-

bi. Trampuš je bil star 46 let ter rodom iz Preske pri Medvodah. V Ameriki je bival 21 let. Zapušta ženo in tri otroke. — Istega dne je bil v Clevelandu aretirani Janez Bobnar, lastnik prodajalne emehkih pijav. Osumljen je sodelovanja pri umoru nekoga Edvarda O'Laughlina in pride pred poroto.

* V Ameriki umrli so naslednji naši rojaki: Franc Mesojec v Clevelandu, star 53 let, rodom iz Male vasi pri Velikih Laščah na Dolenjskem. V Ameriki je šel pred 29 leti. V Warrenville je umrl Martin Turek, ki je bolehal levo dni. Pred desetiimi meseci mu je umrla njegova žena. Zapušta sta šestoro nedolnih otrok. Vzeli so jih k sebi dobri ljudje.

* Kaptaljšajoči se osebni vagon. Pišejo nam: Pri večernem osebnem vlaku, ki pripelje iz Zagreba v Maribor, se nahaja dolgo osebni voz I. in II. razreda, ki je v tako slabem stanju, da bi se moral že zdavnaj izmenjati. Ravno te dni se je dogladno, da so morali potniki med potjo zbežati in si poiskati druge prostore, ker se je dež z vso silo vlival v notranjost vagona. Tak voz se mora takoj zamenjati, ne pa čakati, da se še kdo potopi v njem.

* Stražnik izginil. Od 1. t. m. se pogreša 32letni Franc Peternel, občinski stražnik na Bledu. Zaprtil je družino, ženo in tri male otroke, ne da bi jih obvestil kaj namerava. Zato se misli, da se mu je mogoče pripetila kakšna nesreča. Pogrešanec je srednje postave, širok in ima umetno spodnjo čeljust.

* Tragična smrt otroka. V Drenski pri Djakovem se je pripetil te dni tragičen dogodek, čigar žrtev je postala triletna hčerka posestnika Gjura Majtasa. Oče in mati sta bila zaposlena na polju ter sta spavajočega otroka pustila samega v stanovanju. Ko se je otrok zbudil, si je hotel ugasiti žejno. Na mizi je bila steklenica z octovo kislino. Žejni otrok je hlastno popil nekoliko te kisline. Ko je prišla mati domov, je našla otroka mrtvega na tleh.

* Smrtna nesreča. Pri gradnji železnice v bližini Rudeškega brega je zidarski polir Miha Nerat pri merjenju padel s škarp ter si razbil glavo. Prepeljan je bil v mariborsko bolnico, kjer pa je še istega dne umrl.

* Aretacija carinskega upravnika. Državno pravdnstvo v Csijsku je odredilo aretacijo Boška Ilića, bivšega upravnika osižeške carinarnice zaradi zlorabe uradne oblasti. Osumljen je nezakonitega carinjenja, sprejema podkupnine v znesku 25.000 Din in drugih deliktov.

* Za vedno je izgnan iz Slovenije 20-letni Ignac Juričan iz Desinje na Hrvatskem. Mladi pokvarjenec je nevaren žepar in je iskal pa tudi našel v Sloveniji v svojem poklicu dokaj žrtev.

* Smrtna nesreča v Podnartu. Pišejo nam: v petek je v Podnartu neki zidar delavec popravljal pri transformatorju. Pri tem je prišel v dotiko z žico visoke napetosti ter padel z lestve takoj mrtve na tla.

* Pevska šola prof. dr. Kozina. V oblastno priznani pevski šoli prične redni pouk 15. t. m. Poučuje se koncertno kakor tudi operno petje. Novi učenci se sprejemajo vsak dan od 2. do 3. ure popoldne. 17512.

* Opozorjamo na današnji oglaševalni pralnišni šimenc. 2019

* Opozorjamo na današnji razpis kleparskih del za dom Sokola I. na Taboru. 2010

Iz Ljubljane

u— Pevski zbor Glasbene Matice. Pevske vaje prične 16. septembra in se bodo vršile po temle sporedu: Sopran sreda in petek, alti torek in četrtek — redno ob 18.50. uri; tenorji torek in četrtek, basi sreda in petek — redno ob 20. uri. Začnimo z redom in točnostjo!

u— Prireditve «Orjuna» v proslavo šestletnice preloma solunske fronte se je vršila sinoči v Narodnem domu. Predsednik dobrovoljcev, g. Peric, je imel zanimivo predavanje o pomenu preloma solunske fronte. Tudi koncertne točke so prav ugajale. Ko je godba zaigrala državno himno «Bože pravde», so poslušalci navdušeno vzklíkali kralju. Animirana prireditve bi zaslužila vsekakor boljši obisk.

u— Epidemija škrlatice tudi v Ljubljani. V Ljubljani je zadnji čas obolelo na škrlatici več otrok, pa tudi odraslih. Družine, pri katerih je kak član obolel, so radi nevarnosti razširjenja epidemije kontumacirane, bolniki pa so bili oddani v bolnico.

u— Policijske prijave. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 5 tatvin, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 1 goljufija, 1 prestopke razgrajanja in 1 prestopke navijanja cen. Aretacija sta se izvršili dve: 1 radi pijanosti in 1 radi nedostojnega vedenja.

u— Češkoslovenska obega v Ljubljani opozarja, da priredi, kakor vsako leto, svoje narodno žegnanje z bogatim programom v soboto dne 27. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma. 2015

u— Kegliški klub «Triglav» zaključuje danes svoje tekmovalno kegljanje v gostilni «Drašček», Bohoričeva ul. 9. Tekme se je udeležilo mnogo kegljačev, tako da bo izid jako interesanten. Gospodje, ki ritrajo, morajo biti točno ob

7. uri na kegljišču, sicer odpadejo. Ob 8. uri razdelitev nagrad, katere so 700, 500, 300, 200, 100 Din in šalji za največkrat vseh devet. Nato godba in domača zabava. Vstopnina prosta. Keglja se še v nedeljo od 10.—7. ure zvečer. 2019

u— Kavarna «Leon». Vsak večer svira salonski orkester. 2010

u— Kavarna «Central». Vsaki dan damski koncert. Se priporoča Stefan Miholič. 1969

OPOZORILO.

Več tisoč parov čevljev (ostankov posameznih vzorcev) tovarna «Peko» se proda do vstetega 20. t. m. po uatno znižani ceni samo v trgovini Aleksandrova cesta št. 1, na kar se cenj. občinstvo vlnudno opozarja. 1980

Iz Celja

u— Za občinske volitve v mestu Celju dne 28. t. m. je izvolil celjski obč. svet kot predsednika volilnega odbora na volišču I. (meščanska šola) dr. Antona Božiča (JDS) in kot odbornika Karla Felicianja (JSDS), na volišču II. (mestni magistrat) kot predsednika župana dr. Juro Hrašovca (JDS) in kot odbornika Dav. Modica (NSS).

u— Občinske volitve v mestu Celje. Objava dr. Ogrizekove nemškutarke klerikalne liste je vzbudila danes po mestu veliko senzacijo. Vedelo se je sicer, da se je moral dr. Ogrizek pri pobiranju podpisov že več dni noč in dan truditi, da je spravil skupaj zadostno število kandidatov. Nikakor pa se ni pričakovalo, da bo na tej kandidatni listi toliko nemškutarjev, ki naj bi v slučaju zmage popeljali celjsko meščanstvo v obljubljeni deželjo. Dr. Ogrizek je moral v podkrepitve svojega narodnega izdajstva alarmirati tudi vso celjsko malkontentstvo, da je še v zadnjem trenutku vložil svojo listo. Kakor vidimo, so nemški trgovci po veliki večini odrekli svoje podpise, ker dobro vedo, kako grdo bodo pogoreli na dan volitev dr. Ogrizek, Janič, Kebeuschegg, Schwiga, Zumer in razni drugi prvoborilci dr. Ogrizekove nemškutarke klerikalne koalicije. Na kandidatni listi manjkajo nadalje tudi podpisi raznih uglednejših in zavednih pristavov SLS, ker odločno obsojajo dr. Ogrizekovo narodno izdajstvo. Ze prvi dan po objavi se je zvedelo, na kako terorističen način so postopali dr. Ogrizek in njegovi priganjači pri pobiranju podpisov. Po najnovejših vesteh ne bo župan dr. Ogrizek, temveč Janič, ker je baje za vodstvo sedanje dr. Ogrizekove klerikalno-nemške koalicije veliko bolj usposobljen, kakor oče najnovejših stranke, ki je v tej pisani družbi še novinec. Tudi hoče Janič kot župan izvesti svoj glavni program, da bo gledališče v «Stand al», mestni uslužbenici pa bodo morali izven svojih uradnih ur pometati ceste in kidati sneg.

u— Glasbena Matica v Celju. Vsi že vpisani gojenci in gojenke Glasbene Matice naj se zanesljivo prijavijo dne 15. septembra od 14. ure dalje v prostorih Glasbene Matice radi razdelitve urnika. Na šoli se bodo letos poučevali sledeči predmeti in instrumenti: glasovir, solopetje, gosli in vijola, čelo, kontrabas, komorna glasba, teorija in mladinsko petje, pozvana, trobenta, bas, tuba, rog, klarinet in vsa tolkala. Lanski gojenci naj se pripravijo čimprej, ako želijo nadaljevati svoj studij pri svojih lanskih učiteljih. Ker je pri posameznikih prosto le še par ur, se na poznejše zamudnike ne bo moglo več ozirati. Pismene prijave je vzele vodstvo na znanje. Orkestralne vaje za godalni orkester pričnejo že 1. oktobra. Sodelujoči člani naj pismeno brez izjeme že sedaj prijavijo svoje sodelovanje pri javnem koncertu, ki se vrši v prvi polovici meseca decembra. Vsi ljubitelji petja se obveščajo, da se letos prične redni pouk tudi v solopetju. Tudi zato so potrebne čimprej pismene ali ustne prijave pri ravnatelstvu Glasbene Matice, Slomškov trg št. 10.

u— Za nedeljski nastop Sokolskega društva v Celju veljajo na progi Zagorje Celje polovične vozne cene. Legitimacije so veljavne stare. Članstvo sosednih društev in sokolstva naklonjeno občinstvo se slavlja gotovo udeležiti. Zdravo!

u— Ciril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

u— Kiril Metodove podružnice za Celje in Gaberje izrekajo zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k moralnemu in finančnemu uspehu Ciril Metodovega dne povodom skupščine v Celju, posebno našemu požrtvovalnemu narodnemu ženstvu in narodni mladini za sodelovanje pri cvetličnem dnevu in večerni prireditvi. Hvala mestnemu županstvu in zastopnikom državnih uradov za oficijelno udeležbo, celjskemu Sokolu in Orjuni ter vsem narodnim organizacijam, ki so se udeležile sprejema, hišnim posestnikom, ki so izvesili narodno

Kino Ljubljanski dvor

14., 15. in 16. septembra

Veliki francoski film

Njen hišni prijatelj

Ljubavna pustolovina v 5 dejanjih, v glavni vlogi najlepša žena Francije

France Dhelia

Krasni posnetki iz slovitega letovišča Carvillen.

Predstave vsak dan ob 3., pol 5., pol 8. in 9. uri. Ob nedeljah tudi ob pol 11. dop. in 6. Blagajna je odprta pol ure pred prvo predstavo.

zastave, našim narodnim rodbinam, ki so prispevale v denarju in v jestvinah. Posebno zahvalo še dolgujemo pevskemu krožku «Komšija» in vodstvu železničarske godbe.

u— Godbeno društvo železničarjev v Celju priredi v nedeljo, dne 21. t. m. od 9. do 10. dop. koncert na Krekovem trgu, od 11.—12. dop. pa v parku. V slučaju slabega vremena samo v parku od 10.—12. ure. Obenem priredi društvo cvetlični dan. Popoldne od 4. ure naprej koncert v gostilni pri Zelenem travniku. Vstopnina prosta.

Iz Maribora

u— Koncertna matineja v Mariboru. Kapelnik mariborske vojne muzike je sklenil z lastnico Grajskega kina pogodbo za prirejanje nedeljskih dopoldanskih koncertov v prostorih maribor. Grajskega kina nad Graj. kletjo. Koncerti bodo vsako nedeljo dopoldne ob znatno znižanih cenah, če bo kazala mariborska publika dovolj zanimanja za popularizacijo godbene umetnosti. V tej lepi dvorani so se že svojčas vršili komorni koncerti. Promenadne koncerte pa namerava vojaška godba prirejati v jesenski sezoni ob četrtek popoldne v mestnem parku, ob slabem vremenu pa na Trgu svobode eventualno na grajskem širokem hodniku.

u— Gojenci vojne akademije, ki so bili poldrugi mesec na praktičnih vajah v Mariboru, se danes vrnejo v Beograd. Krepke postave gojencev v slikovitih uniformah so vzbujale ves čas v Mariboru precejšnjo pozornost. Upamo, da si naši najmlajši oficirji ohranijo Mariborčane v trajnem lepem spominu.

u— Veterinarji JUV se opozarjajo na šestanec dne 17. t. m. ob pol 19. uri v mariborski restavraciji glavnega kolodvora. Predava to. Vsebo o odkritju povzročiteljev slinavke in o novih vidkih zatiranja te bolezni.

u— Srbsko-hrvatsko poučuje prvovrsten strokovnjak, posamezno in v skupinah, po

Berlitzovi metodi, tudi cirilico, čitanje in pisanje. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisarniški stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100. 2025

Iz Primorja

* Stotnik se zastrupil po nesreči s plinom. V torek popoldne se je pripeljal v Trst stotnik Astegino iz Rima. Nastanil se je v zadnjem nadstropju tržaškega hotela «Savolas». V tem hotelu spuščajo od časa do časa poseben plin, ki uničuje po sobah mrčes. To se je zgodilo tudi na dan stotnikovega prihoda. Mož, ki je prišel domov pozno zvečer, pa je pozabil ventilirati sobo. Posledice te neprevidnosti so se kmalu maščevale nad njim. Zadušil se je in kljub temu, da so ga še pred smrtjo pripeljali v mestno bolnišnico, je umrl v groznih bolečinah. Stotnik je nameraval iz Trsta odpotovati v Jugoslavijo po uradnih opravkih.

* Nov tednik v Gorici. V Gorici je začel izhajati nov tednik. Ime mu je «L' Isonzo». Ureja ga goriški fašist Graziani, ki je obenem tudi izredni komisar renške občine. V nasprotju z drugimi fašisti je Graziani baje pošten in značajan človek, ki se ne strinja z vsemi podlostmi videmske obmejne politike.

* Zastoj so se hoteli peljati v Egipt trije mladi pohajči: Ivan Liljari iz Vladivostoka v Rusiji, Pugar Cipus iz Pirca na Grškem in Primo Lucreo, rodom iz Trsta. Skrili so se na parnik «Vienna», toda policija, ki je pred odhodom preiskala vse prostore, jih je izsledila in poslala tja kamor spadajo, namreč v zapor.

* Počitniški tečaj za drugorodne učitelje v Vidmu. Kakor vsako leto se vrši tudi letos poseben jezikovni tečaj za drugorodne učitelje v Vidmu. Predavanja se vrše v prostorih tehničnega zavoda «Antonio Zanon» ter jim prisostvuje 72 slovenskih učiteljev in učiteljic.

Primarij dr. Ivan Rajšp
zopet ordinira
od 12. septembra 1924. dalje.

Vrtnar-ekonom
se išče za letno službo.
Ponudbe z izpričevali na
VLASTELINSTVO KOSTRIVNICA,
posta Podplat-Rogatec. 4907a

Naznanilo.
Slavnemu občinstvu vlnudno naznanjam, da sem se s svojo trgovino in delavnico preselil iz Kapucinskega predmestja na trg v Thalerjevo hišo ter se za vso v to strogo spadajočo dela najtopleje priporočam. 4812a
Ivan Hlafter, izdelovanje in prodaja čevljev, Skofja Loka.

Razpis kleparskih del

Društvo za zgradbo Doma Sokolu I v Ljubljani razpisuje

kleparska dela pri svoji zgradbi.

Zadnji čas za vlaganje ponudb v pisarni gradbenega vodstva je v petek, dne 19. septembra 1924. ob 19. uri. Vsi podatki, pogoji in pripomočki so na razpolago od vstetega 15. septembra 1924. vsak dan od 16. do 19. ure v pisarni gradbenega vodstva na Taboru. 4798a

Kupujem po visokih cenah

stare umetne zobe

F. KARNAR, Hotel Tratnik, soba 4, Sv. Petra cesta 25. 4797a

= šentjanski =
= premog =

vseh vrst in vsako množino, v čisto opranem stanju nudi, za ta-kojšnjo dobavo

Prodajni urad šentjanskega premogovnika

AND. JAKIL
Ljubljana, Krekov trg 10 1018a

Cement
H. Petrič
LJUBLJANA
Gospodarska 16
Telefon 343

RATOL
novo najzanesljivejšo sredstvo
proti podganam
hiš. in poljskim mišim
izdeluje oddelek RATOL
Veterinarije kem., d. d.,
Zagreb, Bielnica c. 21/L
Zlizačna cena. Steklenica z
zavojnico in poštno, če so
denar pošlje naprej, 22 Din,
po povzetju 28 Din. Dobiva
se tudi v vseh lekarnah in
drogerijah. 4703a

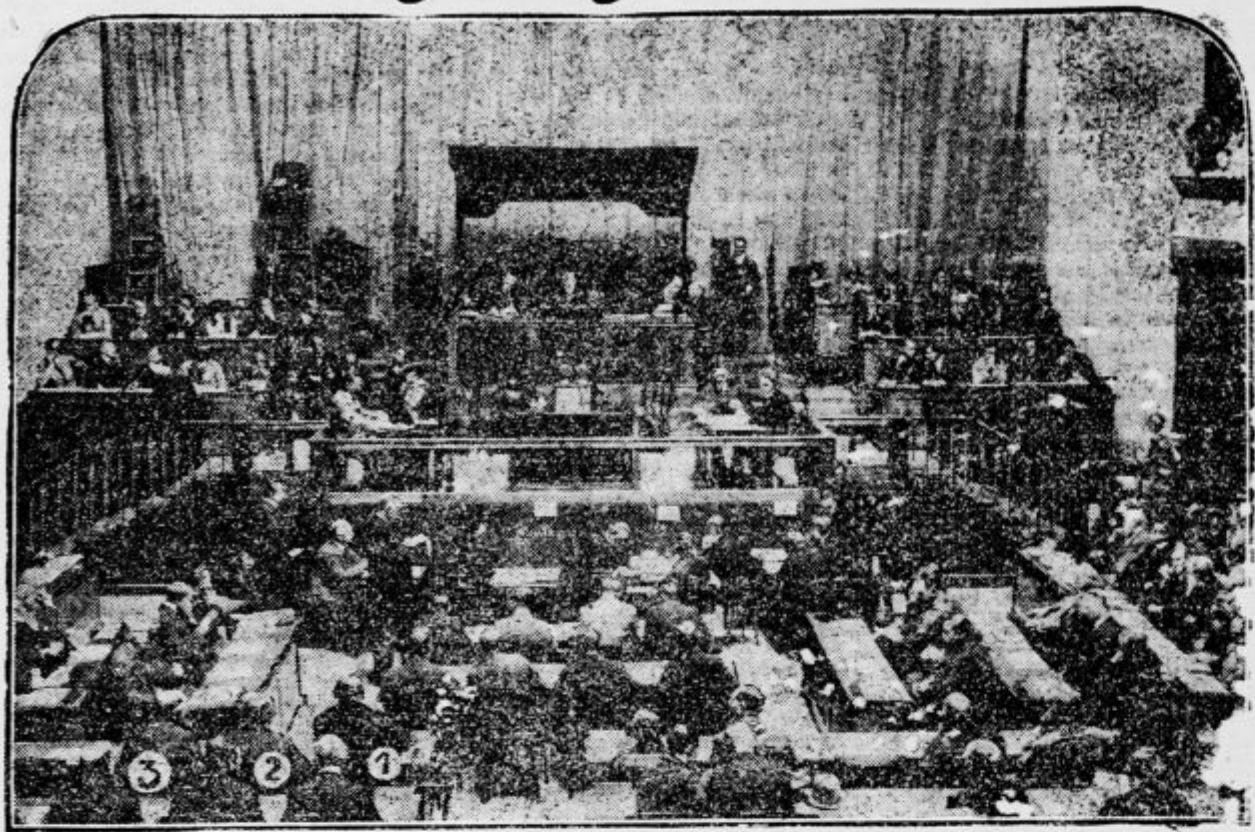
Najstarejša slovenska
ploskarska in ličar-
ska delavnica
IVAN BRIGELJ
Dunajska cesta 16
se priporoča. 11
Izvirštev točna. Cene zmerno.

Edino prave „Gaiser“ čevlje in lovske čevlje do-
bite le v novo urejeni trgo-
vini in delavnici

J. BRAJER
1863 LJUBLJANA
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh
vrst čevlji po meri in vse
vrste tržnih čevljev.

Trgovci popusti
Gene solidne! Postrežba točna!

Iz življenja in sveta

Peto zasedanje Društva narodov v Ženevi. — Predsednik Motta na predsedniškem mestu. Na levo: 1. Herriot, 2. Briand, 3. Loucheur.

Zeneva, sedež Zveze narodov

Švicarsko mesto Zeneva, kjer se je pred par dnevi pričelo peto zasedanje Zveze narodov, je bilo za časa svetovne vojne centrala Rdečega križa in je kot tako storilo mnogo dobrega za človeštvo v splošnem. Švica sama je v usodnih letih svetovnega pokolja predstavljala srečno oazo, katere se vojna furija ni upala dotekniti. Radi tega je postala mednarodno shajališče politikov, državnikov in — to se razume samo ob sebi — vohunov. Eni so se zatekli v Švico radi svoje osebnosti izpostavljenosti in varnosti na tujem, drugi so iskali v nevtralnem deželu slike za hrbit sovražnih armad, vohuni pa so delali za sovražnike in prijatelje, v prvi vrsti pa sami zase.

Po vojni je odpotovalo iz Švice ogromno število ljudi, ki so leta in leta živeli od švicarske koncilijantnosti. Posebno Zeneva, znana po svojih naravnih krasotah, se je temeljito izpraznila. Leti 1922. in 1923. sta radi denarnih razmer hudo potlačili deželo v gospodarskem oziru. Visoka cena švicarskega franka je inozemskim gostom naravnost onemogočila posest dežele. Doma pa je nastala brezposelnost, ki je poganjala iz posledic svetovne vojne. Švica, ki je vedno živevala od tujkega prometa, je radi tega prišla v neljube škrpice. Toda kriza je kmalu minila in dobra usoda je vrnila Švici milo za drago.

Zeneva je postala sedež Zveze narodov, ki se je utaborila pod streho bivšega hotela «National». Zgradba leži ob strani «Quai du Montblanc», katerega so pozneje prekrstili v «Quai Wilson». Zgradba stoji sredi prekrasnega parka in v steno hiše je vžidana velika spominska plošča, na kateri se blišči ime bivšega ameriškega predsednika, ustanovitelja Zveze narodov, Woodrowa Wilsona.

Ta palača je v mnogih ozirih povzročila, da je tujski promet v Švici zadnje dve leti tako znatno narasel. Dejstvo samo, da so se na švicarskih tleh sestajali najznamenitejši državniki, je vplivalo tudi na inozemce, ki so začeli zopet izbirati Švico za cilj svojega potovanja. Osebnosti, kakor Herriot, Macdonald, Thounis, Salandra, Branting, Karnebeck, Beneš, Duca, Marinković in podobni moške, so začeli privlačiti ljudi vseh narodov v Zenevo. Tako je dobilo mesto naposled goste, katerih si je tako želelo. Zasedanje Zveze narodov je na ta način dobilo poleg političnega pomena tudi družabno privlačnost. Poleg novinarjev iz vseh držav

sveta se je zadnje čase pripeljalo v Zenevo nešteto moških in žensk, ki so jih interesirale svetovne osebnosti bolj kakor naravne krasote Zeneve. Poleg tega pa je Zeneva izbrana tudi za središče drugih važnih dogodkov, n. pr. za sedež kongresa duševnih delavcev, katerega se udeležila poleg drugih oče revalitetne teorije Einstein in francoski filozof Bergson. Vse to je privabilo v Zenevo nove množice ljudi.

Zeneva je po svojih naravnih lepota divno mesto in je igrala tudi v življenju mnogih svetovnih veleumov važno vlogo. Veliko je število učenjakov in odličnikov, ki so si izbrali Zenevo za sedež svojega delovanja, ali ki so tu najraje prebivali. Omenjamo samo Calvina, Vol-

tairea, Rousseaua, Byrona, madame de Staellovo itd.

Pred vojno so posebno številno posečali Zenevo Francozi, ki pa so po vojni radi svoje slabe valute morali izginiti. Danes najdemo med tujci v Ženevi največ Angležev in Američanov, poleg njih pa je tudi mnogo Nemcev. Vojna je tudi Zenevi prinesla težke dneve, katerih niso priznani Švicarji prav nič krivi.

Polet okoli sveta v desetih dneh

Poročali smo že, da je Amerika naročila v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru velikanski zrakoplov tipa Zeppelin, ki je te dni izvršil z najboljšim uspehom svoj prvi poskusni polet okoli jezera. V kratkem se poskusi nadaljujejo na daljših progah. Ko bodo daljše in krajše poskusne vožnje končane, in pričakujejo, da se bo zrakoplov popolnoma obnesel, nastopi Zeppelin svojo vožnjo v New York preko oceana.

Ta nova zračna ladja, doslej največja na svetu, je zanimiva posebno tudi zato, ker so montirani na njej najpopolnejši aparati za brezžično brzojavljenje in telefoniranje. Ti aparati imajo namen, da ostane zrakoplov v stalni zvezi z zemljo na vsem svojem poletu. Tudi ti poskusi so imeli popoln uspeh.

Novi zrakoplov «Z. R. 3» je določen za redno zračno prometno službo preko Tihega oceana med San Franciscom v Severni Ameriki in Vladivostokom v Sibiriji. Vsa razdalja znaša, kakor poročajo listi 6000 milj (najbrže angleških), kar bi odgovarjalo nekaj manj kot 10.000 kilometrov. V kratkem bo oddanih v delo še nekaj popolnoma enakih zrakoplovov, ki jih bodo uporabljali za zračne vožnje med New-Yorkom in Evropo (3000 milj).

Bavijo se tudi z načrtom uvedbe redne zračne proge preko vse Sibirije in Rusije med Vladivostokom in Moskvo (4000 milj). Med Moskvo in Londonom obstaja že zračna zveza. Na ta način bi se uredila redna zračna proga okoli severne polute naše zemlje.

Izdelali so že vojni red za ta redni polet okoli sveta. Vsa črta je dolga približno 19.000 milj (33.500 kilometrov), torej nekaj manj kakor je dolg ravnik. Zračna proga bo šla iz Londona preko New-Yorka, San Francasca, Vladivostoka, Moskve in Berlina nazaj na Anglesko. Vso ogromno razdaljo bodo ti velikanski zrakoplovi preleteli samo v desetih dneh.

Ako hočeš napraviti z današnjimi prometnimi sredstvi vožnjo po isti poti okoli

sveta, potrebuješ iz Londona v New-York približno 5 in pol dni s parnikom, iz New-Yorka v San Francisco s ekspresnim vlakom dobre 4 dni, odtod v Vladivostok 11 dni, zopet z brzim parnikom. Od obale Tihega oceana rabi sibirski ekspres do Moskve dobrih 8 dni. Iz prestolice sovjetske Rusije do Londona rabiš zopet 4 dni. Pred vojno, ko so bile z Rusijo krasne zveze, si potreboval za slednjo progo komaj dva cela dneva. Vsega skupaj rabiš torej približno dober mesec, seveda le, ako dobiš povsod takoj zveze, kar pa ni nikoli. Ako imaš danes v rokah vse potrebne potne liste, in seveda potreben denar, moraš računati za vso to progo skoraj poldrugi mesec.

Vidi se torej, da bo nova redna zračna proga najmanj štirikrat krajša kot današnja najboljša prometna sredstva, t. j. ekspres in brzi parnik.

Meteoriti

Z neba prihaja dosti moče, posebno letos. A tudi trdna telesa padejo včasih z neba. Tako je n. pr. nedavno prinesel tajnik francoske Akademije znanosti v Pariz več kilogramov težak železen meteorit, ki ga je pred kratkim našel v puščavi v Mavretaniji (francoski koloniji) poleg ogromnega kolosa, ki je bil več kot 100 metrov dolg in 40 metrov širok. Ta kolos, ki je padel z neba, tehtal mnogo milijonov kilogramov. Astronomi so izračunali, da pade vsako leto na zemljo iz vsega sveta več milijonov kg meteoritov. Če je kljub temu zelo malo človeških žrtev, je pač vzrok v tem, da zavzema celokupno zemeljsko prebivalstvo le majhen del zemeljske površine. Ta meri 512 milijonov kvadratnih kilometrov, prostor pa, ki ga zavzema človek, pa jedva 500 kvadratnih centimetrov. Če to število tudi pomnožimo s štirimi, upoštevajoč dejstvo, da večina ljudi ponoči leži in s tem nudi nebeskim izstrelkom znatno večjo površino, dobimo za poldrugomilijardno prebivalstvo zemlje površino 300 kvadratnih kilometrov, torej niti 30. del nekdanje Kranjske. Če bi torej vse zemeljsko prebivalstvo stlačili na 300 kvadratnih kilometrov ter jih bombardirali z nebeskimi projektili, bi izmed 2 milijonov izstrelkov jedva eden zadl enega izmed nas. Ker pa so ljudje raztreseni po vsej ogromni površini zemlje, je verjetnost, da zadene in ubije meteorit človeka, še znatno manjša.

Kak je izvor kamenja, ki dežuje izpod neba? Po večini so učenjaki mnenja, da so meteoriti identični z utrinki, ki se v nekaterih nočeh pojavljajo v naši atmosferi in zapuščajo za sabo ognjeno sled, povzročeno vsled drgnjenja ob zrak. Da more zračno trenje povzročiti žarenje teh utrinkov, nam bo jasno, če pomislimo, da hite utrinki s hitrostjo 50 km na sekundo ali 180.000 kilometrov na uro skozi vesolje. Ta hitrost, ki si je mi zemljani ne moremo niti predstavljati, je tridesetkrat večja kakor brzina izstrelkov, ko zapuste topovsko cev.

Čudno je, da so meteoriti sestavljeni v glavnem iz železa in niklja, prav tako kakor naši topovi in izstrelki. Človek bi skoraj mislil, da je Usoda hotela po-

učiti ljudi, kako naj izdelujejo topove... Večina meteorov običe našo zemljo le tako mimogrede za par trenutkov, potem pa izginejo v ledeni vsemir. Majhni meteoriti izhlape, še preden so imeli časa, da zopet ostavijo našo atmosfero. Večje pa ovirajo njihova velika masa, da bi se dovoljno nagreli in takih meteorov na zemlji niti ne vidimo, ali pa le slabo. Največji meteoriti torej niso tudi najsvetlejši.

Razstava neomejenih možnosti

V soboto teden, dne 30. avgusta je bila otvorjena na Dunaju razstava, ki jo je priredila avstrijska zveza izumiteljev. Ko gre človek po tej razstavi, misli, da je zašel v deželo utopij.

Vsak od razstavljenih predmetov počenja poudarjati življenja in domača komplicirana manipulacije s čisto preprostimi gibi. Na razstavi je majhen stroj, ki samo z vrtenjem meče iz sebe elegantne lepake. Električna ključavnica preprečuje vlomilcem njihov nečeden posel. Zelo praktičen je aparat, ki ščiti vinograde pred vremenskimi nepravilnostmi. Veliko zanimanje je zbudil nahrbtnik, ki se more hitro izpremeniti v suknjo, nosilko, šotor in tako dalje, stvar, ki bo prišla lovcem in planincem zelo prav. Lepa gospodična kaže ponosno svojo največjo iznajdbo: kombinacijo srajce, krila in bluze. Na tem oblačilu ne manjka niti kravata. Vse je izredno elegantno in praktično. Razstavljen je tudi majhen stroj, ki reže rezance, zvezdice in druge oblike močnatih jedi.

Občinstvo se posebno zanima za številne peči, od katerih je druga bolj ekonomična in praktična od druge. So razstavljene take, ki dajejo za minimalni izdatek mnogo toplote in imajo vse zdravstvene pogoje. Tudi v fotografiji je mnogo izumov. Izredne stvari se vidijo v otroških igračah. Med njimi so pravi čudeži tehnike.

Na tisoče je novih predmetov. Z enako silo imponirajo mali manšetni gumbi kakor ogromni stroji. Razstava nudi sliko neomejenih možnosti. Kar je še bilo večerj godba bodočnosti, to je danes že patentirani izum.

Za to razstavo vlada naravnost ogromno zanimanje, posebno med industriji, ki preiskujejo razne izume za njihovo praktično izkoriščanje.

× **Ciklon na Formosi.** Dne 6. t. m. je divjal nad otokom Formoso med Kitajsko in Japonsko strašen ciklon, ki je ubil 18 ljudi, tri sto pa jih je ranil, večinoma težko. Popolnoma razdejanih je 3500 hiš, 3800 pa resno poškodovanih. Podrlo se je nad sto mostov in potopilo 60 ladij razne velikosti. Posebno velika so opustošenja v pristanišču Taikona.

× **Karambol dveh oklopnih vlakov.** Vsled napačno postavljenih krenic sta zadela v polnem diru dva oklopna vlaka na postaji Oikieniki na Poljskem drug ob drugega. Oba vlaka sta popolnoma razbita. En podčastnik in pet vojakov je bilo težko, 13 pa lahko ranjenih. Domnevajo, da gre za komunistični napad.

Mac Donald

Palača Reformacije v Ženevi, kjer so se vršile seje Zveze narodov. — V medalljonu Motta, predsednik petega zasedanja Društva narodov.

Pisma iz Djevdjelije

I.

8. septembra.

Skoro platno smo se prodajali v tiste čase trški kričaji in vpjati, pa se je razneslo po trgu: «Ravbarji so v Brunških hostah! Elkinemu Martinu, ko je za Eratovo trgovino vozil moko iz Sevnice, so ukradli celo vrečo z voza in glavo so mu razbili. Ali ste čuli... Ali ste slišali... Nihče ne sme več iz Sentjanža čez Brunk na Radeče... Tri so že ubili... druge pa še bodo. Ali ste slišali... Ali ste čuli?»

Nalik živemu ognju se je razlila vest od hiše do hiše, od vežnih vrat do vrtnih les in naraščala hudourniku podobna iz ure v uro, iz minute v minuto... In možakarjem so se zresnili obrazi, trški orožniki so oprtali torbe in puške ter se odpravili v goro in ženske so se križale in molile in žgale cvetnonedeljske oljke veče kot pred nevihto... Mi vpjati in kričaji pa smo se oborožili z lesenimi sekirami-mesericami, bahaško se sprehajali od grajskega kozolca na sejnišču, kjer smo imeli v širokih bodnikih, izkopanih v ogromnih skladovnicah koruznice svoj glavni stan, vse po Paradižu doli do pošte pri Mihelinovih in Strahov France, običen v staro gasilsko bluzo in čepico, je bil naš komendant in harambaša.

«Nihče jim ne bo kos, ravbarjem... Samo mi... In Tilkov Edi, pismonoša... Brzinovega Jožka je v nedeljo pri Bulcu premlatil, da so ga v rjuhi babnice odnesle na slamo v hlev, pa bo ravbarje tudi... Edi in mi... Zandarji... Kakšni zandarji!... Farovski kuharico vjemo, kadar pojde k Jeričkovim po meso, drugega že ne... Mi pa, mi... In Edi Tilkov!»

Seveda so nas matere preganjale s kuhavnicami in je Mihel, nova Fani oplazila Strahovega generala s popečnico po ustih, ali mi za vse to nismo marali! Junaki smo ostali in se nismo bali ne Fanike ne mater, ne ravbarjev...

Sinoči nas je upravnik, preden je odšel iz pisarne, povabil k sebi na kratek razgovor, kot je dejal.

Po vrsti nas je pogledal in premeril trenutek dolgo od pete do temena.

«Ali imate vsi orožje?» je vprašal in oči so mu bile resne in obraz nekoliko blede.

«Orožje?»

«Da! — Saj veste, kaj je bilo na pravoslavno Veliko Gospojno!» se je obrnil do nas katoličanov. «Brez samokresa ali puške, kdor jo ima, ne hodite zvečer na ulico, a nikakor ne sami! Vsaj po dva ali

trije skupaj! Pripravljajte se čorba! Polica je prejela močno sumljive vesti! V petih, šestih dneh se lahko zgodi marsikaj!»

«Kaj takega?» sem vprašal.

«Da! Vi ste še novinec za te kraje! Ali objašnjal Vam ne bom podrobno! Zadnji slučaj Vam je znan, ostalo iz prejšnjih časov pa naj Vam povedo tovariši! — Se enkrat: Pazite in čuvajte se!»

Kaj je bilo cno na Veliko Gospojno?

Čujte, gospod urednik!

Sredi mesta okrog šestih popoldne je v eni največjih djevdjelijskih gostiln «nepoznan» bolgarski komita iz repetirne pištole težko ranil našega četaškega vojvodo Jovana Paljoša in laže obstrleli dvoje ali troje gostov, ki so z Jovanom sedeli za isto mizo! Gostilna polna, ali zlikovcu ni mogel nihče nič! Odšel je lepo iz gostilne in spetoma se ubil šestdesetletnega slugo finančne uprave Jovana Jovanoviča, ki ga je nič hudega sluteč slučajno vprašal, kdo strelja! Zandarmerija, policija in vojaštvo po ulicah in vrtovih v potero! Prekasno in brez uspeha, kakopak! Cisto po znanem bolgarskem receptu! In odgovori na zasliševanju? «Ne poznam ga!» in «Nikogar nisem videl, ničesar čul!»

Čudna zemlja to, gospod urednik! Ta naš najljubši jug! Mislim in mislim ali

domisliti ne morem! Kaj hočejo ti nesrečni ljudje? Česa jim manjka? Česa se treba? Zakaj gledajo tja in streme v ono stran, kjer je noč in nesreča, zakaj ne tja, kjer sta solnce in luč? Za čim hrepenijo? «Za gavgami!» je rekel tovariš, ko sva modrovala o tem in Bog ve, da je skoro imel prav! Vsaj v enem oziru!

Ali poznate, gospod urednik, ono našo pesem:

Kam vse to pride,

kam to gre?»...

Pred tremi dnevi so uro pešhoda od mesta izsledili grančarji celo četo bolgarskih handitov. Malo streljanja, malo filantanja! Ušlo jih je šest, sedmega so ujeli! n ta je pripovedoval, da je s tovariši svojimi ležal na Veliki Šmaren črti ure daleč za Djevdjelijo v nekih ruševinah, kjer so čakali na rezultat junaškega pohoda onega «neznanca», ki se je bil razkomodil v gostilni pri «Dudu» in potem še sredi ulice...

Predsinočnem ravnanju in prekljanju pri Klisuri in okrog železniškega mosta na 78. kilometru, davi pred zoro ravs in kavs pri Mojimu, selu tri kilometre nad Djevdjelijo. Nocoj, ko Vam te vrste pišem, evo, treskajo puške in bombe na grški mej. Verjemite mi, gospod urednik, lepo se čuje in razločno in nič se ne bom za-

vzel, ako neke noči kresne puška v samem mojem dvorišču!

Dopokdne sem se našel z upravnikom carinarne v Strumici. Stara znanca sva.

«Kako se počutiš? Kako živiš?»

Zamahnil je z roko in se grenko nasmel:

«Ne vprašuj! Zeleni pri nas ona lepa trava «stiskavec», zeleni! Okrog carinarne, pol streljaja izven mesta ležeče, sem izkopal jarke in rove pa stražarim s svojimi noči in dan. — Pravim ti, tako je kakor v vojnem času na kaki mrtvi straži.»

Ej, gospod urednik!

Vsi smo še vedno junaki-platnarji, kot smo bili nekoč, z lesenimi mesericami oboroženi, svoj glavni stan imamo v hodnikih, izdobljenih v kopicah koruznice, Strahov France nam je vojskovodja, po prsih se tolčemo in vpjemo: «Mi! Samo mi! Pa Tilkov Edi!» — Tilkov Edi in mi...! Ali pozabljate, da je Tilkov Edi starel in obnemgel, ako ne morda že umrl, povest o kralju Matjažu, Gučevem Matiji in Kraljeviču Marku pa je bila, je in ostane samo — povest! In zato ima Mihel, nova Fani, ki se ni obnemgla in ostarela, popolnoma prav, če nas še danes s popečnico bije po čeljustih!

Kajne, da je tako, gospod urednik?!

Pozdravljeni!

Vaš Joža

Stoletnica prve železnice na par

7. septembra leta 1824. je važen dan v razvoju tehnike in s to v zvezi tudi gospodarstva. Ta dan je dobil inženjer Fr. Anton Gerstner na Dunaju koncesijo za gradbo lesene železne proge med Donavo in Vltavo.

Proga med Budjevicami na Češkem in Lincem v Zgornji Avstriji je prva železnica na kontinentu. V Salzkammergut kopljajo velike množice soli, ki se že stoletij izvažajo tudi na Češko, s severa pa roma les iz bogatih gozdov v Češki Šumavski proti jugu. Vse ogromne množice blaga v obeh smereh so morali prevažati z vozovi kar je na eni strani stalo ogromno truda in stroškov, na drugi pa je trajalo preveč časa. Da bi se promet tako velikih množin blaga olajšal in s tem pocenil, so se pred več nego sto leti bavili z mislijo, da bi izkopali kanal med Donavo in Vltavo in tako omogočili hitrejšo in cenejšo izmeno blaga po vodni poti. Gospodarski krogi v stari Avstriji so se plašili velikanskih izdatkov za gradbo tega prekopa, in akcija, ki je pred ravno sto leti zopet bila na dnevnem redu, je bila pokopana.

Inženjer Franc Gerstner je stopil na plan s popolnoma novim načrtom. Po njegovem mnenju naj bi se zgradila med Budjevicami in Lincem železnica. Počudo za to idejo mu je dajala Anglija, kjer so se ravnokar izvrstno obnesli prvi

poskusi z železnicami, ki so bile kratke le po par kilometrov in so služile prevažanju tovarov v nekaterih rudnikih in tavnih. Vozove po teh železnicah so vlekl konji. Da bi pridobil javnost, posebno pa merodajne gospodarske kroge za svoj načrt, je zgradil Gerstner v dunajskem Pratu kratko železnico, toda v naravni velikosti, nad katero je bilo vse navdušeno. Gerstner je hitro pridobil potreben kapital 900.000 starih goldinarjev za gradbo proge iz Budjevic do Kerschbauma, približno na sredi zamisljene proge med Vltavo in Lincem. Dne 7. septembra 1824. je tedanji avstrijski cesar Franc podpisal dekret, s katerim se daje Gerstnerju privilegij za gradbo železnice, ki je bila deloma še lesena. Dobro leto kasneje je stekla prva konjska železnica na kontinentu med Budjevicami in Kerschbaumom. Gerstnerjev sin je nadaljeval delo. Ostali del železnice od razvodja pri Kerschbaumu do Linca je bil dograjen malo kasneje.

Dne 27. septembra 1825., torej pred 99 leti je stekla prva železnica s parnim obratom, ki jo je zgradil George Stephenson med Stocktonom in Darlingtonom na Angleškem, dolga 41 kilometrov. To je bila prva parna železnica na svetu. Ker se je poskus sijajno obnesel, so takoj sledile tej železnici druge. Par let potem so začeli skoraj v vseh državah v Evropi,

pa tudi v Severni Ameriki graditi parne železnice. V stari Avstriji je bila dovršena prva proga med Floridsdorfom in Wagramom v bližini Dunaja in izročena prometu v novembru 1837. Skoraj istočasno so preuredili prvo (konjsko) železnico na evropski celine med Lincem in Budjevicami za parni obrat.

Železnice so povzročile v gospodarskem življenju velikanski prevrat. Ko je stekla prva parna železnica, je vsakdo čutil, da je napočila nova doba gospodarskega življenja z vsemi njenimi posledicami. Se-le z železnicami je bila omogočena prava in redna izmena blaga, in države so si na suhem stopile bliže. Roka v roki z uvedbo železnice so začeli graditi ladje s parnim pogonom. Železnica in parnik sta mejnik v razvoju človeštva, kakor moremo reči, da smo z uspešnimi poskusi letal in zrakoplovov na pragu nove dobe še večjega in dalekosejšega razvoja prometa in s tem gospodarstva.

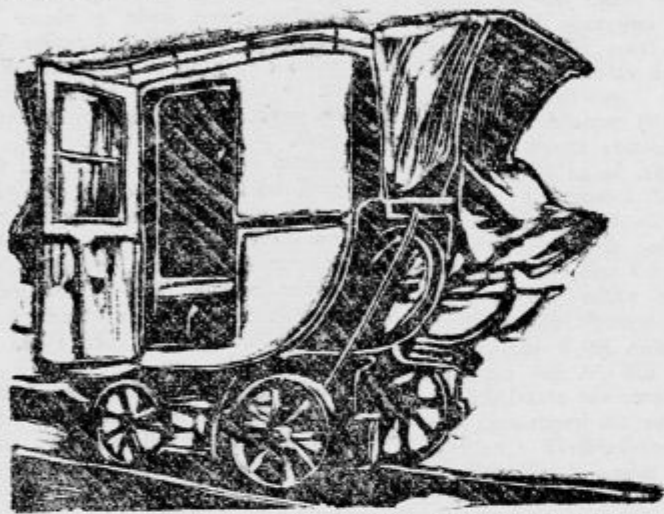
Prva prevozna sredstva po železnici so bila kaj primitivna. Kakor rečeno, so vozove na progi med Vltavo in Donavo vlekl konji. Prve lokomotive so se silajno obnesle, vendar so bile v primeri z današnjimi parnimi orjaki še deteta. Ko so se ljudje peljali s vlakom na Angleškem, ki ga je vlekla Stephensonova lokomotiva »Rocket«, jim je hitrost kar sapo jemala; dasi je vlak vozil komaj s hitrost-

jo 10 kilometrov na uro. Kaj bi takrat ljudje počeli, ako bi koj prva lokomotiva vozila z naglico 180 kilometrov, kar ni danes nič izrednega?

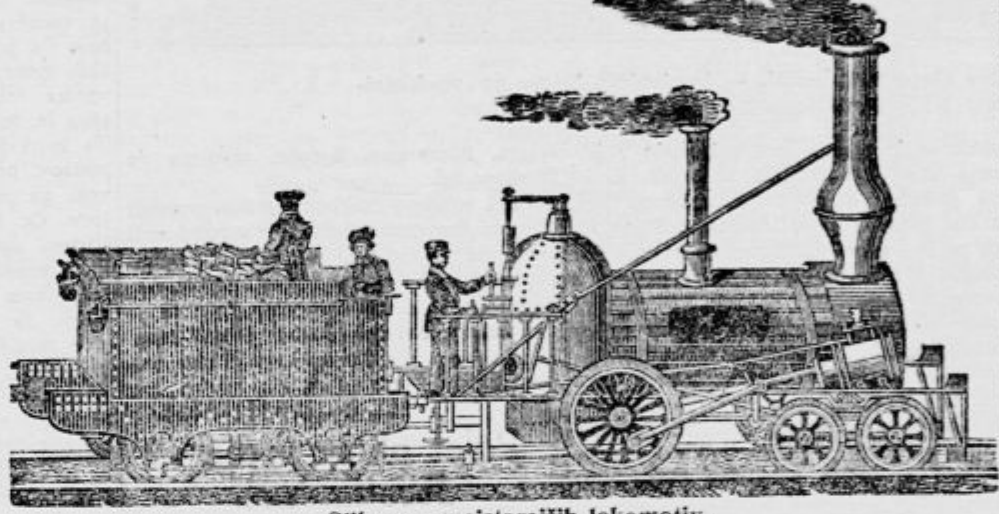
Prvi vagoni niso bili nič drugega kot močnejše in večje cestne kočije na železnih kolesih. Potniki so bili izpostavljeni vsem vremenskim neizvedam, ker so bili vozovi odprti. Le polagoma so se razmere izboljšale. Vozovi so postali večji, dobili so streho in kasneje tudi ponoči razsvetljavo in pozimi kurjavo, dokler niso dosegli današnje popolnosti, seveda, ako moremo sploh govoriti o popolnosti.

Razvoj lokomotiv se je gibal v dveh smereh. Na eni strani so inženjerji delali na to, da so postale močnejše in s tem vlekle večje tovore, na drugi pa, da so vozile hitreje in s tem omogočale hitrejšo prevažanje, v prvi vrsti potnikov. S tega načela se je izcimila glavna delitev lokomotiv v tovarne in take za potniške in brze vlake. V zadnjem času že nismo več zadovoljni z najmodernejšimi parnimi lokomotivami in gradimo vedno več električnih, ki daleko prekašajo navadne parne stroje. Človeški duh ne miruje in se vedno bolj izpopolnjuje.

Na tem mestu prinašamo sliko prvih vagonov in ene prvih lokomotiv, ki so se jih pred sto leti ljudje z malimi izjemami naravnost bali in v svojih vražah mislili, da prvi po progi sam vrag

Primitivnost začetnih osebnih železniških voz.

Slika ene najstarejših lokomotiv.

Park Yellowstone v plamenih

Yellowstone Park, igrišče in zabavišče bogatih Amerikancev, je ves v ognju. Velikanska pokrajina, ki pokriva dober del treh največjih držav ameriške Unije in ga je država proglasila za nesprodajnega in kot last naroda, je, ako so časiška poročila resnična, zapisana uničenju. Ameriški kongres je proglasil ta velikanski naravni park, ki leži v državi Wyoming, deloma pa tudi v Montani in Idaho, z zakonom od leta 1872., kot okrevišče in zabavišče vsega naroda. V glavnem obstoja iz ogromne visoke planjave, ki jo obkrožajo gorovi. Na planjavi se nahaja jezero Yellowstone, skozi katero teče Yellowstone River. Naziranje, da je Park neprodoren pragozd, ki ga le tu pa tam prekinja kak gajzer (vroč vulkanski vrelce, ki od časa do časa brizgne visoko v zrak), je ravno tako napadeno kot ono, ki ga imajo nepoučeni ljudje, ki mislijo, da bodo našli pravi park z lepimi drevoredi, nasadi itd. Yellowstone Park ima krasne ceste, lepe mostove, prvovrstne hotele in poleti celo garnizijo. Park ni le znamenit vsled svoje razsežnosti, ampak tudi vsled svoje veličastnosti. V tej pokrajini je nad 6000 vročih vrelcev, več kot psovod drugod v Ameriki. Velikanski gajzerji brizgajo vodo do 90 metrov visoko. V tem narodnem parku živi zadnjih 800 ameriških bivolov popolnoma v svobodi.

Ta krasen košček zemlje je sedaj v plamenih. Velikanski gozdovi so uničeni, vse rastlinstvo je posahnilo, ako ni zgorelo, vsa žival je izginila; deloma je postala žrtve požara, deloma je pobegnila pred strašnimi ognjenimi zubli. Krasni bivoli so skoraj izginili. Ameriška

vlada je sklenila, da jih ne bo več rešila. Pozvala je zasednike, naj se javijo, ako žele imeti katero teh živali, ki jo bodo še kje vjeli. Povrniti ji morajo le stroške za prevoz.

Doslej je zgorelo gozda že nad 5000 juter. Delajo se ogromni napor, da bi egenj vsaj omejili, pa vse zaman. Požar se vedno bolj širi in bati se je, da se ne vnamejo tudi okoliške farme in da ne bodo uničena vsa polja v bližini Parka.

Doslej cenijo škodo na mnogo milijonov dolarjev.

Pojocha miš

Milijonar iz Cincinnatija v Ameriki, ki je nastopil dolgo potovanje, je obljubil svojim otrokom, da jim prinese škranjca.

Oče se je povrnil in res prinesel malčkom obljubljeno darilce. Kako razočarani pa so bili otroci, ko je oče odprl škafčico in je iz nje skočila — miška!

Toda to ni bila navadna miš, ampak pravo nadomestilo za škranjca, kajti mali glodač je dajal od sebe melodijozne zvoke, ki so precej spominjali na petje škranjčev. Znano je, da dajejo miši od sebe glasove, ki jih moreš z malce dobre volje smatrati za muzikalne.

Milijonar Bobsley je dal svojo miško poučevati v petju, in sicer je bil učitelj pravi slavček, s katerim je bila živalca zaprta v kletki. Tako je postala miš škranjca. Bogataš je dosegel, da so bili otroci nad darilom najprej razočarani, potem pa veselo presenečeni.

Kakor poročajo ameriški listi, ki pripovedujejo to stvar, so glasovi miške popolnoma enaki petju škranjca, ako se slišijo po brezžičnem telefonu.

K obletnici španske diktature

Španski fašistovski diktator Primo de Rivera je obhajal dne 13. septembra prvo obletnico svojega direktorija.

Miguel de Unamuno, rektor vseučilišča v Salamanci, ki je moral plačati svoj svobodoumnost pod sedanjim fašistovskim režimom generala Prima de Rivero v svoji domovini z izgonom na Kanarske otoke, opisuje španskega diktatorja takole:

Kdo je pravzaprav Primo de Rivera? Oziroma, kaj ni ta mož? Če bi ga mo-

ral razčleniti, bi dejal, da je netalesni ran Alcibiades. Bojim pa se, da se ta definicija ne bo tolmčila prav, in zato rajše pravim: To je domišljavec, človek brez vsake naobrazbe, mož, ki se je klatil samo po oficirskih salonih ter se je nekega dne zmisli, da bi kazalo poskusiti s politično pustolovščino. Kdo ve, kaj ga je pripeljal na to idejo. Gotovo je, da je igralo tu znatno vlogo slavo-hlepie. Prav tako sigurno pa je tudi, da je hotel mož s tem svojim činom zasigurati dobro bodočnost svojim otrokom, za katere se ni nikoli posebno brigal.

Za mladih dni je Primo de Rivera potoval s svojim stricem na Filipinske otoke. Stric je bil tam zelo ugleden mož in tako je začel nečak svojo vojaško kariero pod najugodnejšimi avspicijami. Sodeloval je pri pogodbah, katero je sklenil njegov stric z Aguinaldom, poglavarjem urojenecem na Filipinih. Toda njegovo »sodelovanje« je obstajalo samo v tem, da je v uniformi podpolkovnika hodil od parade do parade in skrbel za to, da je s svojo vojaško obleko strašil prebivalstvo.

Pozneje je bil premeščen v Maroko, kjer je pri Fondacu izzval bitko z domačini. Stvar se je končala zelo nesrečno in če mu ne bi priskočil na pomoč general Berenguer, bi bilo takrat konec ne le njegove časti, ampak tudi njegovega življenja. Toda zvitost ga je rešila. Zasukal je celo stvar tako, da je sebe opral, svojega blagega režitelja pa očrnil. Na ta način mu je uspelo doseči imenovanje generalnega guvernerja v Cadixu ter pozneje za poveljujočega generala v Madridu. Istočasno je postal tudi senator. V Madridu pa je kmalu zagrešil napako, ki bi ga bila skoraj pripravila ob čast in položaj. Bil je odstav-

ljen, nato zopet rehabilitiran in poslan v katalonsko provinco za komandirja. Tudi tu je igral zelo klavno vlogo. Povzročal je neprestano škandale v osebni in političnem življenju. Nekoč je izbruhnil štrajk prometnega oboja. Upravni uradnik dežele je speljal stvar na tir sporazuma, tu pa se je pojavil Primo de Rivera, ki je hotel zadevo rešiti na vojaški način z uporabo brutalne sile. Civilna uprava se je zopet ta poizkus pritožila, toda ni dosegla nič, ker se je postavil na stran oholega in praznega generala sam kralj. Ta je namreč zastopal mnenje, da spadajo štrajki v področje vojske, ne pa v delokrog civilne administracije. To je generala še bolj osrčilo in kmalu je začel kazati brezprimerno predrznost.

Nekoč se je imel v armadi pomilostiti neki obsojeni korporal. Primo de Rivera se je vmešal v zadevo in telegrafiral ministrstvu, da je treba moža obsoditi na smrt, kajti njegova pomilostitev bi pomenila težko razžalitev celokupne armade.

Za časa zadnjih volitev se je smukal general okoli liberalne stranke, ki pa je odklonila njegovo kandidacijo. Posledice tega dogodka so napravile generala za ljutega sovražnika liberalizma, ki so je nato postavili na čelo protivladnega pokreta.

Taka je osebnost diktatorja Prima de Rivera. Zgodovina njegovega formalnega diktatorstva pa je taka-le:

Vojaštvo je hotelo izvoliti za svojega voditelja generala Aguilera. Tega generala pa je nekega dne voditelj konservativcev Sanchez Guerra oklofutal in s tem je prišel vojaški dostojanstvenik ob svoj ugled. Kralju je ta prilika bila izredno dobrodošla. Postavil se je zoper oklofutanega generala ter se zavzel za Prima de Rivero. Ker ni bilo razen diktature nobenega drugega izhoda, je kralj meni nič tebi nič predal oblast Primo de Riveri pod pogojem, da bo ščitil njegovo osebo kakor predpisuje ustava. In kaj je napravil Primo de Rivera? Začel je gospodariti v deželi z bičem in škorpijoni ter razvil svoje zmogljivosti v taki meri, da stoji danes na robu lastnega propada. To je zgodovina Prima de Riverove diktature, ki bo po zaslugi svojega duševnega očeta prav kmalu zaspa v nevaležnem spominu vsch, ki so jo morali doživeti.

Stolpi molka

V Indiji živi imovito plemo Parzovo, ki ima svoje posebne nazore o življenju in smrti. Zanimivo je, kako tam pokopavajo mrtlice.

Na raznih hribih so sezidani precej visoki in zelo široki stolpi z ravno streho, ki jih obdaja razsežen gaj z visokim zidom. Do tega svetega kraja ne sme noben beli človek, pa tudi ne Indijci drugih plemen. Kogar dobe, je brez odloga zapisan smrti. Vendar pa niso nobena vrata tako zaprta, da se ne bi dala s protekcijo in primerno napitnino odpreti. Neki angleški novinar je imel na ta način priliko, da je skrit pristopoval pogrebniemu obredu bogatega Parza.

Dvanajst nosilcev je neslo truplo na vrh hriba na širokih platenih pasovih, širokih kakih 20 centimetrov. Sledila mu je dolga vrsta pogrebcev po dva in dva. Zanimivo je, da je v Indiji, kakor tudi na Japonskem in pri nekaterih drugih narodih, žalna obleka bela. Vsi pogrebi ci so bili obloženi belo. Po dva in dva, ki sta stopala v vrsti, sta bila med seboj zvezana z belo ruto. V zraku so krožili jastrebi, prežeč na svoj plen.

Nosilci so splezali po lestvi na vrh stolpa in položili nanj truplo bogataša. Naka se je po pogrebni obredih vsa družba razkropila. Jastrebi so planili na mrtvega in v približno dveh urah po-goltnili vse meso do kosti. Okostje ostalo še kake tri mesece na žgočem solju cu, nakar ga v dolini pokopljejo.

Daleč naokoli parzijskega pokopališča s čudnim stolpom vlada večni mir in molk. Kadar pridejo Parzijski na svoje pokopališče, govore le malo in še to samo šepetaje. Odtod ime »stolp molka«.

P. Čehov:

V brivnici

Zgodaj zjutraj je. Ura ni še sedem; toda Makar Kuzmič Blestnik je že odprl brivnico. Lastnik, mlad mož, star približno tri in dvajset let, neumit, v umazani, a gizdalinski obleki, se trudi, da bi pripravil sobo. Sicer je pa ni treba dosti pripravljati; vendar je ves poten pri tem delu. Tu briše s čunjico, tam praska s prstom, tam najde steno in jo briše s stene.

Brivnica je majhna, ozka, nesnažna. Stene so olepljene s tapetami. Med motnima, mokrina oknom so ozka, cvileča, potrta vrata in nad njimi zvonček, ki je že ves zelen od vlage, in se krčevito ziblje in zvonji brez vzroka.

Če pogleda kdo v ogledalo, ki visi na steni, mu razgrta obraz na najgroznejši način na vse smeri. Pred tem ogledalom brivec striže in brije. Na mizici, ki je prav tako neumita in umazana kakor Makar Kuzmič, leži vse orodje: glavnik, škarje, britev, razne pomade, puder in razne druge priprave. Vse po kopečki. Da, vsa brivnica ni vredna več kot petnajst kopečk.

Nad vrati se oglasi ječanje bolnega plovca in v brivnico stoji že star mož

v obnošenem kožuhi in čevljih iz klobučevine. Glavo in vrat ima zavita v žensko ruto.

To je Erast Ivanč Jagodov, krstni boter Makara Kuzmiča. Prej je bil nastavljen pri konzistoriju kot čuvaj; sedaj stanuje ob Rdečemu ribniku (v severovzhodnem delu Moskve) in se peča s kličavničarstvom.

»Dobro jutro, ljubi Makar, moj dragi!« ogovori Makarja Kuzmiča, ki ima strašno veliko dela s čiščenjem.

Poljubita se. Jagodov odvrže z glave ruto in se prekriža.

»Strašno daleč je!« pravi kašljajoč. »To ni šala: od Rdečega ribnika do Kalužjskih vrat (v južnem delu mesta).«

»Kako se vam godi?«

»Slabo, moj dragi. Imel sem legar.«

»Kaj pravite? Legar?«

»Da, legar! En mesec sem ležal; mislil sem, da umrjem. Se so me bili deli v poslednje olje. Sedaj mi izpadajo lasje. Zdravnik mi je priporočil, naj si jih dam odrezati. Rekel je: »Zrastejo vam novi, močnejši lasje!«. No, in tedaj sem si mislil: k Makarju pojdi! Namesto k drugim, raje k sorodniku. Prvič stori to veliko boljše, drugič noče vzeti denarja. Sicer je precej daleč, to je res; a kaj to! Se vsaj nekoliko izpre-

bodim.«

»Postročem vam prav z veseljem. Presim, tu.«

Makar Kuzmič se nerodno prikloni in pokaže stol: Jagodov se vsede, se ogleduje v zrcalu in je s tem, kar vidi, popolnoma zadovoljen: ogledalo mu kaže čudno karikaturu s širokimi usti, topim, širokim nosom in z očmi na čelu. Makar Kuzmič ga ogreje z belim prtom z rumenimi madeži in vzame v roko škarje.

»Ostrižem vas čisto na kratko, čisto golo,« pravi.

»Da, da. Glava mora biti ravno taka, kakor kakera Tata, kakor topova krogla. Lasje bodo potem mnogo gostejši.«

»Kako se godi kaj gospej teti?«

»No, tako, se že živi. Pred kratkim je bila šla k majorjevi ženi, k porodu. Zato je dobila en rubelj.«

»Tako, tako! Rubelj! Držite vendar uho!«

»Lepo, lepo! Nikar me ne ureži, le pazi!« Au, to boli! Ti me vlečeš za lase.«

»O, nič ne dé. To je v našem obrtu neizogibno. Kako se godi pa Ani Erastovni?«

»Moji hčeri? No, čisto dobro; vedno skače okrog. Prejšnji teden, v sredo, se je zaročila s Šejkinom. Zakaj nisi prišel takrat k nam?«

»Škarje so prenehale škrtati. Makar Kuzmič je spustil roki ob telesu in prestrašen vprašal: »Kdo se je zaročil?«

»Ana.«

»Kako to? S kom?«

»S Prokofom Petrovičem Šejkinom. Njegova teta je hišna posestnica v Zlatoustenski ulici. Zelo lepa ženska je. Seveda se vsi zelo veselimo in hvalimo Boga. Čez osem dni bo poroka. Pridi tudi ti; zelo vesel dan bo.«

»A kako je to mogoče, Erast Ivanč?« roče Makar Kuzmič; zelo je blede in potr in vznemirjen premika roki.

»Kako je to mogoče? To... to ne more biti resnica! Ana Erastovna je vendar... jaz sem imel... jaz sem imel nagujenje do nje; imel sem upanje... kako se je pa vse pripetilo?«

»No, čisto naravno. Odločili smo se in jo zaročili. On je zelo dober človek.« Makar Kuzmičev obraz oblije mrzel pot. Škarje položil na mizo in se obriše s pestjo pod nosom.

»Imel sem upanje,« pravi. »Saj ni mogoče, Erast Ivanč! Jaz... jaz jo ljubim in sem ji ponudil svoje sree... In teta mi je tudi obljubila... Vas sem ljubil vedno kot očeta... vselej sem vas zastopal ostrižel... Vedno sem vam izkazoval dobrote, in ko je umrl moj ljubi oče, ste dobili od mene zofo in

deset rubljev, pa mi niste nič povrnil! Ali se spominjate?«

»Kako se ne bi spominjal? Gotovo! A kakšen snubač pa si ti, Makar? Ali te je sploh vredno smatrati za snubača? Denarja nimaš, uradnik nisi le neznaten rokodelce...«

»Šejkin je gotovo bogat?«

»Šejkin je član delavskega društva. Ina shranjeno kavčijo v znesku tisoč pet sto rubljev... Taka je ta stvar, dragi mladenič... Čemu bi se še pogovarjala, stvar je že končana. Ni mogoče več popraviti, ljubi Makar. Pojši si drugo nevesto. Saj je na svetu veliko deklet. No, striži vendar! Kaj stojš?«

Makar Kuzmič stoji in molči; potem potegne iz žepa robec in »rične jokati.

»No, kaj takega!« ga tolaži Erast Ivanč. »Ne bodi žalosten zaradi tega! Naj te kdo vidi: jokiš, kakor stara ženska! Uredi najprej svojo glavo in potem jokaj. Vzem škarje!«

Makar Kuzmič vzame škarje, jih nekaj časa ogleduje, nato mu pa padaje na mizo. Roki se mu treseta.

»No morem!« roče. »Ravno sedaj ne morem, nimam moči! Nesrečen človek sem. In tudi ona je nesrečna! Rada sva se imela in sedaj so naju ločili brez-

Dva senzacionalna procesa v Ljubljani

Trije večji zločini so v zadnjem času zanimali in razburjali ljubljansko javnost. Sicer vsi trije skupaj niso za eno resnično «cause célèbre», toda oni so karakteristične ilustracije k poglavju o nagonih, o socialnem obeležju in končno — o javni varnosti in aparatu, ki je tu, da jo čuva...

V marcu je neznanec umoril v Krašnji Jero Severjevo. Kdo je ta neznanec, se doslej še ni moglo dognati. Zadeva je bila izročena sposobnemu izsledniku, ko je bilo že prepozno, in vrhutega so odpovedali pomožni organi. Ali pride ta slučaj kdaj pred poroto, je dvomljivo.

Druga dva slučaja pa prideta na vrsto v tem zasedanju, čigar višek tvori. V ponedeljek je na vrsti slučaj Jerančič, v torek slučaj Kušlan.

V noči od ponedeljka 31. marca na torek 1. aprila t. l. je šla blagajničarka kina «Tivoli», 21letna Fanika Petkovšek,

strašno dejanje. Kaj vse je preiskava dognala pozneje, to se bo pokazalo pri razpravi. Baš zato, ker se ni izvedelo, ali je Jerančič priznal ali ne, vzbujata proces še posebno zanimanje v Ljubljani.

Drugi slučaj je Kušlanov, ki pride na vrsto v torek. Dne 14. maja t. l. je bila na senožihi «Hšici» pod Šmarno goro umorjena mlada Marija Zevnikova ter oropana.

Janez Kristan

na precej visoke vsote, pripravljene za izselitev v Ameriko. Umora je obtožen Janez Kušlan iz Zgornjih Pirnič. Obtož-

Umorjena in oropana Marija Zevnikova

nica je proti njemu zbrala mnogo obtežilnega materiala. Slučaj izgleda mnogo jasnejši od prejšnjega.

Danes prinašamo slike obeh žrtev in obeh obtožencev. O razpravah bo «Jutro» obširno poročalo.

Dijaško življenje

Dijaški dom v Beogradu

Naša prestolnica je postala zlasti v času velikih počitnic steklašče številnega dijaštva iz vseh krajev naše države. Beograd pa bi postal še večji center za poletne ekskurzije in še bolj privlačno mesto, ako bi tamkaj bilo urejeno stanovanjsko vprašanje za potujoče dijake. V zadnjem času izgleda, da je tozadevna iniciativa izšla baš iz vrst učiteljstva samega. Na letošnjem učiteljskem kongresu v Dubrovniku so beograjski učitelji predlagali sledečo resolucijo:

«Zelja UJN. je, da se v Beogradu, kot mestu pogostih ferijalnih ekskurzij, zgradi velik «Dijaški dom» za jugoslovansko dijaštvo, v katerem bodo dobivali vsi dijaki stanovanje za časa svojega bivanja v Beogradu. Ker se ekskurzije prirejajo večinoma v poletnem času, naj bi dobil «Dijaški dom» obliko paviljona in naj bi se nahajal v bližini kake šole. Dom naj bi se zgradil po možnosti še letos s prispevki, ki jih zbere učiteljstvo in dijaštvo po vseh šolah.»

Resolucija je bila soglasno sprejeta. V Dubrovniku pa je bil stavljen tudi predlog, da se zgradi «Učiteljski dom» v kopališču Kovčiči v Srbiji. Obe ideji beograjskega učiteljstva sta gotovo hvaljevredni in želeli je le, da bi čimprej postali delanje.

Akadske prilike v Brnu

Odbor «Jugoslovenskega podpornega društva» v Brnu na Moravskem je izdal potrebne informacije za one naše akademike, ki nameravajo letos študirati na visokih šolah v Brnu.

V Brnu se nahajajo sledeče visoke šole: češka tehnika, ki ima 7 oddelkov, nemška tehnika, ki ima 7 oddelkov in dveletni trgovsko-tehnični tečaj za zavarovalnice, dalje češka univerza z medicinsko, pravnico in filozofsko fakulteto, češki visoka veterinarska šola, češka visoka gospodarska šola s poljedelskim in šumarskim oddelkom, češki in nemški enoletni abiturijenski tečaj za tekstilno industrijo.

Študijsko leto se na vseh šolah prične dne 1. oktobra in se zaključuje 30. junija, odnosno 15. julija. Inskripcija traja od 24. septembra do 7. oktobra. Akademiki iz naše države morajo na vseh češkoslovanskih univerzah plačati dvakratne takse. Šolnina znaša za naše dijake okoli 300 češkoslovanskih kron na semester, vpisnina pa 40 do 50 Kč; izpitne takse za posamezne izpite 20 do 40 Kč, a za državne izpite 200 do 300 Kč. Lansko leto so bili siromašni in marljivi slušatelji oproščeni šolnine in upati je, da bo ta ugodnost tudi letos ostala v veljavi.

Kar se tiče pa hrane in stanovanj, so prilike v Brnu za naše dijaštvo dokaj ugodne. Češkoslovaška vlada je lansko leto zgradila Jugoslovanski dijaški dom, v katerem so naši dijaki dobivali stanovanje z razsvetljavo za 75 Kč na mesec. Stanovanj je precej na razpolago tudi pri zasebnikih in se dobi zelo lepo stanovanje že za 150 do 200 Kč.

Hrano dobivajo naši dijaki tudi v češki akademski menzi, in sicer pod istimi pogoji kakor češki akademiki. Kosilo in večerja staneta v tej menzi 6.50 Kč. Sicer pa se plača za dobro hrano v javnih lo-

kalih in pri zasebnikih dnevno 10 do 13 češkoslovanskih kron. Iz tega je razvidno, da znaša minimum za življenje v Brnu okoli 400 do 450 Kč na mesec.

Društveno življenje med jugoslovenskimi akademiki v Brnu je bilo lansko leto precej živahno. Naši akademiki imajo v Brnu dvoje akademskih društev: Jugoslovansko akademsko podporno društvo (ekonomsko organizacija) in Akademsko društvo «Jugoslavija» (kulturnopolitična nadstrankarska organizacija). Slednje imenovano društvo obstoja v Brnu že 15 let in ima svoje prostore in čitalnico na češki tehniki.

Vse podrobne informacije daje našim akademikom: Jugoslovansko akademsko podporno društvo, Brno, Srbska ulica 3.

Mednarodni dijaški kongres se bo vršil v Varšavi okoli 20. septembra t. l. Kongresa se bodo udeleževali tudi zastopniki ruskih emigrantskih visokošolcev. Treba je poudariti, da goji poljska omladina v nasprotju z uradno politiko poljske republike živo simpatijo do ruskih tovarišev. Poljska dijaška društva si tudi prizadevajo, da izboljšajo položaj ruskih dijakov, ki so vsi internirani in nimajo pravice obiskovati poljske visoke šole. Nacionalna zveza poljske akademike omladine je naprosila s posebno okrožnico vse poljsko dijaštvo, da pomaga ruskim dijakom beguncem na ozemlju Poljske.

Vseučiliški študij v Pragi. V kratkem odpotuje naše dijaštvo na svoja študijska mesta v inozemstvo. Praga, ki je bila nekdanje veliko zatočišče našega dijaštva, nudi še sedaj našim akademikom v marsikaterem pogledu mnogo udobnosti. Tu imajo naši dijaki svoj lastni dom, v katerem je prostora za 82 oseb. Mesečna oskrba stane okoli 100 Kč. V vsaki sobi stanujeta po dva dijaka. Razen označenega zneska se plača na semester 50 Kč kot kavičja. Od te vsote se odbije koncem semestra le majhen znesek, ostalo dobi dijaki nazaj. V domu so samo stanovanja, ni pa dijaške kuhinje. — Privatna stanovanja stanejo v Pragi 200 do 350 Kč. Hrana v menzah stane dnevno 6.50 Kč in je prav okusna. Šolnina znaša na tehniki 300 Kč na semester. — Pod gotovimi pogoji so Jugoslovenci šolnine tudi oproščeni. Izpitne takse znašajo na tehniki 40 Kč za vsak predmet. Na medicinski fakulteti znaša šolnina semestralno 240 Kč, izpitne takse pa 640 Kč za vsaki rigoroz.

Francoske univerze in inozemsko dijaštvo. V zadnjem času nudijo francoske univerze inozemskim dijakom razne ugodnosti. V pogledu izpitnih taks in vpisnine uživajo inozemski dijaki velike olajšave. Francosko prosvetno ministrstvo nudi siromašnim inozemskim slušateljem tudi lepe štipendije. Na Sorbonni se nahaja poseben fond, iz katerega se podpirajo revni akademiki. Občina mesta Pariza pa daje brezplačno zemljišče in denarno podporo za gradnjo domov vsem onim državam, katerih podaniki študirajo v Parizu. Letos bo pet držav gradilo dijaške domove za svoje akademike. Lansko leto je številni slušateljev na Sorbonni doseglo rekordno število. Lahko se reče, da študirajo tu dijaki iz vseh glavnih svetovnih držav.

Domače ognjišče

Gospodinja na trgu

V velikih mestih je gibanje v tržnih prostorih pod strogo kontrolo policije, drugače pa je to v manjših krajih. Toda kljub strogi kontroli se tudi za hrbtno stražnika gode marsikatera nepravilnost, ki jih skrbna gospodinja ne sme prezreti.

Posebno na perutnino in ribe je treba paziti. Koliko se te ubogč živali večasih mučijo. Vede, cenjena gospodinja, da žival, ki pogine po dolgih prestanih mukah, daje manj vredno meso.

Ako kupuje gospodinja pri njej znanih osebah — to velja zlasti za sirovo maslo, sadje itd. — naj prodajalca skrbno motri. Ni vseeno, kje dobimo blago, katero vsaj deloma sirovo zaužijemo. Umazane košare, škafi, obleka ter umazane roke naj gospodinja pri nakupovanju vedno svare, pa če je cena še tako nizka. Kako lahko se na ta način preneso bolezenski bacili!

V pekarnah in mesarijah naj vsaka gospodinja strogo pazi na to, da se jestvine ne prijemljejo po nepotrebnem. Sploh ne kupujte v trgovinah, ki niso dovolj čedne! Ako je tehnična tako postavljena, da ne moreš slediti tehtanju, pretehtaj kupljeno blago doma še enkrat. Pritožba je tu popolnoma na mestu, še bolje pa je, da se takih trgovin ogiblamo. Nakup v večji množini je vedno cenejši, ni pa vselej na mestu. Prvič se po navadi porabi na ta način več, ker je pač na razpolago, drugič ni pri vsakem stanovanju pripravihih shramb. V večjih trgovinah dobijo vse vedno sveže.

Končno moramo tudi tu navesti pomemben izrek: «najboljše je najcenejše». Kajti baš od kakovosti živila zavisi naše zdravje.

Shramba in spravljanje živil

Imeti lepo, dobro napolnjeno shrambo, je želja in ponos vsake gospodinjice. Po velikih mestih so shrambe po navadi prav majhni prostorčki, kajti niso tako potrebne, ker se sproti lahko vse kupi. Kljub temu naj sledi tukaj nekaj koristnih nasvetov glede shrambe.

Biti mora pred vsem hladna in zračna. Dobro je, da se pogosto napravi prepili, in sicer, da se odpro nasproti ležeča okna ali vrata in okno čez noč ter da se postavljajo sklade z mrzlo vodo vani, ki jo pa moraš večkrat obnoviti. Okna iz žične tendence in ravno taka pokrivala so izredno važni deli shrambe, ker jo čuvajo mrčesa. Treba pa je paziti, da oboje ni zeleno lakirano, ker se lak rad drobi in je barva čisto strupena. Potrebno je nekaj polic ob zidu za shranjevanje jedil, dalje omara za konzerve in steklenice, nekaj predalov za suho sočivje in špeci-risksko blago kakor tudi okrogla lesena palica s prostimi kljukami za obešanje svežega mesa, šunke in klobas. Sveže meso in divjačina se najbolj uležita, ako visita prosto. Če se hoče meso dalje časa olahitati sveže, ga je treba zaviti v krpo, namočeno s kisom, položiti v mleko ali v pinjenc. Prekajano meso se obvaruje pred mrčesom, ako se ga obesi v vrečice in tendence, proti plesnobi pa se zavaruje, če se meso pomaže z razredčeno salicilovo kislino. Narezane šunke in klobase se namažejo s plastjo masti, da se njih konec ne osuši in ne postane siv. Mrzle pečenke, katere se hranijo, da se potem rabijo kot narezek, je treba tako položiti, da je njih narezan konec obrnjen navzgor, drugače sok izteče in meso postane pust in brez redilne moči. Jajca se naj spravi na deski, ki je za to pripravljena, in sicer tako, da je koničasti del obrnjen navzdol. Dobro je, da se jih večkrat obrne. Kot preizkušnjo, ali so sveža ali ne, jih položimo v skledo vode. Sveža jajca gredo takoj na dno, druga pa se postavljajo po koncu. Gnla jajca plavajo popolnoma na vrhu in se morajo takoj izločiti.

Kdor dobiva sirovo maslo v večji množini, ga mora čuvati, da se ne pokvari. Nikdar se ne sme sirovo maslo hraniti v zaboji. Treba ga je stlačiti v lončen ali porcelanast lonec ali pa ga zaviti v čedne, snažne rute, ki so bile prej namočene v raztopini borove kisline. Sirovo maslo mora biti na hladnem, najbolje v mrzli vodi.

Za spravljanje mleka in smetane so najbolj priporočljive steklenice s širokim vratom, ki se trdno zapro, ker se jih laže hladiti. Majhne množine krompirja in sveže sočivje se drže najbolje na zračnih policah. Konzerve ne smejo biti na pregorjelih mestih, ker se skisajo, pa tudi ne na prehladnih, ker se istotako pokvari. Limone in pomaranče ostanje dolgo sveže, ako jih vtaknemo v metlo iz dračja. Moka, sladkor in suho sočivje so najboljše spravljeni v lesenih ali pločevinastih zabojih. Oljčno olje ostanje sveže in čisto, ako mu dodamo žlico soli. Sol se vleže na dno steklenice in vzame nečistost olja nase. Marmelade in vkuhan

sadije je veliko ceneje, ako jih kupimo v večji množini v čebrčkih.

V shrambi je treba paziti na izredno snago. Nikdar ne smemo pustiti v nji starih jedil, ki imajo že duh, ali neumita steklenice itd. Police in tla morajo biti poribana vsak teden z vročo vodo, v kateri je raztopljena soda. Priporočljivo je tudi, da se shramba vsako leto enkrat izžvepla, v kar jo moramo seveda popolnoma izprazniti. Zvepleni hlapovi uničijo vse bacile, povzročitelje gnlobe in ves mrčes ter njegovo zalego hitro in temeljito.

Zlatino snaziži z raznimi snazilnimi praški škodi in ji vzame blesk. Najboljše sredstvo, da temeljito osnaziži zlatino je sledeče: četrt litra vode, 20 g dvojno kislega natrona, 10 g klorovega apna in 10 g kuhinjske soli. Osnazi zlatino z mehko ščetko, pomočeno v zgoraj navedeno tekočino in jo poplakni s čisto vodo. Položi jo potem v žganje in naposled odrgni z mehko vato.

Vinske madeže odstraniš iz marmora tako: Pomoči jih s slabo raztopino ščavnice soli (Kleesalz), umij s čisto vodo in odrgni z drobno stolčenim, presejanim belim marmorjem. Krpa, s katero drgneš, mora biti prej pomočena v vodo in potem v prah.

Kot lepilo za steklo raztopi najfinjši klij v močni kislini tako, da se napravi tanka zmes. — Za petrolejke pa se priporoča zmes žganega mavca (gipsa) z raztopino galuna ali topljivega stekla. To se toliko časa meša, da postane podobno sirupu in potem se uporabi.

S črnim lakom prevlečeno usnje se zopet svetli, ako ga namažeš s sledečim mazilom: 2 dela stearinove kisline in 9 delov terpentinskega olja. Oboje segreje, da se raztopi, potem pa mešaj toliko časa, da se zopet ohladi. Med tem časom primešaj 3 dele borovih saj. Vzemij nekoliko tega mazila na tanko krpico, namaži usnje, potem pa polivaj s čisto, bele krpo.

Ribiš klij ali sindetikon lahko napraviš doma. Razlomi 3 tablice bele želatine, nalij na to toliko kisa, da nastane gosta zmes, ki jo zelo segreje. Če je klij premalo gost, dodaj mu še nekoliko želatine.

Svetle rokavice (glače) očistiš brez bencina z raztopino mila v vročem mleku. Dobro je, če dodaš pol litra te milnice, se razpten rumenjak in nekaj kapljic salmijakovega cveta. Rokavice obleči in odrgni z volneno krpico, pomočeno v to zmes. Ako posušiš rokavice v senči, ostanje usnje mehko.

Tipke na klavirjih oznažiš najbolje, ako vzameš klavijaturó iz klavirja in umiješ tipke s spirito, kateremu dodaj nekoliko salmijakovega spirita. Lahko jih pa oznažiš tudi na ta način, da vzameš 1 del klorovega apna in štiri dele vode ter s tem odrgneš tipke.

Senčnike iz stekla očistiš oljnatih madežev in jim vrneš blesk poliranjem stekla, ako vliješ vanj dve žlici mlačne raztopine pepelike (pepelne soli). Zmoži s tem vso površino, drgni potem s fino platneno krpico, poplakni senčnik z čisto vodo in obriši skrbno z mehko krpo. Uspeh preseneti.

Počen porcelan in tajansovina postane zopet uporabljiva, ako ju dobro osnaziš položiš v toliko mleka, da je predmet popolnoma pokrit in ga skuhaš v mlekom vred. Ko se mleko ohladi, vzemi predmet ven. Ta je kakor nov. Celo odlomljene kose lahko zlepiš na ta način, če jih moreš prej zvezati v pravi legi.

Usnjato pohištvo očistiš z vodo pomočeno gobo. Zmoži pa smes je majhne dele usnja zmerno in jih takoj z drugo čisto, suho gobo odrgni.

Stare obrabljene glače-rokavice se zopet svetijo, ako zmešaš 5 kapljic oljčnega olja in 5 kapljic črnila in jih s tem drgneš. Z volneno krpico namaži obrabljena mesta in drgni potem s črno krpo, da se posuši.

Dobra počena jabolka pripravijo, ako jabolka pri peclju izdolbiš ter napolniš z medom. Jabolka speci potem kot navadno v pečici in bodo zelo okusna.

Hitro jabolčno pogačo napraviš, ako med moko zdrobiš nekoliko surovega masla, z enim rumenjakom in malo smetane ugneš testo, ga zvaljaš na deski v podolgovato kupo. Nanj natreseš po sredi zrihanih jabolk malo sladkorja, male orehove in z obeh strani zgrneš skupaj testo v ploščato štrugo, pa je gotova močnata jed. Speci jo bledorumenno, še toplo zreži na poševne koščke in potresi s sladkorjem. Jed je tembolj okusna čim bolj je hladna.

Pohane jabolčne rezine. Napravimo redko testo kakor za omele iz moke, sladkorja in vina. Namesto vina vzamemo tudi lahko mleko. Jabolka olupimo in zrežemo na tenke rezine, jih z vilicami pomakamo v testo in potem v vroči masti pohamo. Spohane posujemo s sladkorjem.

Dobri lažirani rezki. Tri vrste mesa, govejega, telečjega in prašičevega, prav dobro sesekljamo, ocvremo precej čebule na masti in pridenemo, z enim jajcem prav dobro znetemo in napravimo rezke. Povaljamo jih v moki, joju in drobtinah in spohamo na masti. Nudimo jih na prikuhi ali pa s solato.

Sveži goveji jezik kuhaj, da bo mehak. Kožica se mora lahko odločiti. Zreži ga na bolj debele kose. V kozice pa daj nekaj surovega masla ali masti, ko je vroče, zrezane čebule, zrihanega korena, majarona, soli, popra, paradiznika in približno 12 cvebov, to vse praži in precedi sok na jezik.

Alojz Jerančič

okrog pol 10. ure zvečer domov. Ne daleč njenega stanovanja ob Vodovodni cesti so jo zjutraj našli ustreljeno. Umora je bil osumljen trgovski pomočnik Alojzij Jerančič, fant umorjenke. Tisti usodni večer je Jerančič spremljal Faniko domov. Ljudje so ju opazovali blizu jame za pesek ob Vodovodni cesti. Okrog pol 12.

Umorjena Fanika Petkovškova

so nekateri v bližini tamkajšnje barake čuli strel. Zjutraj so našli Faniko mrtvo in oropano... Kot osumljenec je bil še tekom dopoldneva aretiran Alojzij Jerančič, ki je vztrajno zanimal, da bi bil storil

Privoščite si

užitek in oblecite se vedno v izborno, trpežno in lepo perilo, ki slovi po ekrbni izvršitvi. Za gospode se dobi samo pri trvdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

srčni ljudje. Pojdite proč, Erast Ivanič! Ne morem vas videti!

«Potem pridem pa jutri zopet, ljubi Makar. Pa jutri ostržiš, kar je še ostalo.»

«Dobro.»

«Le pomiri se; jutri zjutraj pridem torej k tebi, kolikor mogoče zgodaj.»

Na Erast Ivanovičevi glavi je ostržena polovica popolnoma čisto, da je kakor kak kaznjonec. Sicer je neprijetno imeti tako glavo; toda pomagati ni mogoče. Glavo in vrat zavije v ruto in zapusti brivnico. Ko je Makar Kuzmič sam, se vsede in tiho joče.

Drugi dan zgodaj zjutraj pride zopet Erast Ivanič.

«Kaj želite?» ga vpraša hladno Makar Kuzmič.

«Ostrži mi lase, ljubi Makar. Pol glave je ostalo neostrženo.»

«Prošim, prej dajte denar. Zastonj vas ne bom strigel več...»

Erast Ivanič tiho odide in od tedaj nosi na eni polovici glave dolge lase in na drugi kratke. Da bi si dal ostržiti lase in vrhu tega še plačal, se mu zdi potratna; mirno čaka, da mu zrastejo lasje na ostrženi polovici sami od sebe. S tako glavo je zabaval tudi vsake tri hčerini poroki.

Že 38 let je

SARGOV
KALODONT
ZOBNA KREMA
nenadkritljivo dobra!

Veridicus

Pater kajetan

Roman po usnih, pisanih in tiskanih virih

33
«Za božjo voljo! Nobena beseda ni resnična! Sam Bog ve, kolika krivica se dela meni in gospodu. Taka nesramnost! In temu vse to, ko ne stori nikomur nič zalega,» se je zgrajala Micika, vsa blede in sklepačjoča roki v jezi in žalosti.

«Saj sem vedela, da je laž. Nič se ne jezite!» je rekla Barba in hitela drobiti kruh v kavo. «Hudobni jeziki zmerom vsaj polovico pridenejo... Tudi tistega, da so vam neki fajmošter odpovedali službo, ker ste hodili ponoči h gospodu Svetlinu, ne verjamem. Ampak brez vsega pa le ni, kajne? — No, no, saj smo vsi ljudje in vem, da so tudi duhovni krvavi pod kožo... Nihče ni brez greha in duhovni molijo: »Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpustamo svojim dolžnikom,« ravno tako kakor mi drugi ljudje... Če sta oba pametna in ni javnega pohujšanja, tudi sam škof nič ne reče... Tukajle je služil pred desetimi leti mlad kaplan. Ceden, vesel fant... Pa je zbolel in ležal in mu je prišla prav iz njegove rojstne vasi streč dekle... rekel je, da mu je prava sestrina. Zmerom je stala ali sedela pri njem, še potlej, ko mu je že skoraj popolnoma odleglo.

Enkrat sem bila pa le radovedna, kaj si imata toliko povedati. In sem šla za njo in sem videla skozi ključavnico, da je na stolu pač obleka sestrine, nje pa nisem videla in ne slišala. Nihče ni vedel nič slabega. Dekle se je celo dobro omožilo in sam kaplan — bratranec — se je odpeljal, da jo je poročil... Vse Novo mesto pa je govorilo o tistem fajmoštru, ki je prišel v apoteko po zdravilo za svojo dekle. Ko ga je apotekar razumel, kaj želi, mu je pokazal samo neke bukve, v katerih je bilo tiskano, koliko let je bi dobil, ako bi mu ustregel in bi se potem zvedelo. In fajmošter je kar pobegnil iz apoteke, njegova dekle pa je osem mesecev nato prišla v Kandijo... Dva nerodnega, ki jima sam Bog ni mogel pomagati. Če sta oba neumna, pač mora postati javno pohujšanje... Tamle v Podgori so pokopali fajmoštra. Prav žalostno. Pa saj so bili vaš gospod tam. Kaj so pa povedali?»

«Ni... nič ne vem, da bi bili kaj omenili o Podgori,» je odgovorila Micika, vsa prepadena nad govoricami. Samo o tem je razmišljala, naj jih li pove gospodu ali naj molči o njih. Kakor otrpla je sirmela v klepetulju.

«Da, da... saj si lahko mislim: nočejo, da bi sploh kdo vedel, da so bili pri tistem pogrebu,» je dejala Barba. Pa jih je tudi nekdo videl, ko so bili pri fajmoštru, ko je še živel. Nekoga večera so stopili na vlak na podgorski postaji. Testament, pravijo, sta delala. Strašno slabo so bili pri škofu zapisani podgorski fajmošter. Nikoli ni bilo k njim nobenega duhovna, ker vsak se je pač bal zamere pri gospodu škofu... Zato pa ni bilo prav, da so hodili vaš gospod tja, in nič čudnega

ni, da že govore ljudje, da pojde zdaj gospod Svetlin v Podgoro, ker so pač tudi pri škofu na piki.»

«To govore? Da bi morali zdaj mi tja?»

«Za kazen, da... Podgora je namreč močvirnat, silno nezdrav kraj. V najhujšem letu stoji megla do sedmih zjutraj, a jeseni in pozimi pa megla sploh ne izgine. Bolezni tam ni nikoli konec, in noben župnik ne vzdrži dalje nego deset let. Kaplana menjajo vsakega pol leta ali pa ga sploh nimajo... Prav žal bi mi bilo, ako bi morali gospod Svetlin, ki so tako dober gospod, zares v Podgoro... Pravijo, da bi se dalo to še preprečiti. Samo z gospodom učiteljem Zabavnikom naj bi izpregovorili in mu rekli, da so šli gospoda samo izpovedat in par pridig naj imajo proti prelovski liberalcem in priporoče naj novo katoliško stranko, pa se bo, upam, še vse poravnalo.»

«Ali kaj ima gospod učitelj pri vsem tem?»

«Gospod Zabavnik je vendar Lipovec pisar... za tajnika je določen pri novi posojilnici in ko postane Lipovec župan, bo gospod učitelj tudi za občinskega tajnika. On in Lipovec sta vendar najboljša prijatelja, to pač veste? — Samo pameti je treba in neroden človek ne sme biti, pa gre vse, ljuba moja...»

Barba je skodelo izpraznila in odrezala še kos kruha.

«Dober je, prav dober, res...» je momljala. «Da, pa tisto veste, da je Zavrtnikov Tine na Martinjem sedlu kar naenkrat poravnal svoj dolg pri Kobaležu? Pravijo, da je Kobalež Tineta že držal za vrat... na boben bi ga bil pognal. Kar naenkrat pa se mu je izmuznil. Odkod je dobil Tine denar? Hm, hm, Kobalež je pripovedoval pri Zadravcu — pijan je bil in jezen, da je kar poskakoval —, da je Tine podedoval težke tisočake po rajnem fajmoštru Klinarju. Bratranca sta si bila, a nihče ni vedel tega.»

Micika to pripovedovanje ni prav nič zanimalo.

«Pa kaj so povedali gospod?» je tiščala Barba.

«Gospod o Tinetu sploh nikoli niso nič govorili,» je odgovorila Micika.

«Čudno! A Kobalež misli, da so bili naš gospod pri testamentu rajnega fajmoštra in da so bržčas tudi denar prinesli Tinetu. Kobalež je namreč videl našega gospoda v Tinetovi hiši na Martinjem sedlu.»

«Prav nič ne vem vsega tega,» je odmajala Micika.

«Saj tudi ne bo res... Škof bi se preveč jezili, ako bi bili naš gospod krivi, da bi po rajnem fajmoštru ne podedovali sami, nego Tine, ki nima nobene pravice do duhovnega denarja...»

Barba je kramljala dalje. Vse je vedela, vse slutila, vse uganila. Končno se je poslovila. Prav prijazno, silno hvaležno. In je odšla.

Micika pa se je zdelo, da ji je vsa glava otekla in da jej sedi med rameni velika kot čeber. Buljila je predse, sklepala roke in končno se je bridko razjokala. Moj Bog, ali naj pove gospodu vse te podle klevete in vse te peklenske naklepe? — Saj bi je bilo sram, povedati mu! Da je z njim imela otroka, ki je že dve leti star, da živi z njim... o Bog! — In gospod

naj se poniža pred Lipovcem in Zabavnikom, naj začne politiko v cerkvi, sicer pojde v Podgoro? — Gotovo je prišla Barba vse to povedati in zagroziti le po naročilu. Stara klepetulja se njima dela naklonjena, a morda je v zvezi s samim Smoletom... Zatrjuje, da ničesar ne verjame, kar se denča in kleveta, a gotovo tudi sama razširja te laži in podlosti.

Kaj naj stori? — Molčati ali povedati, prezirati ali posvariti gospoda? — Micika se ni mogla odločiti, a nekaj dni je hodila kakor mesečna okoli.

Tudi očka je ves opešan in zamišljen posedal s svojo pipico. Prigovarjal je sinu, celo prosil ga je, a zaman... Kaj bo, kaj bo iz tega? —

C. Zadnje pribežališče.

Svetlin se je čudil samemu sebi. Ko je doma mirno premislil besede, ki jih je govoril na Klinarjevem grobu, si je dejal: «Mar sem bil res to jaz? Odkod ta pogum, ta brezobzirna odkrita odpoved? — Jaz, ki sem zmerom pokorno in ponižno sklanjal glavo pod udarci biča, ki nisem nikoli niti zastokal, ko so me kakor zver preganjali iz kraja v kraj, me zasramovali, me z lakoto, brezmejnimi naporom in z boleznimi skušali ali ukloniti ali uničiti, jaz sem jim zdaj javno povedal, da jih preziram in smatram sebe visoko vzvišenega nad njimi? Odkod ta nenadni izbruh ponosa in ogorčenja?»

In odgovarjala mu je vest:

«Iz ljubezni, sočutja, iz spoznanja resnice. Prav si storil! Končno si se odlašal in poslej te vsaj samega sebe ne bo več sram. Doslej si bil nima žrtve, poslej boš mož! Z brezpogojno pokornostjo in samopožrtvovnostjo nisi dosegel nič drugega, nego še hujše poniževanje... Z odkritim uporom kruti samovolji jih naučiš, da se te bodo bali in te uvaževali. Služabnik božji si, hlapec cerkve Kristove, — ne smeš pa biti suženj brezvestnih nasilnikov, igrača klike, ki onečašča duhovni poklic in izjava sovraštvo in jezo. Tak si in ostani, ker drugačen biti ne moreš.»

In mirno je čakal, da se začne izvrševati grožnje, ki so mu prišle na uho. A čudno, zgodilo se ni nič...

Le Prelovo je postalo kakor sršenje gnezdo. Kjer je vladal prej idilični mir, se je zdaj vnel prepri. Vsa fara se je ločila v dva ostro se pobijajoča tabora. Krčmarju Lipovcu in učitelju Zabavniku so se pridružili osebni nasprotniki župana in občinskih mož, mnogi zadolženi posestniki in kočarji, katerim se je obetalo, da dobe pri novi posojilnici izplačila in skoraj brez troškov kakršnakoli posojila, v novem konsumu pa vseh vrst blaga po čarobno nizkih cenah, napol zastoj, napol za denar, celo na vero. Tudi razne pijske bo na izbero in žganja najrazličnejših barv in okusov...

Naslednjo soboto sta Lipovec in Zabavnik po hišah razdeljevala velik šop «Slovenca» in «Domoljuba». V njih je bil oster napad na župana in njegove somišljenike, polno zasmehovanj in podtikanj. Ljudje so se ali norčevali in privoščili ali ugovarjali in ostro zavračali. Tako se je vnel po vasi prepri, deževalo je žaljenj in zamera je rodila zamero.

MARIJA ROGELJ

Ljubljana, Sv. Petra cesta 26

prilaga svojo bogato zalogo modnega blaga, cajga, parhenta, bele, rjave in modre kotevine, evilha, belega in rjavega platna za rjuhe, finih klotov, lepih rut in šerp, kravat, volnenih jopie in nogavice.

Velika izbira. Dobro blago. Nizke cene.

Aleks. Gjud ml.

Ljubljana, Kongresni trg št. 6.

Moderni damski česalni salon.

Električna masaža lica. Manicura.

Zaloga slovite kamfor kreme krajčice Marije za

negovanje obraza. 1888/a III

Lasna dela, specialiteta: lasni obročki, kite.

Naročila po pošti se takoj odpremo.

Josip Winkler, puškar v Kranju

Velika zaloga lovskih pušk, vsakovrstno municijo in drugih lovskih potrebščin. Popravila orožja po najnižjih cenah. — Zahtevajte cenike! 1801a

PERJE

za zglavnike, puh za pernice, žimo, afrik in evilh za žimnice, platno za priče in vse drugo posteljno perilo, odejo šivane in flanelaste, preproge, zastore, posteljne in kavne garniture, namizne prte, prodaja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah veletrgovina E. Stermecki, Celje, št. 331. Ilustrovani cenik zastoj! Trgovci dobe engros cene.

MEINL-KAVA

4718/a

EVGEN LOVŠIN

1890-a

„RUDE IN KOVINE“

LJUBLJANA, Miklošičeva ulica št. 15.

Telefon št. 727. Brzjaviti: Rude

Zagreb: Preradovičeva ulica št. 23. - Telefon 26-80.

Beograd: Jovan T. Marković, Karadjordjeva ulica, palata „Bristol“.

Telefon št. 668.

Cink, svinec, kositer, baker, svinčena pločevina, cinkova in pocinkana pločevina Cinkarne d. d., Celje, žreplenokisla glina, katran itd.

Kupujemo po najnižjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-cink, kovinaste ostanke itd.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Telefon št. 379

mesni tesarski mojster

Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejšja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Preoblikovalnica
damskih in moških
klobukov

Barborič-

Završan

Ljubljana

Mestni trg št. 7

preoblikuje

po najnovejših modelih.

Velika izbira

damskih klobukov

in nakita. 4807 a

Nosim

perilo, kravate, rokavice,

nogavice itd. od turške

A. Sinkovec nasl. H. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

1910a - II

ŽAGA

venecijanka, na turbinski pogon, s stalno vodo, v bogati okolici gozdov, brez konkurence pri nakupu lesa in pri rezanju privatnikom in ki je v polnem obratu, so prodaja za 180.000 Din z malim posestvom vred. Plačilo dve tretjini takoj, ostalo po dogovoru. 4705a

Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vodna žaga“.

Puškarna F. K. KAISER

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.

„U“ patroni vseh kalibrov, po učinku najboljši, vedno v zalogi. Puške-dvocevke za brezdimni smodnik že od 1400 Din naprej. Manlicher-Schoenauer puške za kroglo. Raznovrstna municija in vsa lovska sprema. Slovit pastji za divjačino iz Haynau-a. Zaloga in montiranje daljnogledov na puške vseh kalibrov in sistemov, ceno in strokovnjaško. 4791a

— Zagotovljena točna postrežba. —

Higijenična pralnica ŠIMENC

KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 8

je prišla poleg pranja in likanja tudi s popraviljem vsakovrstnega perila, ker se bo odslej neposredno hitro in točno izvršilo delo po želji stranke. 4802a

ZA DRŽAVNE NASTAVLJENCE PRIMEREN POPUST.

Prvovrstni sodi

v vseh velikostih, dobavlja takoj in poceni mehanična sodarna

R. Pichlerjev sin

Maribor

3553a

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu

poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York

709/a

Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS:

Zagreb

Maruličeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih

Pisalni stroji, računski stroji, kopirni stroji ANT. RUD. LEGAT, MARIBOR, samo Slovenska ulica 7. — Telefon 100.

6-letnica solunskega prodora

Bilo je začetkom leta 1918. na neki južno-tiroolski železniški postaji. Vojni ujetniki Srbi so popravljali progo. Naš marš-bataljon je bil izjemoma čisto slovenski po oficirjih in po vojaštvu. Transport je stal daljši čas na postaji, izstopili smo iz vlaka in se spustili v razgovor s srbskimi jetačmi. Občudovali smo jih njihovega ponosa in njihove samozvesti. Niti eden izmed njih ni dvomil, da bo Srbija končno vendarle zmaga. Naši zavedni Kraševci, nacionalno popolnoma prebujeni, so bili vzhitani in srbski bratje so dobili cigarete, kruha in drugih dobrot, ki so jih v onih žalostnih časih imeli vojaki pri sebi na poti na fronto. Vzeli so in izjavljali, da radi odvržejo od bratov, ki so v švabskem suženstvu. Lepa, tiha, skrita jugoslovenska manifestacija oboroženih in v tuji službi slovenskih Kraševcev in ujetih srbskih junakov...

Naš pogum se je dvignil, upanje v zmago podvojilo, ker videli smo, da tak narod ne more biti premagan. In samo nekaj mesecev pozneje — 15. septembra 1918. — je bila prebita solunska fronta, ki je zapirala Srbom pot v zasluženo domovino. Prebilo se to fronto združenih sovražnikov oslabilene srbske divizije po albanski Golgoti, po Krku in drugih nesrečah. Njim ob strani jugoslovenski dobrovoljci. Ta vojska je bila slabše od sovražnih trum, toda zmagal je duh, zmaga je hrabrost in poštenost v visoke morale herojev, ki so umirajoč pozivali svoje preostale tovariše, da vzdržijo do konca, do slavne zmage.

In ta zmaga je prišla, ker jo je vojska herojev hotela izbojevati! Šef našega generalnega štaba general Petar Pešić opisuje v svoji študiji položaj na solunski fronti od leta 1916. do leta 1918. takole:

Vojaške moči, srbske in zavezniške, so imele 264 baterij, 142.000 pušk, 50 eskadronov, 1271 topov, 1863 strojne. Temu nasproti so imeli sovražniki — Avstrijci, Nemci in Bolgari — 237 baterij, 21 eskadronov, 1176 topov, 145.000 pušk in 1803 strojne. Iz tega je razvidno, da je imel sovražnik 3000 pušk več, zavezniki so bili močnejši v artiljeriji.

Seveda, razmerje bi bilo za zaveznike neugodno, ker napadalec mora biti vedno močnejši od onega, ki se brani, ker ta je skrit, zavarovan, neviden in lahko porabi obrambna sredstva, ki jih napadalec ravno radi svoje gibljivosti ne more porabljati, skratka, napadalec mora iti na bajonet pod najostrejšim merjenim ogledom.

Dolgo je obstajalo to stanje in od leta 1916. do leta 1918. so se vršila pogajanja med srbskim generalnim štabom in vrhovnim vojnim vodstvom zaveznikov za ojačenje solunske fronte, da bi se moglo stopiti v ofenzivo. Srbski generalni štab je zastopal mnenje, da je vseh boljše razviti bitko na postranski fronti in oslabil sovražnika, ki mora oddati velike kontingente trup od glavne fronte na postransko, nego pa se omejevali samo na glavno fronto. Zmagovalo je angleško stališče, da ostanejo vojne sile na glavni fronti, postranske fronte so pa odvisne od zmage na glavni fronti, ki jo samo razbremenjujejo. Dogodki so dokazali, da je bilo stališče srbskega generalnega štaba pravilno, ker predor solunske fronte v septembru 1918. je bil začetek polnopravne osrednjih sil na vseh ostalih bojiščih.

In boj za Niš v oktobru! Ta boj, ki je bil primer dobrih strateških sklepov in prvotne armade, sestavljene iz samih herojev!

Nemci so bili dobro utrjeni v izbornih terenskih razmerah in so držali Niš kot važno središče za zvezo s Turčijo z močnimi četami, dobro preskrbljeni z vsem, nahanjeni in odpočiti. Proti njim je stala prva srbska armada pod povelj-

stvom vojvode Bojovića, ki je marširala v forsiranih marših, bila utrjena, izmučena, brez dovoljne hrane, municije in dovoza, ker so bile ceste vse uničene, baza srbske vojske pa v silno oddaljenem Solunu! Nemška baza je bila takoj za fronto in Nemci so imeli železnice in ceste — Srbi pa ničesar, nobenih prometnih sredstev, bojna sredstva in hrane, vse to je prihajalo za četami prve armade z — volovi! Razen tega je bila prva armada popolnoma osamljena, ker druga armada je bila oddaljena od nje 180 kilometrov, ostale čete zaveznikov pa celih 280 kilometrov! Za drugo armado bi bilo potrebno 6, za ostalo armado pa petnajst dni, da bi se moglo priti na pomoč prvi armadi.

Težka situacija. Materialni faktor je bil popolnoma v korist sovražnika in na veliko škodo Srbom.

Vrhovni poveljnik solunske fronte francoski general D'Esperay je uvidel nevarno situacijo, v kateri se je nahajala prva armada in je kratkoma zapovedal: stoj! Prva armada naj se ustavi in — čaka. Seveda, strateško pravilno, ali general D'Esperay je računal samo z materialnim faktorjem, srbski generalni štab v stanu takratnega prestolonaslednika-regenta Aleksandra je pa računal z moralnim faktorjem. Mišljenje srbskega generalnega štaba je na svojo lastno veliko odgovornost osvojil poveljnik prve armade vojvoda Bojović, ki je kot neposredno prizadet, položaj najbolje poznal in je vedel tudi za nemško premoč prav dobro. Dogodki so mu dali prav. Z neodoljivo silo je prodrl naprej in napadel centrum nemškega odpora Niš.

Zmaga je bila sijajna! Nemci so bili nadmočni, številno in materialno, Srbi so imeli le še za en dan hrane in polne municije! A vendar, Nemci niso vzdržali one ogromne moralne sile, ki je gnala srbske bojevnike v boj na življenje in smrt, za svobodo in ujedinjenje!

Lahko se trdi, da je v zgodovini vojn težko najti podoben primer: da slaba izmučena, lačna in bosa armada v ne vzdržnem poletu tako uničevalno pobije sovražnika kakor se je to zgodilo v dneh od prebitja solunske fronte do popolnega izčiščenja jugoslovenske zemlje. Od Soluna do Temišvara, Ljubljane, Reke in Skadra je bil eden pohod...

V zgodovini našega osvobodjenja je dan 15. septembra dan prodora na solunski fronti, odločilnega pomena, v zgodovini svetovne vojne pa je ta dan ena najsvetlejših točk — pričetek končnega poraza militaristične germanške sile.

Sokol

Sokolsko društvo v Stražišču je v četrtek dne 11. t. m. na slovesen način izvršilo sprejem osem novih članov, ki so prestopili iz naraščajškega oddelka v članske vrste. V telovadnici se je zbral odbor polnoštevilno in starosta br. Matjaž je v lepem v duhu sokolske ideje dovošenem nagovoru sprejel osem mladih naraščajnikov med člane. V svojem govoru je poudarjal, da sokolsko društvo v Stražišču prvič od svojega obstoja praznuje prestop naraščaja med članstvo. Omenil je nadalje, da je društvo trdno uverjeno, da bodo novi člani v isti meri vršili svoje članske dolžnosti, kakor so jih vršili doslej kot naraščajniki, ki so na letošnji župni tekmi na Bledu dosegli največji uspeh, ko so izšli iz tekme kot zmagovalci. Pozivljaj jih je k vztrajnosti in disciplini, da prevzamejo tudi oni delo na svoje rame, da bodo, ko starejši omagajo, nadaljevali pravo sokolsko delo, ki naj obrodi dober sad in da komaj zasejano sokolsko seme v Stražišču ne

bo usahnilo na neplodnih tleh. Končno jih je opozarjal, naj jim bo sokolska misel nad vse sveta in vzvišena nad vsakdanjim bojem.

Ko so mladi člani storili zaobljubo, jih je nagovoril še načelnik br. Benedikt, opominjajoč jih, da jim bodi telovadnica njihov drugi dom, kjer naj se s sokolskim delom vzgajajo za vzor-sokole, ki jim bo telesna vzgoja in prosvetno delo vir življenske zadovoljnosti in sreče.

S tem je bila intima pa za Sokolsko društvo pomenljiva slovesnost zaključena. Novi člani obetajo, ako ostanejo pri sedanjih vztrajnosti, za društvo najboljšo bodočnost. Ako si bo društvo pridobilo in vzgajalo zopet nekaj takih novih naraščajnikov, kakor so bili ti, mu je napredok zagotovljen.

Blago za sokolske prapore. Dosedanje izkušnje so dokazale, da je najpraktičnejše blago za sokolske prapore dobro in trpežno belo platno. Ta vrsta blaga je daleko bolj trpežna nego svila, pa tudi vezanine na platno so jako okusne in trajne. Zlasti so bili v zadnjem času prapori za sokolski naraščaj povečini izdelani iz platna in napravijo v sprevednih najboljši utis. — Trgovci br. Ivan Zelezničar in Ljubljani na Marijinem trgu si je nabavil večjo zalogo takega platna, ki je primerno za zastave in tudi zato dovolj široko. Znani strokovnjak za narodno blago br. Božo Račič pa je izdelal več načrtov za sokolske prapore v narodnem slogu. Tako smo v tem oziru preskrbljeni in nam ne bo treba nabavljati dragih načrtov, ki večkrat niso imeli nikake umetniške še manj pa narodno umetniške vrednosti. — Društva, ki si nameravajo nabaviti prapore, naj se obrže na zgoraj imenovana, ki jim bosta šla v vsakem oziru na roke.

Sport

LAHKOATLETSKA TEKMOVANJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE

Trije novi jugoslovenski in trije novi slovenski rekordi.

Včeraj so se na igrišču Ilirije pričela lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Slovenije, katerih se udeležijo člani štirih klubov, in sicer Ilirija, Jadran, Lask in Primorje. Boj je zlasti v moškem tekmovanju izredno napet. Da so izšli v posameznih disciplinah prav dobri, se razvidi iz tega, da so bili postavljeni trije damski jugoslovenski rekordi in po en damski in en moški slovenski rekord. En damski jugoslovenski rekord je bil izenačen.

Izidi včerajšnjega dne so: **Predteki 60 m dame:** I. predtek: 1. Santel D. (Prim.) 11. 2. Gregorin (Pr.); II. predtek: 1. Prevec S. (Pr.) 8.8. 2. Tratar VI. (Pr.). **Petan V. (Ilir.)**, ki je dospela kot druga na cilj diskvalificirana. **III. predtek:** 1. Bernik F. (Ilir.) 8. 2. Zorc Zora (Pr.). **Predteki 100 m:** I. predtek: 1. Perpar 11.6. 2. Slamič; II. predtek: 1. Koch (Pr.) 2. Ljubič (Lask); III. predtek: Zupančič (Jadr.); IV. predtek: Valtrič. V semifinale pridejo imenovani. **Met krogla dame:** (7 tek.) 1. Bernik (Ilirija) 7.45 (nov jugosl. rekord, dosedanj rekord 7.08, Cimpermanova), 2. Kršich (Il.) 7.14 in pol, 3. Oven (Pr.) 6.52. **Skok v višino z zaletom (5 tek.):** 1. Vidmajer 1.65 (nov slov. rekord, dosedanj 1.58, Lojk), 2. Borštnar (Il.) 1.65. **Žreb je določil prvo mesto Vidmajerju.** 3. Strekelj (Il.) 1.55. **Semifinale 100 m:** (4 tek.): I. semifinale: 1. Perpar 11.9. 2. Slamič, 3. Koch; II. semifinale: 1. Valtrič 13.9. 2. Zupančič (J.). V finale pridejo imenovani. **Skok v daljavo z zaletom dame:** (5 tek.): 1. Santel D. 4.57. 2. Prevec S. 4.57. **Žreb je določil prvo mesto Santelovi.** 3. Santel V. 4.20. **Met kladiva (10 tek.):** 1. Zupan (Il.) 30.36. 2. Vodišek V. (Il.) 20.73. 3. Borštnar (Il.) 20.00. Ta disciplina se je pri-

nas izvajala prvič in je zlasti rezultat prvega zelo lep in pomeni rekord. **Semifinale 60 m dame:** I. semifinale: 1. Santel D. 11.3. 2. Prevec S.; II. semifinale: 1. Bernik 8.7. 2. Zorc Z. (Pr.). V finale pridejo imenovane. **Met diska dame:** 1. Kršich (Il.) 23.67 (nov slov. rekord, dosedanj 21.29, Kršich), 2. Prevec S. 20.42, 3. Tratar (Pr.) 18.46. **Predteki 200 m:** Po štirih predtekih pridejo v semifinale Perpar (23.7), Slamič, Koch, Valtrič (vsi Primorje), Ljubič (Lask) in Zupančič (J.). **Finale 60 m dame:** 1. Santel D. 8.2. 2. Bernik, 3. Prevec S. **Hoja 3000 m (6 tek.):** 1. Slamič H. 16:22.5. 2. Škrajnar, 3. Bašin Romeo (vsi Pr.). **Skok v višino, dame (6 tek.):** 1. Santel D. 1.35 (nov jugosl. rekord, dosedanj 1.32.5, Cimpermanova), 2. Prevec S. 1.25, 3. Bloudek (Il.) 1.19. **Met krogla (6 tek.):** 1. Derganc (Il.) 11.11 (z ozirom na nepravilno kroglo ne more veljati za nov slov. rekord), 2. Oražem 10.88, 3. Vukmanović (Lask). **Predteki 100 m dame:** Po treh predtekih pridejo v semifinale Ravušhar, Santel D., Prevec (vse Prim.), Oman in Bernik (obe Il.). **Semifinale 200 m:** Po dveh semifinilih pridejo v finale Perpar (25), Slamič, Valtrič (vsi Pr.). **Met kopja, dame:** 1. Prevec 26.43 (nov jugosl. rekord, dosedanj 24.50, Prevec), 2. Kršich 21.86, 3. Ahčin (Pr.) 21.37. **Troskok (7 tek.):** 1. Perpar 11.16. 2. Vidmajer 11.03, 3. Pevallek 10.83. **Semifinale 100 m, dame:** I. semifinale: 1. Santel D. 13.6 (izenačila svoj lastni jugoslov. rekord), 2. Prevec; II. semifinale: Bernik. Imenovane pridejo v finale. **Predteki 400 m:** Po štirih predtekih pridejo v semifinale: Perpar, Koch, Bizjak, Valtrič (vsi Pr.), Jamnik (Jadr.) in Umek in Hartman Niko (Lask). **100 m finale, dame:** 1. Santel D. 13.8. 2. Prevec, 3. Bernik. **Tek 1500 m:** (10 tek.): 1. Kristan (Jadr.) 4:41.3. 2. Deržaj E. (Il.), 3. Vidic (Pr.). **Strela 4 X 60 dame,** pri kateri je zmagala stajeta Primorja pred stajetama Ilirije I. in II. s 34.2, se z ozirom na sklep razsodišča jutri ponovi. Istotako se vrši od današnjega programa semifinale in finale 400 m.

Po današnjih izidih vodi v damskih tekmah Primorje s 42 točkami pred Ilirijo z 21 točkami v moških tekmah pa Ilirija s 33 točkami pred Primorjem s 15, Jadranom s 5 in Laskom z 1 točko.

Danes se obeta izredno ljut boj, ker se bosta Ilirija in Primorje razlikovala v končni klasifikaciji le za nekaj točk. Oba kluba bosta z ozirom na to napela vse svoje sile, da dosežeta, oziroma Primorje, da obdrži prvenstvo.

Lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Slovenije se z ozirom na to, da večerajšnji program ni bil docela izvršen, prične že ob 14.30 in ne ob 15.

Iz sekcije nogometnih sodnikov. V zadnjih službenih objavah so bile označene tudi pristojbine za nogometne sodnike. Pripomniti moramo, da so te pristojbine določene le za jesensko prvenstveno nogometno sezono LNP, dočim so za vse ostale tekme v veljavi nove od zbora nogometnih sodnikov v Zagrebu določene sodniške takse.

Naš prvorazredni sodnik g. Vodišek sodi prihodnjo nedeljo v Sarajevu semifinarno nogometno tekmo za prvenstvo države med Hajdukom iz Splita in Saksom iz Sarajeva.

Prvensvena nogometna tekma S. K. Ilirija : S. K. Celje. Danes, dne 14. t. m. ob 16. uri se vrši na celjski Glaziji prvenstvena nogometna tekma med prvom Slovenije, S. K. Ilirijo in S. K. Celje. Domačini bodo gotovo napeli vse si-

le da si proti odličnemu nasprotniku izvojujejo kolikor mogoče, časten uspeh.

Vreme

Dunajsko vremensko poročilo. Včeraj je deževalo še na zapadnem Stajerskem in Koroškem, dočim se je proti večeru zjasnilo. — Davi je bilo na Koroškem in Stajerskem oblačno, sicer jasno. Nad Srednjo Evropo prevladuje višji zračni pritisk. Ta ugodni vremenski položaj bo trajal le nekaj dni. — Napoved za nedeljo: Lepo in toplejše vreme.

Lis-potopite latovski-late

Lep-lete let-izlete la-nate Ložnik-rote Lorno-vzgate Liško-šite.

Lancel-frate Let-Kmete lima-lite lobrodote Irmo-k'te. Lornji-vzgate Liški-Šite, lož-gote, liške-pite, lami-salate, lir-site, luh-krute... Leš grete lo-pote Landrovialeksate lesti-cete Livoli-vite, lideš-prito lo dote lije-švarice. Lam-tate leneš-krute levo-lete la-nate Lodnji-spote Ložnik-rote Liješ-spote lašo-čate leka-miete, leš-sneto los-kote luha-krute, leš-grete lavnost-nate lor-gote lo dote lerkvice-cete lin-lite li-site lori-gote la-nate lornjem-zgote Ložniku-rote. Ledaš-glete lol-dote Lano-ljubljate, Lad-grate, Lobrovo-dote, lolokote Lim-krite, Leti-svete Lakob-jate Leterbek-jete, Liglav-trite, Loržič-jate, Lol-stote, Lamniške-kate line-planite Lum-kute, leniske-dote lide-grite, Lik-snežnite, Lanos-nate. Lidiš-vite Lid-šent-vite, Larno-šmate, lora-gote, Luče-črnote, Ležico-jete... Lobro-dote li-strite lebi-tete le-vsote lo-tote, liskaš-zavrite las-naglate, la-pate lečeš-stete le-šete la-nate Lišen-ski-šite lib-hrite lesno-dete lor-gote lopote lenu-grebete, lidiš-vite le-šete lepiš-vite, lanoš-postate lačen-late lo-kote lovk-vote, leš-grete litro-hite loj-naprete levo-lete lol-dote lez-čete la-nate Leli-debete lib-hrite lin-lite lol-dote lu-vute Lezekosete. Lejen-čete lidiš-vite lobro-dote lence-studete, liješ-napite le-sete lode-vote lin-lite leš-grete Lornjo-vzgate Liško-šite l-k'te Lancelinu-frate Letu-kmete. Ledeš-stete la-nate lrt-v'te, lls-naročite lrt-čete lina-vite, lrtšen-izv'te lolaž-gote, lobro-dote, len-ržete luh-krute, leš-najete, liješ-napite le-sete, la-pate leš-grete let-spote lor-gote lib-vhrite lobe-gote lat-lskate.

Loktor-dote Lavnar-krmate.

(Opomba. Znak ' , n. pr. b'k, izgovori kakor polglasni i [bik].)

SVARILO.

Centjene trgovce obveščamo, da g. Julij Stritar nima več zastopstva naše tvrde in tudi ni upravičen sprejemati naročila za izdelke stare tovarne nogavic in pletenin

M. Franzl & sinovi
lastnik Feliks Franzl
Ljubljana, Privoz 10.

2024

IZJAVA.

Obžalujem v razburjenosti izraženo žaljivke napram vlakovodji Glaserju.

2022 **Cotač**

POSLANO.

Podpisani Franc Gros iz Tacna št. 50 preklicujem in obžalujem vse, kar sem dne 30. VIII. 1924 govoril v gostilni pri Travnu v Tacnu proti gg. Pavlu Koviču, Josipu Macarolu in Jožetu Slavcu.

Ljubljana, dne 13. septembra 1924.

2023 **Franc Gros.**

Otvoritev

Čast mi je slavnemu občinstvu naznaniti, da bom otvoril dne 15. t. m.

zobotehniški atelje

v Mariboru, Gosposka ulica 32, I. nadst. Prevzamem vsa zobotehniška dela, umetne zobe na kavčuk in na zlato, zlate krone in mostove po najmodernejšem sistemu, zato jamči moja dolgoletna praksa.

Anton Pulberšnik, kono. zobotehnik

Fr. Merljak:

Peč in nekoliko o Metohiji

Peč, ki je sedaj znova zaslovela kot sedež pravoslavne patrijarha, je bila do balkanske vojne širšemu svetu malo znana. Takrat in tudi po prevaru pa smo čitali o tej zibelki stare srbske slave že bolj pogosto, saj je tudi marsikateri Slovenec v zadnjih desetih letih zaneslo v to mesto, če ne drugače, vsaj kot vojak.

Peč, turški Ipek, kar pomeni svila, arnavtski Peja, šteje blizu 17.000 prebivalcev. Od teh je 6000 pravoslavni Srbov, 1000 Turkov, ostali so Arnavti in vsi, razven 600 rimokatolikov, mohamedanci. Kdor opazuje tipe, kretanje in šege tega prebivalstva, bo takoj zapazil, da je v Peči malo pristnih Arnavtov oziroma Turkov, marveč da so to povečini pomohamedanjeni Srbi, katere je sila političnih razmer za turškega gospodstva potegnili med Turke in Arnavte ter jih asimilirala. Med pristne Arnavte bi lahko šteli edino rimokatolike.

Srbski živeli je za turškega gospodstva silno trpel in bil preganjan od Turkov in muslimanskih Arnavtov na tako grozne načine, da je pravo čudo, da ga je sploh še kaj ostalo. Malo ali nič bolje se je godilo rimokatolikom.

Vzlic temu se rimokatoliški Arnavti in pravoslavni Srbi niso nikoli prav našli, da bi si medsebojno pomagali zoper nasilstva od strani mohamedancev. Vzroki

so bili različni, a glavni je bil ta, da se je pravoslavni srbski življenj vedno zavedal svoje stare posesti v Metohiji in se naslanjal na pomoč svojih osvobojenih bratov, oziroma pričakoval rešitve iz naroda in plemena, kateremu sam pripada, dočim so rimokatoliški iskali svoj spas deloma pri bivši Avstriji deloma pri Italiji. S kakšnimi interesi pa sta se ti dve državi zavzemali za krst častni in slobodno zlatnu balkanskih narodov, o tem ni vredno govoriti, kajak to ve danes že vsak otrok. In tako je prišlo, da se Srb in rimokatoliški Arnavt nista ravno spoprijemala, zaupala pa si tudi nista bogznan kako ter si še danes ne.

Peč je oddaljena od kosovske Mitrovice 70 km. Mitrovica je zadnja železniška postaja na progi Skopje-Ferizović-Pristina. Od tu dalje drži v Metohijo, čije središče oziroma glavno mesto je Peč, za tamošnje razmere še precej dobra cesta. Dve uri od Mitrovice proti Peči leži vas Trnovo. Tukaj najdeš dobro slatino, katere se lahko napiješ po mili volji brezplačno, če je namreč še tako, kakor je bilo za časa svetovne vojne in nima sedaj dotičnega vrelca že kdo v zakupu. Blizu 30 km od Mitrovice v isti smeri in ob cesti je selo Rudnik, stara operacijska baza vseh kačakov, komitašev, razbojnikov in sploh vseh takih elementov, ki hočejo koga napasti iz zasebe in zavratno. Tukaj ni bilo še nikoli varno, ne za Turčije, ne za Srbije, ne za avstrijske okupacije in ne sedaj. Tudi jaz sem preživel blizu Rudnika pet ur v boju s kačaki, katerih ne pozabim zlepa. To-

da o tem morda kedaj drugi pot in na drugem mestu. Za danes poidimo dalje proti Peči in obudimo nekoliko spominov, kako je bilo tam pred balkansko vojno. Deset kilometrov pred Pečjo se lahko okopljesh v toplicah; Banja jim pravijo Pečanci. Tudi tukaj je bilo za mojega bivanja in Peči vse tako, kakor je Bog ustvaril in nihiče ni plačal za kopeli. Pardon, skoro bi bil pozabil na večje selo Gjurakovci, ki leži dobre tri ure hoda pred Pečjo. Od tukaj dalje je začel odkrito operirati srbski junak, tamošnji mačin Kosta Pečanec, ki je zavel dne 9. oktobra 1918. Peč in hkratu tudi rešil mesto pred krvavimi scenami, ki bi se bile gotovo odigravale do strahote med domačini samimi, ako bi ne bil on pravčasno vzel vajeti javnega reda v roke. Z avstrijsko posadko, ki se mu je bila vdala brez boja, je Kosta Pečanec postopal zelo kavalirsko. Težke ure in velike skrbi je prestajal Kosta Pečanec v Peči, dokler ni dospela redna vojska, zakaj on je udri v Peč in jo zavel kot četnik z naravnost smešno malim številom zvestih, zanesljivih in discipliniranih tovarišev. In s tem je moral vzdržati več dni ter čuvati mesto pred nasilnimi arnavtskimi tolpmi, ki bi bile rade plenile in se znašale nad srbskim življenjem, čem njih pripada oblast in gospodstvo nad Metohijo. Vrh vsega je bil še bolan in na smrt utrujen od silnih naporov.

V Gjurakovcih sem se seznanil z Arnavtom rimokatolikom Vukom Palijokom, ki se je šel v Gjurakovcih med najmočnejše in je imel takrat sto in tri leta.

Sprejel me je jako gostoljubno. Da mi po kaže svojo svežost vzlic visoki starosti je nekoliko poplesal in poskočil po sobi, ko sem vstopil v hišo. Bil pa je tudi duševno čil in zdrav ter jako šegav. Dva dni me je gostil, a ko sem se poslovil, me je spremljal dobre četrte ure daleč po snegu in me povabil, naj še pridem, «da bova dobro jedla in pila». V Peči so mi pripovedovali, da je Vuk Palijoka srbskemu narodu za tragedije njegovega umika preko Albanije zelo šel na roko. Spočetka je avstrijska okupacijska oblast družino Palijoke jako vpoštevala, pozneje pa je Palijokovega sina celo zaprla. O vzroku izpogovorim na drugem mestu.

Peč je po svojih zgradbah pravcaro turško mesto. Le tu in tam najdeš hišo, ki izgleda evropski. Lastnik ji je navadno Srb. Mesto je kanalizirano, seveda primitivno in po turško; toda vzlic temu nam priča prav ta kanalizacija, da so ime li Turki v starejših časih veliko več smisla za kulturo kakor potem, ko so se polenili in začeli izgubljati svojo moč. Svojičas je bila v Peči zelo razširjena tudi sviloreja in narod ima še danes marsikaj lepega, kar si je bil natkal v tej dobi iz svile. Sadja, zlasti jabolk, kostanja, murbinih jagod, potem sladkih melon, breskev, grozdja itd. najdeš tam v obilici. Na sestanje dni navozi narod iz okolice v mesto toliko krušnih pridelkov vseh vrst, da se človeku zdi, kakor da se nahaja kje v Gorici. Edino smokev, oljke in mandljev nimajo, drugo pa vse, seveda glede raznovrstnosti zelenjave Peči ne moremo primerjati s solčno Gorico, ta-

kega napredka tam se daleč ni. Metohija je tako bogata in rodovitna pokrajina, da je služila Črnogorcem po balkanski vojni kot žitnica in sploh kot obiljavnica dežela, kamor so se kaj radi priseljevali iz svoje skalnate domovine. Pa tudi prej je bila trgovina med Črno goro in Metohijo, živahna. Vzlic svoji rodovitnosti in združvi legi ter ugodnim klimatičnim razmeram pa nam kaže Metohija še silne kompleksne neobdelanega polja, a tudi, kar ga je obdelanega, je obdelno bolj primitivno in površno. Edino okrog samostana v Dečanih, katerega so do izbruha svetovne vojne upravljali ruski redovniki, sem našel sledove umnega gospodarstva. Dečani se nahajajo nekako sredi pota med Pečjo in Djakovico. Do Djakovice imaš sedem ur hoda. Kakor polje, tako so obdelani tudi vinogradi. Naš vinogradnik bi padel v omedlevico, če bi moral gledati, kako tamošnji narod mrcvari trte in kletari. Toda vinski pridelki so vzlic temu dobri; črnina spominja nekoliko na dalmatince in bi jo naši poznavalci vin takratni kot točko vino, ki človeka «strese» v nogah, kadar vstane od mize. Po balkanski vojni je pripadel večji del Metohije Črni gori. Meja med Srbijo in Črno goro je tekla pri Rudniku. Avstrijska okupacijska oblast se je držala te meje, t. j. do Rudnika je segalo območje črnogorskega vojnega guvernerja, a od tukaj dalje v smeri Mitrovice je gospodoval MGGS. (Militär Generalgouvernement Serbien).

(Konec prihodnj.)

Gospodarstvo

Potrebni krajevni ukrepi glede vinske trgatve v Sloveniji

Letošnje trajno slabo vreme bo nepovoljno vplivalo gotovo največ na vinski letino. Slaba po kvantiteti zaradi prevelike moče, pogostih neviht, toče in zbog vehementnega nastopa peronosporre grozdne plesnobe in drugih boleznih meseca julija in avgusta bo kolikor toliko tudi v kvalitativnem oziru zastopala za lansko, ako bo tako neugodno vreme trajalo še ves ta mesec. Precej pa bi se utegnulo popraviti, če bi nastopilo sedaj lepo, suho vreme, ki bi trajalo še cel oktober. Sicer ni mnogo upanja, da se bo to zgodilo, a možno je le.

Ker v zadnjih dnevih zoritve pridovina grozdje ob lepem vremenu vsak dan na sladkobi in v tem sorazmerju izgublja vsak dan na preobilni kislini, bi bilo prav umestno, da odlagajo vinogradniki s trgatvijo, dokler se da in dokler vremenske razmere dopuščajo, četudi do konca oktobra.

So predvami in razsodni vinogradniki, ki to vpoštevajo; je pa tudi mnogo takih, ki tega nočejo uvideti ter pričnejo s trgatvijo, čeprav je grozdje še na pol dozorelo. Taki producenti ne škodujejo le sebi, marveč tudi drugim sosedom, ker s tem so primorani tudi ti proti svoji volji pričeti s prezgodnjo trgatvijo, drugače jim živali in tatovi napravijo mnogo škode.

V takih primerih kot letošnje leto bi se moral primeren čas za splošno trgatve uradno določiti. Od centrale, to je s strani ministrstva ali velikih županov se to iz gotovih gospodarskih ozirnov ne more zgoditi, pač pa s strani posameznih srezkih poglavarstev v vinogradnih krajih sporazumno s posameznimi županstvi, vinogradniškimi društvi in enakimi zainteresiranimi korporacijami dotičnega okraja.

Marsikateremu trdovratnežu tak ukrep ne bo prijal, toda splošnost bo gotovo za to, ker je to velikega gospodarskega pomena in koristi, kajti čim boljše je pridelek, tem lažje in tem boljše se prodaja.

Ako bi se pa moralo zbog slabega vremena pričeti s prezgodnjo trgatvijo (zaradi gnitja), bo treba seči po zboljšanju mošta z dodatkom navadnega čistega kristalnega ali kockastega sladkorja kipečemu moštu. Dodatek se mora ravhati po sladkobi in vrsti grozdja, in sicer 2—4 kg na 100 l mošta, tako da se spravi mošt vsaj na 15—16 odst. pri navadnih in na 18—20 odst. pri boljnjih vrstah, kar da 9.6—10.2, odnosno 11.5—12.8 odst. alkohola. (Vsak kg popolnoma pokipelega sladkorja da 0.64 odst. alkohola.) Potom ljubljanske oblasti se je že poskrbelo za dobavo več vagonov v ta namen potrebnega sladkorja in s vrho oddaje med potrebne vinogradnike v Sloveniji po nekoliko nižnjih ceni, čemur bo poljedelsko ministstvo najbrže zadovoljno ugodilo. Vendar naj vinogradniki rajši kolikor možno zavlečejo s trgatvijo, ker na ta način se mošti izboljšajo sami naravnim putem in tudi najcenejše.

Franc Gombač.

Drevesnica za radovljiški okraj

Sadjarški odbor obeh okrajnih blagajni političnega okraja Radovljica osnavlja okrajno drevesnico na zemljišču posestnika Jakoba Pogačnika v Mošnjah. Drevesnica je proračunjena na letni obrat 4000 visokodebelnih drevesc. Vodstvo drevesničarskega obrata je prevzel g. nadučitelj Štupica iz Mošenj.

V stokovnem oziru so za drevesnico dani vsi pogoji, kar je ugotovila posebna strokovna komisija pod predsedstvom viš. sadj. nadzornika Humeka z ogledom na licu mesta. Tudi z gornje strani je podjete osigurano s sredstvi iz okrajnih blagajni sodnih okrajev Radovljica in Kranjska gora ter s prispevki od Kmetijskega oddelka v Ljubljani.

Toda preden se drevesnica gmočno popolnoma osamosvoji, bo neobhodno potrebna še novih primernih prispevkov iz okrajnih blagajni in žeteti je, da bi tudi vlada to za radovljiški okraj velevažno ustanovo še nadalje podpirala. Poleg drugih stalnih izdelkov bo zahtevala namreč že žičnata ograja obšutne stroške, katerim se pa ni izogniti, ako hočemo imeti absolutno sigurnost pred drevesnici tako nevarnim zajcem.

Da potrebuje radovljiški okraj svojo lastno drevesnico, uvideva pač vsak gorenski sadjar. Gorenjci so imeli do danes s sadnimi drevesi, izhajajočimi iz drevesnic v klimatično in terensko ugodnejših legah — dokaj slabih izkušanj, do čim o dobrem uspevanju dreves, ki so vzgojena na Gorenjskem, ni dvomiti. Oktobar se bo pri izbihi sadnih vrst oziral predvsem na posebne potrebe posameznih okolišev okraja, ki se že sami med seboj v marsičem razlikujejo. (Bohinj, Kranjskogaška dol. Pleški kot.) Okrajna drevesnica bo nudila sicer manj vrst vzgojenih drevesc, toda take vrste sadja, katere v okraju, oziroma v posameznih okoliših dognano najbolje uspevajo in rade. Polagala se bo velika važnost na moštno, a tudi na zimsko pozno sadje. Drevesnica bo vzgajala predvsem hruskovo in jabolčno drevesca, a tudi češnje, češnje in orehe.

Sadjarški odbor apelira na večje posestnike iz okolišja Mošenj, da prisostijo drevesnici na pomoč s ceneno dobavo hlevskega gnoja, zakar jih drevesnica odplača z oddajo dobrih sadnih drevesc, oziroma z denarjem. Merodajni činitelji občin se morajo zavedati, da je v radovljiškem okraju ravno sadjarstvo ona panoga kmetijstva, ki more ob danih pogojih donosati še največ čistega dobička. Eden izmed temeljnih pogojev dobičkonosnega sadjarstva pa je drevesnica, ki daje sadjarjem zdrav, odporen ter potrebnim in gospodarskim razmeram odgovarjajoč drevesni naraščaj.

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 13. septembra.

Tendeca na elektnem tržišču je še vedno slaba. Pomanjkanje gotovine onemogoča, da se papirji kupujejo v večji meri, tako da je to tržišče skorajda zastopalo. Zaradi vedno večje proučbe so začeli posamezni papirji občutno padati. Na beograjski borzi je položaj še slabši in je tam zavladalo popolno mrtvilo.

Na deviznem tržišču je bil položaj za dinar tudi ta teden ugoden. Dinar je že v početku tega tedna dosegel na curiški borzi tečaj 7 šv. frank za 100 Din. Res se je na tej višini obdržal ves teden. Po izjavah borznih strokovnjakov obstoje izglede, da se bo dinar natej višini tuji stabiliziral. V prilog dinarju je tudi to, da se na evropskih tržiščih še vedno v večji meri povprašuje po dinarju za starejše plačilne obveznosti, zlasti na Dunaju in Trstu, dočim je na naših domačih tržiščih povpraševanje po devizah zelo malo, predvsem zaradi pomanjkanja denarja, a tudi radi tega, ker je močnejši uvoz zaenkrat prenehal spriči velikih zalog prej uvoženega blaga.

Na zagrebški borzi je bila ves ta teden v devizah slaba tendenca. Devize so dnevno beležile nižje tečaje. Blaga je bila toliko izobilica, da so se devize v izvenborznem prometu ponujale vedno pod cenami na borzi doseženih tečajev. Narodna banka je ta teden intervenirala, dasi nujnost intervencije ni nikdar obstojala ter je s tem očaje še bolj nižala. Promet je bil ta teden slab; gibal se je čezno v višini 6 do 7 milijonov Din.

V današnjem svobodnem prometu je bila tendenca v efektih zelo slaba. Promet minimalen. Iskali sta se Eskomptna po 115 do 116 in Slavenija po 82 do 83. V devizah je bila boisse. Promet sretni. Zabeleženi so bili: Dunaj 0.1762 do 0.1065, Italija 329 do 330, London 336 do 337, New-York 75 do 75.5, Pariz 402.5, Praga 225 do 226 in Svica 1410 do 1415.

Tržna poročila

BANATSKI TRG.

— sky — Vršar, 11. septembra.

Kakor so to pričakovali kmetje. Cene se ravnaajo po kakovosti blaga. Danes se je plačala najboljša in čista vrsta pšenice, debelozrnata po 500 Din q. Oj zaključka žetve do danes cene neprestano variirajo med 250 do 310 Din q. Kmetje precej voljno popuščajo v cenah, ker se vsi trgovci prizadevajo, da drže cene žitu čim nižje. Trgovci so večinoma židje, ki izvažajo blago v inozemstvo.

Oves se je prodajal po 200 Din q. Turšica, stara, se trguje po stalni ceni 255 do 260 Din q; nova v storžih se prodaja (200 kg) po 150 Din. Storž (štoki) so letos srednjeveliki in vlažni. Pred osmimi dnevi se je prodajala turšica v storžih (200 kg) po 170 Din. Cene je torej znatno padla. Nove turšice in ovsja je bilo danes zelo mnogo na tržišču, dočim je bilo pšenice malo.

Ceno na debelo moka: <2> 535 Din; <2> 480 Din; <5> 405 Din; <7> 310 Din; zdrob 580 Din; otrobi 200 Din za q.

Poedinci so pričeli že s trgatvijo Liter mošta stane 3.50 do 8 Din; kg grzdja 4 do 6 Din. Grozdje se ni povsem sladko.

Cene živini za kg žive teže: voli 12 do 13 Din; krave 9 do 10 Din; teleta 16 do 16.50 Din; jagnjeta 10 Din; svinje, debele 20 do 22 Din, mršave 28 do 30 dinarjev.

— Organizacija kmetijskih kreditov. Iz Beograda poročajo: Dne 14. in 15. septembra se bo vršila konferenca zastopnikov ministrstva za kmetijstvo in vode ter zastopnikov kmetijskih združenj na konferenci se bo reševalo: 1.) ali je treba kmetijski kredit organizirati na državni, poldržavni ali privatni bazi; 2.) ali je treba kmetijski kredit centralizirati v eno ustanovo ali ga decentralizirati; 3.) ali se naj kredit daje poedinem ali samo združenim poljedelcem; 4.) ali se naj osnujejo posebne ustanove, ki bi podeljevale kmetijski kredit združenim in nezdruženim poljedelcem ali pa samo ena ustanova za obe vrsti poljedelcev; 5.) odnošaji kmetijskih združenj in ustanov za kmetijske kredite; 6.) viri za kmetijski kredit; 7.) kako se naj pomaga poljedelcem, dokler novi zakon ne stopi v veljavo; 8.) določitev obrestne mere, po kateri bi se dajali krediti raznim združenjem ter določitev rokov za vračanje kreditov.

— Znižanje izvozne carine na žito. Dne 11. t. m. je stopilo v veljavo znižanje izvozne carine na pšenico (od 20 na 16 Din pri q) in na rž (od 20 na 10 Din pri q). Obenem je ukinjena izvozna carina na pšenični zdrob in pšenično, turšeno, rženo, ječmenovo in ovseno moko.

— Končna poravnalna postopanja. Poravnalna postopanja o imovini Ivana Kramarja, trgovca v Kasazah pri Petrovčah, Josipa Rajsterja, tovarnarja v Soštanju ter Marka Josipa Nerata, trgovca v Mariboru (Import in eksport M. J. Nerat) so sodno potrjena in končana. — Dalje se potrjuje poravnava ki jo je sklenil Ivan Jakša, trgovec pri Sv. Petru pri Zidanem mostu, s svojimi upniki za 50 odst. njihovih zahtevkov, plačljivih v štirih trimesečnih obrokih.

— Izvozni krediti Narodne banke. Iz Beograda poročajo: Upravni odbor Narodne banke je imel 10. t. m. sejo, na kateri se je obravnavalo vprašanje izvoznih kreditov v predstoječi izvozni sezoni. Narodna banka je sklenila poleg sezorskih kreditov izvoznikom in denarnim zavodom podeljevati tudi lombardne kredite proti rečepisom o izvršenem vkrcaju blaga v šlepe parobrodarskega sindikata. Začasno se je določila višina lombardnih kreditov na 10 milijonov Din. Obenem so se izdelali predpisi o tej novi vrsti dovoljevanja kreditov.

— Redne občne zbornice. Tovarna delnikov, d. d. v Dolnji Lendavi 28. septembra ob 11. uri v lastnem poslopu; «Hydra», d. d. za galvanizirane elemente in elektrotehniko v Ljubljani 29. t. m. ob 16. uri v Zadrugi gospodarski banki; Puškarna v Kranju, r. z. z o. z. 30. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici v Kranju.

— Statistika o rentnini, ki se je potrdila potom obitka v smislu § 133. zakona o osebnih davkih za leto 1922. in 1923. Finančna delegacija objavi v št. 87 «Uradnega lista» z dne 17. t. m. statistiko o rentnini, katero je bilo odvesti delniškim družbam, regulativnim hranilnicam in zadrugam v smislu § 133. zakona o osebnih davkih v letih 1922. in 1923. od izplačanih in kapitaliziranih obresti hranilnih vlog. Iz statistike je ločeno po okoliših davčnih oblastev prve stopnje za vsako leto posebej razvidno število denarnih zavodov, vsote izplačanih in kapitaliziranih obresti hranilnih vlog in odpadajoče rentnine. V letu 1923. se je stanje izplačanih in kapitaliziranih obresti v primeri z letom 1922. pri vseh navedenih zavodih zvišalo, pri denarnih zadrugah in delniških družbah pa skoro porojilo, in je pri vseh zavodih znatno leta 1922. 21.418.850 Din, leta 1923. pa 36.939.714 Din.

— Josip Butorac: Dioničarsko društvo. To je knjiga, ki si jo naj nabavi vsaka delniška družba, vsak član ravnateljskega sveta, pravnik, bančnik, trgovec, industrialec in drugi, ker bodo v njej našli vse podatke in predpise, nanašajoče se na delniške družbe, ter praktične primere za razne vloge na oblasti itd. Knjiga stane broširana 60 Din, a vezana 90 Din. Dobi se pri «Jugoslovenskem Lloyd», Zagreb, Marovska ulica 21.

— Snovanje nove češkoslovaške novčanične banke. Iz Praga poročajo: V češkoslovaških parlamentarnih krogih se mnogo obravnava vprašanje ustanovitve nove novčanične banke. V splošnem se zastopa naziranje, da z ustanovitvijo te banke ne bo potrebna valutna reforma, temveč da ostane češkoslovaška krona na temelju svojega sedanjega stanja kot valuta. Češkoslovaška je sedaj edina srednjeevropska država, ki ima novčanične banke, kajti sedanji bančni urad pri finančnem ministrtvu objavlja le deloma funkcije novčanične banke.

— Sestanek industrijcev in trgovcev usnjarske stroke na Praškem velikem sejmu se bo vršil v sredo dne 24. t. m. Otvoril se bo ob 10. uri dopoldne v paviljonu C. Ta usnjarski dan Praškega velikega sejma je doslej vedno dobro uspel; zato se pričakuje, da se ga bodo udeležili številni interesi te stroke tudi iz naše države.

— Zagotovitev nemškega posojila. Iz Rima poročajo: Tu se nahajajoči ameriški bankir Michele je izjavil, da je nemško posojilo zagotovljeno.

— Podaljšanje celarskega kredita Franciji. Banque de France objavlja komunikacijo, po katerem je firma Morgan et Co. v Newyorku v svojem kakor v imenu asociiranih bank sklenila podaljšati Banque de France (Francoski banki) dovoljen kredit v znesku 100 milijonov dolarjev, ki je dospel 12. decembra.

— Povišanje lombardne obrestne mere v Franciji. Iz Pariza javlja «Havas»: Francoska banka je povišala lombardno obrestno mero od 7 na 8 odst. Eskomptna obrestna mera ostane nespremenjena.

— Banca Commerciale v Rimu povišuje svojo glavnicu od 4 na 5 milijonov.

— Slaba letina v Češkoslovaški. Češkoslovaški državni statistični urad objavlja podatke o cenitvi letošnje žetve. Po tej cenitvi je žetve dosti slabša, nego je bila lani. Pridelalo se je (v milijonih q): v oklepajih številke lanske žetve: ozimne pšenice 8.28 (8.64), jare pšenice 1.05 (1.22), ozimne rži 11.50 (13.39), jare rži 0.28 (0.25), ozimnega ječmena 0.66 (0.69), jarega ječmena 19.31 (21.88), ovsja 12.33 (13.31), soržice 0.29 (0.24), turšice 2.42 (2.70). Žetev prvih štirih glavnih žitaric (pšenice, rži, ječmena in ovsja) je torej za 4.8 milijona q manjša od lanske žetve.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutro». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

? Kje kupim najboljše in najcenejše platno? Tako povprašuje marsikatera žena, ki prihaja z okolice v Maribor. Na to je odgovor povsem lahek in čisto zanesljiv. Kreni po Gosposki ulici navzgor ali navzdol in zavij pri kavarni «Central» v Solsko ulico ter ob vhod na Stolni trg Tam se nahaja manufakturna trgovina Ivo Vekjet, kjer te postrežejo popolnoma po tvoji želji in v veliko zadovoljnost. 4820a

Trimesečni tečaj telesne tehnike, ritmične gimnastike in plesne plastike (za začetnike) 4811a
== otvori s 1. oktobrom t. l. ==
Lydia Wisiakova.
Prijava kakor tudi vsa tozadevna pojasnila Ljubljana, Sodna ul. 5/l, levo.

Za ženske in otroke!
Velika izbira pletenih jopic, bluz, jumperjev, kostumov, pelerin, kopic in jutranjih oblek, vse lastnega izdelka in po zelo nizki ceni.
Naročila po meri se izvršujejo v najkrajšem času in po vsacega želji v lastni pletarni.
Marija Vezjak
Maribor, Vetrinska ulica 17.
1911/a

Brez posebnega obvestila
Umrla nam je naša preljuba mamica, gospa
Slava Normali
kapetanova soproga
dne 12. t. m. ob 1/10. uro zvečer po dolgi mučni bolezni.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Stanko Vrazov trg št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.
Priporočamo jo v blag spomin!
V LJUBLJANI, dne 13. septembra 1924.
Drago, Josip, Rudolf, Ivo in Mira, otroci.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. 4904a

Umrla nam je naša preljuba mamica, gospa
Ana dr. Derčeva
zdravnikova vdova
dne 12. septembra 1924. ob 10. uri zvečer.
Pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani, Zaloška cesta, k Sv. Križu v nedeljo dne 14. septembra 1924. ob pol 15. uri.
Po želji pokojnice se venci z zahvalo odklanjajo.
Priporočamo je v molitve in prošnje tihega sožalja.
Sv. mate zadušnice se bodo brale v ponedeljek dne 15. septembra 1924. ob 8. uri v cerkvi Marijinega oznanjenja.
V Ljubljani, dne 13. septembra 1924.
Dr. Bogdan Derč,
rodbina Nagodetova.
4905a Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je danes dopoldne po dolgi mučni bolezni umrla naša dobra sestra, teta in svaginja, gospa
Marija Gosar roj. Milavec
v 81. letu svoje starosti.
Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 9. uri dopoldne na pokopališče k Sv. Janezu.
Ohranimo ji blag spomin.
Dolenja vas pri Cerkljici, 13. septembra 1924.
Anton Milavec, brat; Manica Milavec, Franja Milavec, svakinji; nečaki in nečakinje.

Naročajte „Jutro“!

Pri pismenih vprašanjih, informacijah ali kakih drugih željah, na katere naj upravništvo pismeno odgovori, je brez-pogojno priložiti manipulacijsko pristojbino 2 Din.

Na pismena vprašanja, pri katerih ni priložena navedena pristojbina, ne odgovarjamo. Upravništvo „Jutra“.

Na hrano in stanovanje
se sprejmeta 2 dijaka blizu
obrtne šole. — Naslov pove
uprava „Jutra“. 19153

Dijaka
vprejme boljša rodbina na
hrano in stanovanje. Elektr.
luc. Vpraša se od 8.—15. v
Dalmatinski ulici št. 10,
prilije, levo. 19167

2 dijaka (dijakinji)
ljudske ali nižje srednje
šole, sprejme v popolno oskrbo
uradniška družina. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 18834

Mladšega dijaka
se sprejme v celo oskrbo po
nizki ceni. Naslov v upravi
„Jutra“. 19092

Na hrano in stanovanje
se sprejmeta dva dijaka. —
Vsa oskrba 500 Din. Naslov
pove uprava „Jutra“. 19093

Obri

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf
Hugon Hibšer, Ljubljana,
Valvazorjev trg 7. 1828

Veseli in zadovoljni
bodo ako pustite delati
obeko, povrhu itd. po meri
v modni krojačnici Jaka
koba Smerajca na Poljski
cesti 13. 19168

Knjigovoznica
Zupan, Gajeva ulica 2 (za
palace Ljubljanske kreditne
banke). se pripravlja za ve-
zavo protokolov, knjig, sa-
tulj itd. 19168

Šolske mape
bloki in notesi vedno v za-
logi. Delo solidno in nizke
cene. 19149

Umetno vezenje
perila, zastorov, toalet, ob-
sivanje vložkov, motivov in
cipk, predelovanje najno-
varejših vzorov za ročna
dela. Matek & Schein, Ljub-
ljana, poleg hotela Struclje. 19081

Dam. in moški klobuki
se sprejmejo v preoblikanje.
Moderni damski filc klobu-
ki in drugi od 500 do
250 kron. — Se pripravlja J.
Stemberger, modistka, Du-
bajska cesta 3. 18887

Brivnica
v Celju na Kralja Petra c.
št. 27, prvotna postrežba,
se obiskovalcem priporoča. —
Lastnik Matija Bukovčan. 19090

Pekarna
se prodaja ali odda v najem
s takojšnjim nastopom. —
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod šifro „Pekarna 9691“. 19121

Zastore
vsakovrstne, izdeluje točno in
po zmernih cenah izdeloval-
nica moškega in ženskega
perila Gostič, Krakovski
nasip 4/II. Sprejema tudi
entlanje. 18963

Kapital

Posodim takoj
50.000—60.000 Din proti do-
brim obrestim in intabula-
ciji na prvo mesto. Pristoi-
pim tudi kot družinski k
dobro idejemo podjetju v
Ljubljani. Ponudbe na upr.
„Jutra“ pod šifro „Gotovina
50.000/9291“. 18412

Družabnik
s večjim kapitalom, se išče.
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod šifro „Soudeležba 9586“
18801

150.000 Din se posodi
tudi za daljšo dobo. Ponudbe
s navedbo obresti in var-
nosti pod „Varno 9735“ na
upravo „Jutra“. 19124

Družabnik
se sprejme k brezkonkuren-
snemu trgovskemu podjetju.
Potrebni kapital 40.000 do
60.000 Din in če mogoče
osobno sodelovanje (vodstvo
trgovine). Ponudbe pod
„Prekmurje 9809“ na upr-
vo „Jutra“. 19189

Dopisovanje

Se mlad gospod
prijetno znanosti, razoča-
ran v Ljubljani, išče znanja
z mladovo ali ločeno
seno, v svrhu duševnega raz-
vedrila. — Ceniene ponudbe
pod „Osamljen“ na upravo
„Jutra“. 19199

Trije gospodje
živahni in mladi, iščejo znan-
ja s tremi gospodičnami z
cilom na bližajočo se ple-
sno sezono. Dopise pod šifro
„Shtimny“, „Jawa“ in „Ba-
sten“ na upravo „Jutra“. 19219

Seznani se želi
idealna, inteligentna, stupa-
tična, samostojna in pre-
možna gospodična čisto pre-
teklosti, na delu, vlad po-
manjkanja znanja s odkrito-
srčnim in inteligentnim go-
spodom v starosti od 30—40
let. Ženitev ni iskaničena. —
Le ročne ponudbe s sliko na
upravo „Jutra“ do 21. t. m.
pod „Jesensko solnce“. —
Tajnost črna zadržava. 19113

Znanja želi

25letni rudar, ki govori tri
jezikke, ima očeta v Ameriki
s večjim premoženjem, z go-
spodično od 16—20 let z
nekaj premoženja. Gospodi-
ne s posestvom imajo pred-
nost. Ponudbe s sliko pod
„20. maj“ na upr. „Jutra“. 19082

Seznani bi se rad
kmetaki fant iz Primorske-
ga, srednje postave, lepe za-
nanosti, star 23 let, z več-
jim premoženjem, s kmet-
skim dakeletom, starim 13 do
23 let, tudi vdove brez otrok
niso izvzete, najraje ako
imajo kako obrt ali posestvo
Tajnost zadržana. Ponudbe
ako je mogoče s sliko na
upravo „Jutra“ pod značko
„Mlad fant“. 19083

Zita
Odgovor nemoten. — Želim
osebno spoznanje. „Enako-
pravnost“. 19052

Gospodična
v najlepšem cvetu mladosti,
lepe postave, ljubkega zna-
čaja, želi znanja z bogatim
gospodom (starost postran-
ska stvar). — Ceniene po-
nudbe na upravo „Jutra“
pod šifro „Grajka cvetka“. 19056

Samostojna vdova
38 let stara z nekaj premo-
ženja, se želi seznani z
boljšim gospodom nemške
narodnosti. — Ponudbe pod
„100/9697“ na upr. „Jutra“. 19101

Mucika!
Pisma prejel — si moje pi-
smo preleži? — To poljubila
Tvoj Publ. 19076

Kienberger Josip!
Prosim natančnejših podat-
kov. Na katero addresso naj
se obrnem? Drautaler. 19194

Resnega znanja
želi gospod mirnega zna-
čaja. Mlad, čedne znanosti,
z večjim premoženjem, dopi-
sovati z istaklo gospodično
z jasno preteklostjo. Ponud-
be poslati na upravo „Jutra“
pod „Golob“. 19161

Ženitve

Starejša vdova
z lepim premoženjem, želi
poročiti boljšega in premo-
žnega gospoda, ne pod 45 let.
Ponudbe pod „Jesen“ na
podružnico „Jutra“ v Ma-
riboru. 19059

Trgovec sred. starosti
s 600.000 K gotovine, želi
znanja z gospodično od 20
do 30 let v svrhu ženitve in
vzpostavitev trgovine. Rečne
ponudbe se bodo upoštevale
tudi brez premoženja. Na
upravo „Jutra“ pod „Veselo
življenje 9822“. 19205

Glasba

Gramofon
s 26 ploščami, napredaj —
Ljubljana, Stari trg 20/I. 19172

Klavir
(Stulzlflügel) prvovrstne fir-
me, takoj napredaj. Naslov
v upravi „Jutra“. 19127

Harmonij
s premakljivo klaviaturo —
tvrdke Lenarčič — se prav
dobro ohranjen, se po zelo
ugodni ceni prodaja. Pojasnila
daje naduč. Pedar, št. Pavel
v Savinjski dolini. 19065

Živali

Pozor, lovci!
Prodaja se lovski pes jerebi-
car, angleške pasme, kratko-
diak, dobro dreširan za por-
tiranje jerebice in rac. Cena
po dogovoru. — Jos. Cizman,
Tacec pod Smarno goro. 18982

Kobilica
čistokrvna ameriška, po-
lojena 15. marca 1919 z ro-
domnikom, 178 cm visoka,
konjanje barve, popolnoma
krota in neplašljiva izvrst-
na v lahkem in težkem
vozu. Je napredaj. Cena
25.000 Din. Naslov pri upr.
„Jutra“. 18974

Ne odlašajte!

Sadije, med, krompir, fižol, pšenico,
oves, koruzo, slamo, seno, zelje, re-
po in vse druge poljske pridelke naj-
ugodnejše prodaste ali kupite le po
„JUTROVIH“ OGLASIH.
Povpraševanje je mnogo!

MODNE LISTE

najnovije, za jesen in zimo 1924-1925
ima v veliki izbiri v zalogi knjižarna
TISKOVNE ZADRUGE
v Ljubljani, Prešernova ulica št. 51
(nasproti glavne pošte)

Razpis

Konec scizije
prodajam koleca, kar jih je
še v zalogi po nižjih cenah.
— Koleca so „Puch-
Helios“. Ceniki na razpo-
lago. Šivalni stroje, „Mund-
los“ pravkar dostavljeni. Re-
klamni predmeti zastoj. —
Trdka Jos. Šelovin-Cuden,
Ljubljana, Mestni trg št. 13
19040

Suha drva
vzame v komisijsko prodajo
vpeljana trgovina z lastnim
skladiščem in cirkularno ža-
go v Ljubljani. Naslov pove
uprava „Jutra“. 18890

Prostov. javna dražba
se vrši dne 15., 16. in 17.
t. m. od 9. ure dalje na Sv.
Jakoba nabrežju št. 31. —
Prodajalo se bo visoko in
nizko smara, stolice, fotel-
je, šivalni stroji, stenska
ura, kredenca, lepe posteljne
odeje (kovrte), obleke, por-
celan, različne knjige, kla-
vir (špinet), navadne in sta-
rinke slike in drugi starin-
ski predmeti. 18984

Trboveljski premog
in drva dobavila najceneje
in dostavlja na dom v vsa-
ki množini Vinko Krže,
Trnovski pristav št. 12. 18462

Delo perila in entlanje
se sprejme na dom. Naslov
pove uprava „Jutra“. 18907

Fino domačo hrano
išče gospod. — Ponudbe pod
šifro „Tako 9815“ na upr.
„Jutra“. 19166

Na domačo hrano
se sprejmejo 4 gospodje.
Naslov pove uprava „Jutra“. 19107

Trgovski potnik
ki je že dobro vpeljan pri
trgovcih v Sloveniji in Liki
ter se namerava podati, ev-
na jesensko potovanje, se mu
nudi prilika potovati kot so-
potnik z avtomobilom velike
trgovske hiše, ki se boče v
teh krajih vpelja. Voknja
brezplačna kot protiusluga
za vpeljavo. Želi se gospod
iz manufakturne, železnice-
ske ali civilne stroke. —
Vprašanja se nasloviti pod
„Trgovski potnik“, Maribor,
poštni predal 40. 19060

Četrti abonent
za partnerno ložo, se išče.
Naslov pove uprava „Jutra“
pod šifro „Abonent 9562“. 18783

Trboveljski premog
drva
koks
angleški premog
šlezjski premog

dobavila „Ilirija“ tu,
Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke.

Dr. J. Demšar
zopet redno
ordinira

DRVA

trboveljski
premog
H. Petrič
LJUBLJANA
Gospodstva o. 16.
Telefon 343.

VINO

PODRUŽNICA

vinarske zadrage

„LJUTOMERČAN“

za ljutomerski in ormoški okraj

v Ljubljani, Stara pot št. 9

poleg vojaške polnice

nudi svoja zajamčeno

pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod

solidnimi plačilnimi pogoji.

Ledenico
zidano ali ameriško, ki v resnici led drži.
Vam napravi po načrtu ter isto izvrši kakor tudi
ostrejša do 40 metrov v svetlobi brez podpor
specijalna trrdka 18894
Franc Pust, tesarski mojster
LJUBLJANA, Strelška ulica.
Zahtevajte načrte! Zahtevajte načrte!

Preden si nakupiš
železninsko robo, kot kuhinjsko posodo,
emajlirano, modro in rjavo, aluminijevo ali iz
litega železa in emajlirano, razno jedilno orodje,
razno orodje za obrtnike, okovja, žage, lopate,
kose itd., si oglej bogato zalogo pri trrdki
Stanko Florjancič, veletrgovina z železnino
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35
(prej Mencingerjev lokal). 4786

JABOLČNIK
iz žlahtnih jabolk, pristen
NAMIZNA JABOLKA
v vagonih, najfinjša, pozna,
v specijalni izbiri, v zabojih
SEMENSKO PŠENICO
(Dioseška)
proda
VLASTELINSTVO KOSTRIVNICA,
pošta Podplat-Rogatec. 4808-a

POHIŠTVO
od najenostavnejše do najboljše izpeljave. Ve-
lika zaloga in izdelovanje po lastnih ter tujih
načrtih. Pisarniško pohištvo, preproge, po-
steljna oprema itd.
Razpošiljate v pokrajino. Ceniki brezplačno.
Na debelo. Na drobno.
Najboljši nakup za zasebnike, trgovce
pohištva in tapetnike.
Zaloga pohištva
KAROL PREIS, Maribor
Gospodstva ulica št. 20. 1904a

Razpisuje se mesto
elektromonterja
za občino Moste pri Ljubljani.
Pogoji: Vsa potrebna izobrazba v tej
stroki in neomadeževana preteklost.
Prošnje, katerim je priložiti potrebne
listine, je vlagati pri županstvu v Mostah
najkasneje do 15. septembra t. l. z
navedbo mesečne plače. 4725 a

Poceni češko perje!
Kilogram sivga opuljenega perja
70 Din, napol belega 90 Din, belega
100 Din, boljlega 120 in 150 Din,
mehkega, jakaga, puha 200 in 225 Din, boljše vrste
275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju, od
300 Din naprej pošlino prosto. Vzorec zastoj.
Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj.
Naročila samo na trrdko BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 46
pri Plaznu (Češkoslovaška). Poštne pošiljke trajajo iz
Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni. 4800a

VINO
PODRUŽNICA
vinarske zadrage
„LJUTOMERČAN“
za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot št. 9
poleg vojaške polnice
nudi svoja zajamčeno
pristna ljutomerska vina
po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.
VINO 137/a

Grobne spomenike
marmornate plošče za
pohištvo in vsa druga
kamnoseška dela, kakor
tudi izdelke iz umetnega
kamna priporoča
F. TOMAN
kamnoseški mojster
LJUBLJANA
Resljeva cesta št. 30.
1886a

Pristne kranjske klobase
izdeluje in razpošilja v vsaki množini stara renomirana trrdka
M. Urbas, Ljubljana, Slomškova ul. 13
(poleg mestne elektrarne). 4794/a

Trnivoša se iz Pariza z najnovej-
šimi kreacijami, naznanjam da je
moj Modni Atelije s 15. sept.
zopet odprt, ter z vsemi pariškimi
novitetami cenj. damam na raz-
polago. — M. Šarc, Ljubljana,
Kongresni trg 4.

Natečaj.
Pri šentjanškem premogovniku se odda najugodnejšemu
ponudniku vse
delo za preložitev potoka Hinje
v dolžini približno 800 m v novo strugo.
Pri preložitvi potoka pride v poštev približno 9000 m³
izkopa materiala za novo strugo potoka ter zagatitev cele
dolžine nove struge na eni strani z vodo-nepropustno ilo-
vico in z deskami. Preložitev se ima izvršiti še tekočo jesen.
Vse načrte in potrebna pojasnila dobe zainteresirani od 15. do
20. septembra 1924. pri
šentjanškem premogovniku And. Jakil, Rrmelj (Dolenjsko).

Zahvala.
Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja in globokega sožalja
povodom smrti naše presrečno ljubljene, predobre, nepozabne soproge,
oziroma matere, hčere, tete in svakinje, gospe
Milke Rihtarič, roj. Weixl
živinozdravnikove soproge
se tem potem vsem in vsakomur posebej najsrčneje zahvaljujemo.
Posebna zahvala velja vsem darovalcem lepih vencev in prekrasnega
cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so plemenito pokojnico
spremili k večnemu počitku. Izraz naše posebne zahvalnosti in hva-
ležnosti naj sprejmeta gg. zdravnika dr. Ferdo Korun in dr. Branko
Žižek, ki sta z obdobjem vredno požrtvovalnostjo lajšala blago-
pokojni dneve trpljenja. Presrečno hvala Orjuni za častno spremstvo
s praporom, Sokolu Soštanj in g. Tonetu Kurniku za pregledljive
besede, ki jih je govoril ob svezem grobu.
Potrti valed izgube nenadomestne Milke nas navdaja up, da
ostane vzorna in zavedna žena v blagem spominu vseh, ki so jo
vzljubili.
V Soštanju, dne 11. septembra 1924.
Peter Rihtarič, soprog; Nadica, hčerkica;
Terezija Weixl, mati.
Orla Herzog, roj. Weixl in Ivanka Antolč, roj. Weixl,
sestri.
Vilko Weixl, Karl Weixl, dr. Slavko Vesnik in
dr. Bruno Weixl, bratje
in vsi ostali žalujoči sorodniki.

Zahvala.
Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja povodom
smrti našega ljubega, nepozabnega brata, strica in
svaka, gospoda
Jakoba Terpinca
hišnega posestnika, gostilničarja in prevoznika
ter za čaščeče spremstvo dragega pokojnika k večnemu
počitku izrekamo prisrčno zahvalo vsem prijateljem in
znancem. Zlasti se zahvaljujemo gg. župnikom I. Vr-
hovniku in Fr. Finžgarju za tolažilne obiske ob boleznih
prebalega pokojnika, gg. zdravnikom dr. R. Jugu in
dr. J. Tičarju za požrtvovalno zdravljenje, prečastiti
duhovščini, č. očetom frančiškonom, g. ravnatelju Man-
delju in vsem ostalim gg. uradnikom, ter uslužbencem
tobačne tovarne za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu,
zdrženemu pevskemu zboru pevskih društev „Slavec“
in „Krakovo-Trnovo“ za ginljive žalostinke in končno
vsem darovalcem vencev in cvetja.
V Ljubljani, dne 13. septembra 1924.
4810/a
Žalujoči ostali.